

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

L I S T O P A D 1974

- 305 1. XI. Zprávy; Škarvada: Výklad čtení 31. neděle v roce
306. 2. XI. " Špidlík: Očistec
307. 3. XI. " Ferť: Slovo sv. Otce v měsíci říjnu
308. 4. XI. " Benáček: Modlitba v technickém světě
309. 5. XI. " Turek /př./: Interwiev s kard. Höffnerem o synodu
310. 6. XI. " 4. zasedání synody v NDR /Koláček/; Turek /př./ Pedro ^{veda}
311. 7. XI. Koláček: Pořad pro mládež: Bez modlitby?
312. 8. XI. Zprávy; Benáček: Výklad čtení 32. neděle v roce
313. 9. XI. " Špidlík: Věčný život
314a 10.XI. Koláček: Homilie 32. neděle v roce
314b 10.XI. Zprávy; Vrána: Symposium Křesťanské akademie v Brixenu /I/
315. 11.XI. " Vrána: " " " " /II/
316. 12.XI. " Turek /př./: Páter Giuseppe Ambrosoli
317. 13.XI. " Turek /př./: Zodpovědné rodičovství
318. 14.XI: Pořad pro mládež: Koláček: Ozvěny Katholikentagu
319. 15.XI. Zprávy; Koláček: Výklad liturg. čtení 33. neděle v roce
320. 16.XI. " Špidlík: Spasit duši
321. 17.XI. " Koláček: Krize solidarity a církve očima tisku
322. 18.XI. " Benáček: Problém smrti ve 20. století
323. 19.XI. " Koláček: Interview s R. Follereau a jeho český překlad
324. 20.XI. " Turek /př./: Maminka může přijít
325. 21.XI. Pořad pro mládež: Koláček: Inge Brucková
326. 22.XI. Zprávy; Vrána: Výklad čtení ke svátku Krista Krále
327. 23.XI. " Špidlík: Moc církve
328. 24.XI. " Koláček: Kaundův dopis dětem; Communio je i tohle
329. 25.XI. " Turek /př./: Prohlášení o umělém potratu /I/
330. 26.XI. " Turek /př./ " " " " /II/
331. 27.XI. " Turek /př./ " /III/ Franecová: I nedělě adventní
332. 28.XI. Pořad pro mládež: Koláček: Adventní
333. 29.XI. Zprávy; Škarvada: Výklad čtení I adventní neděle
334. 30.XI. " Špidlík: Kritika Říma

Dnes uslyšíte: výklad evangelia čtení na 31 neděli v roce.

Ale úvodem si poslechněte hlavní myšlenky z projevu sv. Otce před
Andělem Páně o svátku všech svatých.

Svatý Otec za krásného slunného poledne promluvil k četným věřícím na náměstí sv. Petra o významu dnešního a zítřejšího svátku. Řekl/XXX/: Dnes je svátek všech svatých a s nimi zítra památka zemřelých. Jaká látka pro rozjímání! Vešla do tradičního pojetí světového názoru katolického života. Nesmí nás nechat lhostejnými! Oslava svatých a památka našich zemřelých nás přenáší do budoucího života, mimo čas, to je do skutečné existence, třebaž těžko vyslovitelné pojmy našeho současného myšlení, do nesmrtného života, v němž se uskuteční pravý a definitivní osud naší osobnosti podle toho, jak dobře jsme žili.

Pavel VI., pak poukázal, že toto kriterium zcela postačí, abychom mohli stanovit stupnice skutečných hodnot našeho života. Platí jen být dobrým, jak to žádá evangelium. Tato dobrota/dokáže zhodnotit zvláště chudobu, čistotu a utrpení, jež jsou působením Ducha svatého spojeny s životem Kristovým, s božskou láskou, která neumírá.

Tato tajemná symbiosa našeho nepatrného bytí s Kristem nám už nyní dává předem ~~Annum~~ /se těsit/ z účasti na společenství vykoupených, našich nesmrtných bratří, ~~Marii~~ v nebeském Jeruzalémě, v rajskej církvi. Není to ~~se~~ⁿ bratří, - volá svatý Otec - není to mythus, nýbrž uskutečnění Božího plánu a dokončení naší spásy. A zakončil výzvou k důvěrné modlitbě v těchto dnech spolu s Marií, královnou nebe a církve, Matky svatých.

SIGLA NUM 1. Výklad liturgických čtení na 31. neděli v roce připravil dr Jaroslav Škarvada.

Sigla Num 1. - Připojujeme přehled zpráv z katolického světa.

~~Řím~~ Sekretář Rady pro veřejné záležitosti Církve mons. Augustin Casaroli měl ve čtvrtek v Italském středisku pro mezinárodní smíření přednášku na téma "Milostivé léto a světový mír". Poukázal na životní důležitost míru pro celý svět a jeho budoucnost; připomněl, že se zneužívá slova míru k zakrývání nespravedlnosti a že existuje také mírová retorika/která je nám všem známá/, ale ~~svatá~~ Stolice zdůrazňuje především mravní odpovědnost všech, výchovu k míru a konkretně spolupracuje s těmi, kdo upřímně budují mír, neboť je přesvědčena, že spravedlnost mezi národy se dá uskutečnit jen v mírové situaci.

NANCY
~~Řím~~. - Neži francouzskými cikány se projevuje stále živější vědomí při

1 NOV. 1974 305/2

Co myslíte, křeštan má být optimista anebo pýseimista? Kdyby se někdo zeptal mne, nebyl bych ani chvilku na rozpárcích. My křeštané můžeme být jedině a jenom optimisty, a to tak silnými, že to už víc ani není možné. Máli o tom někdo pochyby, ať si jen pozorně přečte liturgické texty příští neděle.

První čtení je úryvek z knihy Moudrosti. Je to asi poslední z knih Starého zákona, napsaná jen několik desítek let před Kristovým narozením. Náš úryvek patří k oddílu, který je jakousi filosofií amebo lépe theologií dějin. Židům žijícím v rozptýlení - kniha Moudrosti byla napsána v egyptské Alexandrii - připomíná autor osudy jejich národa, v nichž se přes všechny pohromy, kterými musil projít, zračí nevýslovná Boží dobrota a milosrdenství. "Ty máš slitování se vším, poněvadž všechno můžeš a shovíváš nad hříchy lidí, aby činili pokání." Kolik žité pravdy a zkušenosti je v těchto slovech! Velkodusnost a milosrdenství jsou projevem lásky, ale může si je dovolit jen ten, kdo je silný. "Ty máš slitování se vším, poněvadž vše můžeš." Bůh není jako ti různí tyraňi a diktátoři, kteří z panického strachu o svůj trůn, jehož vratkost stále cítí, špehují své poddané na každém kroku a třesou se před každým projevem jejich svobody. Bůh nezná udýchanou strategii antických a moderních Herodů, kteří se bojí o sňovou moc. Vždyť přece: "Celý svět je, Pane před tebou jako prášek na vahách, jako kapka rosy, která zrána padá na zem... Jak by totiž něco mohlo trvat, kdybys to nechtěl, nebo se uchovat, kdybys to nepovolal k bytí?" Zde se dotýkáme vrcholné skutečnosti Božího působení. Bůh je první příčina všeho, co existuje, ovšem ne tak, že bychom si ho představovali jako první článek řetězu příčin, jejichž působnost zakoušíme. On není článek toho řetězu, nýbrž ten, kdo ho celý - od prvního až do posledního článku - nese, kdo ho vyvolal a i v tomto okamžiku vyvolává z nicoty, kdo vůbec umožňuje, že to, co vidíme, existuje a působí. "Jak by totiž něco mohlo trvat, kdybys to nechtěl, nebo se uchovat, kdybys to nepovolal k bytí?" Jestliže tedy něco existuje, je to proto, že to Bůh chce. Anebo, abychom to řekli ještě plněji, je to proto, že to chce Boží láska. "Vždyť ty miluješ všechno, co je,.. neboť kdybys něco nenáviděl, nestvořil bys to." Zde tkví, drazí bratři a sestry, kořen našeho optimismu. Vše, co existuje, je dílo Boží lásky. A jestliže je to dílo posvrněné lidskou zlobou a hříchem, Bůh je dost veliký, aby si je očistil a dal zase do pořádku. Tak veliký, že nemusí ani spěchat. "Proto zbloudilé ponenáhlou trstáš - ponenáhlou, ne hned a naráz! - aby zbaveni své zvrácenosti, věřili v tebe, Pane."

To je nauka knihy Moudrosti o Boží dobrotně a milosrdenství. Zdá se Vám těžká a málo přístupná? Nevypínejte proto svůj přijímač. Hnes si totiž

promítneme, aspoň ve své fantasii, jedno filmové pásmo, které vás osvěží. Tak se totiž dá nazvat napínavý děj, který nám dnes líčí v evangeliu svatý Lukáš. Ovšem všimněte si: uvidíme tam v konkrétním životě totéž Boží milosrdenství, o kterém mluví kniha Moudrosti.

Před námi je tedy starobylé město Jericho, překypující životem kolem oásy, kterou má ve svém středu. Naše pozornost se sousředuje na jednu z hlavních ulic, kam se právě celé město sbíhá. Kdo může, tiskne se na pokraji cesty, kdo doběhl pozdě, hledá si nějaké výše položené místo. Mezi lidmi se šuší, že tudy půjde rabbi Ježíš z Galileje. Musí to být opravdu velká událost, protože i jeden z nejbohatších měšťanů, vrchní celník a známý vyděrač Zacheus se nestyděl vylézt si na strom. A pak se to stane. Ježíš se zastaví zrovna ~~MMMM~~ před tím stromem. "Teď to ten keťas slízne," říkají si škodolibě okolostojící a už se těší, jak ho ten rabbi sepsuje. Jenže - stane se něco docela jiného. Úplný škandál. "Když Ježíš přišel k tomu místu, pohlédl vzhůru a řekl: "Zachee, pojď rychle dolů, protože dnes musím zůstat v tvém domě."" On rychle slezl a s radostí ho přijal. Všichni, kdo to viděli, reptali a říkali: "Vešel k hříšníkovi jako host."

Zde to promítání na chvílku přerušíme a budeme se snažit vychutnat Ježíšova slova. "Dnes musím zůstat v tvém domě." Slyšíte? Musím zůstat. Je to tedy Ježíšův úkol předurčený od Otce. On je totiž tentýž Bůh, o kterém říkala kniha Moudrosti, že se nad všemi slitovává, aby činili pokání. On je ten Bůh, o kterém napsal kdysi prorok Ezechiel: "Sám si budu pásti své ovce a nechám je ulehnoti, praví Pán, Hospodin. Co bylo ztraceno, vyhledám, co bylo rozptýleno, přinesu zpátky, co bylo poraněno, obvážu, a co bylo nemocno, posilním." On je dobrý pastýř, který je ochoten nechat devětadvadesát ovcí věrných a jít za stou, která se ztratila.

A jak na to reagoval oslovený celník? "Zacheus se zastavil a řekl Pánu Polovinu svého jméni, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho o něco ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně."

Zamyslí-li se nad tímto setkáním theolog, může překrásně dokázat katolickou nauku o nezasloužené ~~mílosti~~ obrácení. Jen si všimněte: Od koho přichází první podnét k odpuštění? Ne od Zachea, jedině od Ježíše. Ovšem Zacheus sám také něco udělal. Projevil zájem, přemohl lidský ostych, ~~MMMM~~ nestyděl se vylézt na strom. Nato přijde to osvobožující gesto Ježíšovo, milost, která má moc člověka na místě přetvořit. A Zacheus ji vděčně přijímá, spolupracuje s ní, v její síle dokoná své obrácení. "Polovinu svého jméni, Pane, dávám chudým, a jestliže jsem někoho o něco ošidil, nahradím mu to čtyřnásobně." Ježíšova závěrečná slova zní pak jako slavnostní stvrzení a poučení pro nás všechny: "Dnes přišlo do tohoto domu spasení... Neboť Syn člo-

1 NOV. 1974

305/4

RaVat

31. v roce - 1974

věka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo."

Ještě několik slov k druhému čtení. Je z druhého listu svatého Pavla Soluňanům a obsahuje výzvu, která je i dnes časová: "Bratři, co se týká doby, kdy přijde nás Pán Ježíš Kristus,... prosíme vás, nenechte ~~Mám~~ si tak snadno poplést hlavu nebo dokonce se polekat nějakou prorockou řečí nebo listem prý od nás napsaným." I v dnešní době se šíří různé prorocké řeči a listy, diktované prý Pannou Marií a různými svatými. "Nenechte si tak snadno poplést hlavu," vyzývá nás apoštol. V dějinách se doposud vždy ukázalo, že budoucnost byla docela jiná, než jak si ji představovali různí pseudovizionáři. Křestan ví, že doba je vážná. Je-li Boží láska tak nesmírná, musí ~~Mám~~ mít hrozné následky jí zhřdat anebo se proti ní stavět. Písmo svaté mluví jasně o trestech a o věčném zavržení, a to nelze brát na lehkou váhu. Bohu nikdo neuteče, to je jisté. Ale ti, kdo tu Boží lásku hledají, kdo jsou ~~my~~ ~~jsme~~ Krist ~~on~~, ti zůstávají přes to všecko nenapravitelnými optimisty. Vždyť přece Kristus vstal z mrtvých a my jsme s ním spojeni. Proto ať se stane co se stane, zůstaneme vždy syny naděje. Nebot - jak to pěkně vyjadřuje žalm po prvním čtení: "Milosrdný a milostivý je Hospodin, shovívavý a plný lásky. Dobrotivý je Hospodin ke všem a soucit má se všemi svými tvory."

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Rím: Tajemník Rady pro veřejné církevní záležitosti, mons. Agostino Casaroli přednášel ve čtvrtek v Italském středisku pro mezinárodní smíření na téma: "Milostivé léto a světový mír". Poukázal na nesmírnou důležitost míru pro celý svět a jeho budoucnost. Připomněl též že slova "mír" se zneužívá k zakrývání nespravedlností a že existuje i nám všem dobře známá "mírová rétorika". Sv. Stolice však zdůrazňuje především mravní zodpovědnost všech lidí za mír, výchovu k němu a spolupracuje s těmi, kdo o mír upřímně usilují, protože je pevně přesvědčena, že bez míru nelze dosáhnout ani spravedlnosti mezi národy.

Nancy: Mezi francouzskými cikány se stále silněji projevuje živé vědomí příslušnosti k církvi. Takový byl závěr porady Rady katolického hnutí pro apoštolát mezi cikány, který pečeje asi o 10.000 cikánů ve Francii a snaží se vyřešit jejich lidské i náboženské problémy. Jednalo se též o celonárodní sjezdu francouzských cikánů v Marseille a o mezinárodní cikánské pouti do Říma v Jubilejním roce.

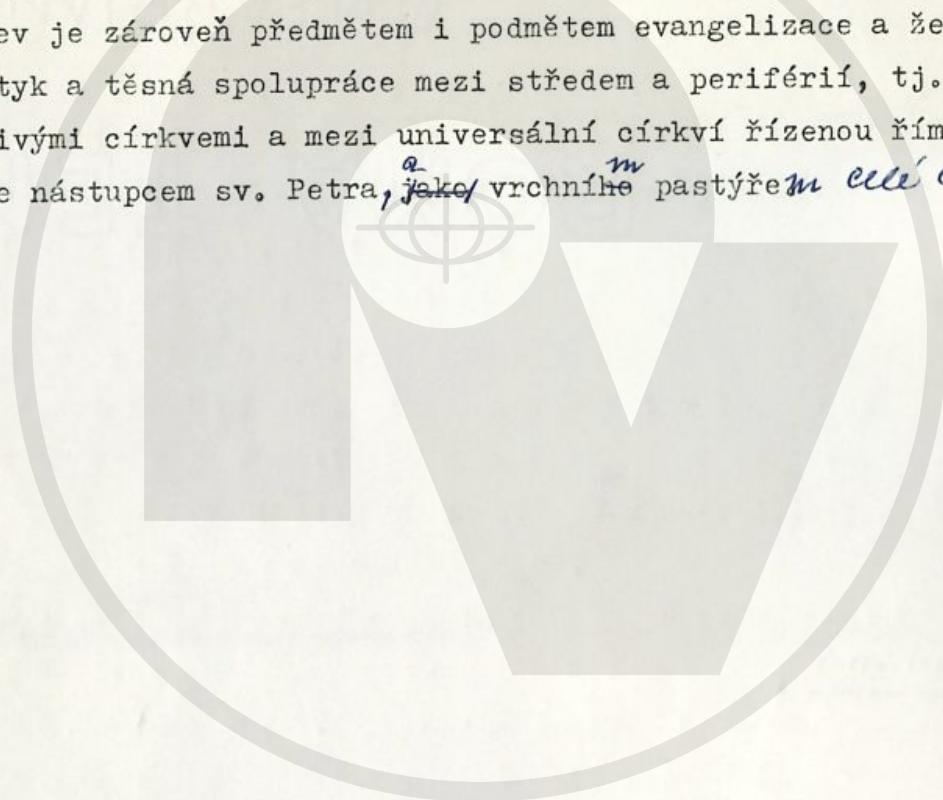
Rím: Italské národní středisko pro duchovní povolání pořádá v těchto dnech v Albanu u Říma studijní symposium s ústředním námětem: Duchovní povolání a dnešní člověk. Symposium je určeno pro ~~ty, kdo si zvolili tento druh apoštolátu~~ horlitely ^{horlivé kněží} a je s ním spojen i kurs horlitelů pro získávání laických apoštolů, pro členy jáhenského hnutí a sekulárních institutů.

Oslo: Norský parlament zamítl v pátek vládní předlohu zákona o povolení umělého potratu. Hlasování předcházela 16hodinová debata, po níž byla předloha zamítnuta většinou jednoho hlasu. Podle návrhu se mohla žena svobodně rozhodnout pro umělý potrat během prvních 12 týdnů těhotenství.

Assisi: Hnutí Pro Civitate Christiana v Assisi připravilo novou dlouhohrající gramofonovou desku s černošskými tzv. spirituály v provedení známého sboru "Folk Studio Singers". Byly nahrány různé druhy moderní hudby, např. tzv. moderní folk s motivy převzatými od Beatles, dále nové skladby Eddie Hawkinse a rovněž tradiční spirituály.

Rio de Janeiro: Brazílský kard. Brando Vilela uveřejnil v informačním věstníku tamní biskupské konference prohlášení, v němž kladně hodnotí nedávno skončený celocírkevní biskupský synod. Píše výslovně: "Zúčastnil jsem se všech dosavadních synodů a mohu potvrdit, že nynější nejlépe odpovídá cíli, který si vytkl. Evropští biskupové sice kladou důraz na nebezpečí sekularizace, latinsko-američtí na osvobození a asijští s africkými

na větší přizpůsobení evangelizace místním národním mentalitám, přesto synod jako celek byl přesvědčen, že jde pouze o dílčí otázky, které je třeba hodnotit ve světle evangelia. Pokud jde o praktickou stránku dosažených výsledků, kard. upozorňuje zejména na všeobecnou shodu v názoru, že církev je zároveň předmětem i podmětem evangelizace a že je nezbýtný stálý styk a těsná spolupráce mezi středem a periférií, tj. mezi místními jednotlivými církvemi a mezi universální církví řízenou římským papežem, který je nástupcem sv. Petra, ^a jako vrchního ^m pastýře *u celé církve.*

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

3 Očistec

2 NOV. 1974 306/3

Názorně a často se dřív mluvívalo o očiství. V Itálii byla dost rozšířená kongregace řeholních sester, které si vzaly za cíl života modlit se a přinášet oběti za duše v očiství. Uveřejňovaly se knihy se soukromými zjeveními o tom, jak nějaká duše z očistce prosila o modlitby, protože už dlouho a strašně trpí. V poslední době se o tom tématu ponejvící mlčí a katoličtí teologové prý mají proti očistci mnoho výhrad.

Otázka očistce už byla mnohokrát předmětem diskusí mezi křesťany. Katolické pojetí se střetlo s pravoslavným na Florentském sněmu. Východní křesťané obviňovali západní nauku, že neodpovídá tradici staré církve. Reformní křesťané očistec škrtli, protože o něm nic nečtou v Písma. To jsou ovšem závažné námitky. Bylo by na pováženou vymýšlet něco o posmrtném životě a nemít oporu v pramenech zjevení.

Začneme tedy s Písmem. Slovo očistec tam skutečně není. Ponecháme stranou i ty texty, v nichž katoličtí autoři čtou zřejmě narážky na očistec. Mezi ně patří zvláště zmínka sv. Pavla o ohni, který "vyzkouší jaké je dílo každého člověka", kde se člověk zachrání "jako kdyby vyběhl z ohně" /I Kor 3,13-15/. O smyslu tohoto ohně se živě diskutovalo na Florentském sněmu.

Vybereme si však z Písma pojem, který se často vrací v různých obměnách a který dává zvláštní smysl biblickým dějinám. Je to výraz "přechod", hebrejsky "pesach", od toho je řecké a latinské pascha, jméno pro velikonoce. Přechodem se začíná vždy nový úsek historie. Nejdramatičtěji se ovšem líčí přechod z Egypta Rudým mořem, jímž začíná pouť do Zaslíbené země. Ale i na konci této pouti je podivuhodný přechod Jordánem u Jericha.

Nikdo nepochybuje o tom, že tu jde o symboly hlubokých novozákonních tajemství. Jejich plnost se projevuje především v přechodu Ježíšově z tohoto světa k Otci /sr. Jan 13,1/, o jeho smrti, vzkříšení a slávě. Na tom mystériu pak máme podíl v celém životě, zvláště však ve smrti.

I naše smrt je přechod z tohoto světa k Otci. Podle biblických předobrazů je tento přechod bolestný, ale současně je i očistný. Z Egypta odcházejí Izraelité ve velkém chватu, berou s sebou jen to nejnutnější. Předcházelo pověstných deset egyptských ran, velké pohromy, kterými se přiostřil konflikt mezi Mojžíšem a faraonem, mezi vyvoleným národem a zemí, která ho tak dlouho hostila, kde se lid rozmnožil a zbohatl, ale kde

74
2 NOV. 1974 306/4

se postupem času stal otrokem.

Sotva se najde výmluvnější symbol života na zemi než tento pobyt Izraele v Egyptě. Bůh sám tam syny Jakubovy uvedl, ale bylo to jen na čas. Nyní je volá zpátky k sobě do pouště a do Zaslíbené země. Proto se nyní musí odtrhnout od všeho, co ~~je~~ k Egyptu vázalo, překročit nenávratně jeho hranice. Chápeme-li tyto dějinné události jako obraz lidské smrti, nepotřebujeme jej mnoho rozvádět, Je dost zřetelný.

I smrt Kristova byla takovým bolestným přechodem, dokonce jedním z nejbolestnějších. On jako nový Mojžíš nejenom lid vede, ale nese všecku jeho tíhu a proto svou smrtí všechny vykupuje. V souvislosti s tím i smrt každého křesťana dostává nový smysl, ráz očistný. Jako trest za hřích smrt bolí a děsí, současně však omývá a vysvobozuje.

Také staré egyptské náboženství líčilo smrt jako přechod. V mytologii se o něm vypravovalo barvitě, rozeznávala se postupná stadia. Pohřební obřady a představy pak mají velkou setrvačnost v mysli národa. Není divu, že si prostí Egyptané /Koptové/ i po svém obrácení ku křesťanství představovali přechod k Bohu tak trochu po starém způsobu. Duše musí procházet mnoha branami, kde sedí čálové jako výběrčí daní a požadují výkazy z různých hřichů. Odkaz na tyto "celnice", řecky telonia, slovansky mytarstva, se vyskytuje dodnes ve východní liturgii.

Nevyhla se těmto představám však ani liturgie latinská. Offertorium předkoncilové zádušní mše mluví o hlubokém jezeře, o řvoucím lvu, kterým se musí duše vyhnout pod vedením praporečníka sv. Michaele. Všichni rozumní lidé chápou obraz jako symbol a neberou doslova detaily. Někoho však mohly pohoršit tyto prvky převzaté z tzv. apokryfů. Sv. Jeroným a latinští Otcové vůbec, cítili k tomuto druhu lidového folklóru odpor.

Nemínili však nijak popřít to, co je v nich podstatné, že totiž přechod z tohoto světa do věčnosti je bolestný, ale pro ty, kdo umírají s Kristem je i očistný. Tato víra v očistu, latinsky purgatio, dala vznik slovu purgatorium, očistec, stavu duše na přechodu mezi časem a věčností v Bohu. Denní zkušenost mimoto ukazuje, že jinak umírají světci, jinak lidé, kteří ještě příliš lnou k pomíjejícím věcem. Právem se proto předpokládá, že je tato očista pro první lehká, pro druhé těžká a bolestná.

Kazatelé ovšem rádi mluví názorně a nevyhnou se tím nebezpečí, že přenesou hluboká tajemství do kategorií denního života, tj. do místa a času

Intensita bolestného očištování se začala měřit časem a mluvilo se o deseti, dvaceti, třiceti letech očistce. Pochopitelně se nikdy nemohli shodnout autoři, kteří o tom tématu chtěli teologicky uvažovat. Nepomohou nám ani tzv. soukromá zjevení světců, protože ta jsou převážně obrazná a tak se má chápát i jejich smysl.

Moderní teologé se tedy zase snaží osvobodit od představivosti a od jejích předpokladů: kategorií místa a času. Tím se ovšem vrátí k původní jednotě, tj. ke spojení smrti a očištování. Není to popření očistce. Naopak dostává v této souvislosti pravý křesťanský ráz. Přestane být strachem z jakéhosi "pekla v malém" a promění se v radostnou pravdu vykoupení v Kristu.

Bolestný přechod umírání, který je následek hříchu a který pocítíme všichni i podle stupně své odcizenosti Bohu, se stává ve spojení s Kristem očistným ohněm, omývající lázní, novým křtem na cestě k Bohu. Nepochybujeme ani o tom, že očištění před smrtí usnadňuje další, že tedy "zkracuje očistná muka", jak se říkávalo. Zrovna tak je pravda, že v tomto nejtěžším boji našeho žití nám nejvíce prospějí modlitby a oběti druhých, kteří se modlí za duše v očistci, mše za umírající i za ty, kteří už dávno zemřeli. Neplatí námitka, že "už jsou dávno v nebi." Vždyť u Boha je všecko přítomné, i smrt člověka i mše za něho obětovaná po tisíci letech.

Není tedy pravda, že moderní teologové chtějí popřít očistec. [✓] Ubrali na plastičnosti jeho představy, prohloubili naopak smysl a spojení s ostatními pravdami našeho vykoupení a osvětlili, jak to kdosi nazval, "svátostnou sílu smrti v Kristu".

[✗] Ještě si brali na plastičnosti představ o očistce ..... je ho smysl

ústav pro studium
totalitních režimů

Slovo sv. Otce

/generální audience v měsíci říjnu/

[Pavel VI. celý měsíc říjen, ačkoliv byl tak zaměstnán pracemi synodu biskupů, audiencemi tolka kardinálů a biskupů z celého světa, přesto každou středu při generálních audiencích pokračoval ve svých pastoračních promluvách. Svědčí to také, že přes vysoký věk a jeho obtíže, sv. Otec se daří dobře a Bůh ho mimořádně posiluje v jeho úkolu pastýře a učitele celé církve. Budeme mu proto tím vděčnější za každé jeho slovo a budeme na něj tím častěji pamatovat v modlitbě.] V naší stručné měsíční relaci vám budeme moci podat jenom několik vybraných úryvků Pavla VI. se znova a znova vrací k aktuálním potřebám současné církve. Tak se znova tázal i při audienci 9. října: "Co dnes církev nejvíce potřebuje?" Přijal za svou spontánní odpověď mnoha věřících: "Církev, chce-li být živou církví, musí to projevovat činností vnitřní i zevnější." Odpovídá to konečně i evangeliu, slovům a příkladu Krista. Ale upozorňuje hned na dvě tendenze současné filosofie: první z nich chce osvobodit lidskou činnost od jakéhokoliv věčného zákona; vychází z předpokladu nedomyšleného pojetí osobní svobody, která nesmí být omezována žádnou normou. Sv. Otec praví doslova:

"Tato tendence, jak se zdá, je nyní v móde. Rozšiřuje přípustnost lidského jednání až po ničím neohraničenou shovívavost, nespoutanou žádou věční autoritou. V takových vnějších normách tato tendence vidí pouze útlak a dává přednost takovým akcím, které pak postupně osobní zájmy, vášeň a honba za požitky přivedou až k pudovému a jen rozmary určovanému pocitu, že vše je snadno možné a dovolené; následkem toho pak je postupná deformace lidské osobnosti, jež nakonec dospívá buď k přeludu tzv. nadčlověka, anebo klesá až na nízkou úroveň násilné a podlé zločinnosti, či nakonec dokonce sníží člověka na úroveň zvířete bez zodpovědnosti. Tato tendence ovšem není vodítkem pro skutečně lidské činy a projevy a tím méně pro opravdu křesťanské.

Druhá tendence se snaží opřistit lidské jednání od jakýchkoliv náboženských pohnutek. Pavel VI. vysvětluje:

3 NOV. 1974

74 307/2

"Pro nás, Kristovy následovníky, jádro zákona, který má podněcovat, řídit, vázat a uspokojovat lidskou činnost, spočívá v Boží lásce, z níž plyne jako závazný následek i láska k bližním, které máme milovat stejně jako sami sebe; naproti tomu moderní mentalita bez náboženského cítění by chtěla odtrhnout člověka od této Boží lásky, jakoby tato jeho horoucí touha po nekonečnu a po neviditelném, nejvyšším a živoucím dobru byla pouze něčím mystickým a zbytečným".

~~[A pak sv. Otec pokračuje:]~~

~~"I zato mentalita je nyní v módě. Používají ji dokonce i k výkladu Kristova tajemství, takže Ježíš je /prý/ jen člověkem pro ostatní lidi, zatímco podávají jen náznakově, anebo často i prohlašují za zbytečnou víru v teologii, jež hlásá celistvou pravdu o Kristu".~~

~~[Pavel VI. zakončil svůj výklad těmito slovy:~~

"Láska k lidem musí čerpat svou hlubokou příčinu a svou sílu právě z lásky k Bohu a z náboženského uvědomění. Jak bychom ostatně mohli po-važovat všechny lidi za své bratry, kdyby nás k tomu nevázalo vědomí, že všichni máme společného nebeského Otce, kdyby se v každém nemocném, slabém, ponižovaném člověku a dokonce i v nepříteli neodrážel mystický Kris-tův obraz a nevléval do našeho ducha někdy i paradoxní lásku a starostlivost? Právě sv. Pavel vštěpuje do našich duší toto nádherné heslo, které je i programem: V křesťanství rozhoduje víra, která se projevuje láskou. Víra a láska: tato dvě slova musíme mít na paměti, chceme-li aby náš křes-tanský život byl stále působivější".

V promluvě při generální audienci 16. října sv. Otec poukázal na to, že hlavní příčinou života a životnosti církve je Duch sv. a jeho působení v církvi milostí a připomněl souhrnný výrok sv. Augustina: Čím je duše v lidském těle, tím je Duch sv. pro Kristovo tělo, kterým je církev. Pak shrnul učení posledního koncilu o této pravdě:

"Když bylo dovršeno dílo, které Otec svěřil Synovi na zemi, o Let-nicích byl seslán Duch sv., aby církev neustále posvěcoval a aby tak vě-řící měli skrze Krista přístup k Otcovi v jediném Duchu. A je to Duch živo-ta... Duch přebývá v církvi a v srdcích věřících jako v chrámě. A v nich se modlí a vydává svědectví o jejich synovské oddanosti. Uvádí církev do celé a plné pravdy, sjednocuje ji ve společenství a ve službě, buduje a řídí církev různými hierarchickými a charismatickými dary, zdobí ji jejich

3 NOV. 1974

plody. Silou evangelia ji omlazuje a neustále obnovuje."

Toto působení Ducha sv. v církvi a v jednotlivých jejích členech je naprosto nutné, proto zázrak Letnic pokračuje i v dějinách církve a světa. Lidem se dostává Ducha sv. ve dvojí formě:

"Aby je totiž nejprve posvěcoval /a to je prvotní a nepostradatelná forma, skrze níž se člověk stává předmětem Boží lásky, neboli, jak říkají teologové "gratum faciens"/ a dğle pak, aby je, tj. lidi, obohatil zvláštěními dary, kterým říkáme charismata /tzv. "gratia data"/, určenými k dobru každého našeho bližního a obzvláště k dobru společenství věřících. Dnes se o charismatech mnoho mluví. Uvědomíme-li si, jak složité a delikátní je toto téma, můžeme si pouze přát, aby i dnes ještě byla Boží církev zahrnuta kromě milosti i těmito charismaty".

Ale k tomu, aby c̄jom dostali Ducha sv., vyžadují se s naší strany určité podmínky:

"Aby byl člověk schopen získat tohoto "sladkého hosta duší". je zapotřebí víra, pokora a pokání a normálně také svátostný úkon. V našem praktickém náboženském životě pak je k tomu třeba klidu, usebranosti, na slouchání jeho hlasu a především jeho vzývání, modlitby, tak jako to dělali apoštolové s Pannou Marií ve večeřadle. Je třeba umět čekat a také umět volat: Přijď, Duchu Stvořiteli, přijď Duchu sv.".

V poslední audienci 23. října pokračoval sv. Otec ve své úvaze a mluvil o nutnosti modlitby. Poukázal, jak v moderní době člověk, který se topí a dusí v prázdnotě vytvořené ateismem, hledá útočiště v modlitbě. Upozorňuje zvláště na některé projevy dnešní mládeže:

"Působí dojemem skoro náhodně shluklého hejna zbloudilých ptáků, které již netáhne nic ~~jiného~~ než pustá, prázdná půda, na níž dopadli ve stavu netečné zádumčivosti, aby tím vyjádřili neštastnou prázdnотu svého života, třebaže stále ještě vyrážejí určité zvuky deroucí se jim z hrdla jako projev nepotlačitelné vrozené vůle pom životě. A tyto šepťavé zvuky, to je modlitba. Ano modlitba, která si však uvědomuje pouze zoufalou bezcennost všeho, co pokládali za moderní a velkolepé. Je to jakési "De profundis", v němž krutým vnitřním mukám odpovídá jen jistý mlhavě vytoužený cíl; a tím je buď onen neznámý Bůh Athéňanů, jak o něm vypráví sv. Pavel, anebo "Ježíš Superstar" s idylickými vzpomínkami na dětství a evangelium. V každém případě je to však modlitba. Modlitba mládeže, která buď sebou hází v agonii

anebo se probouzí k novému životu, proniknutá vrozenou a nepotlačitelnou potřebou transcendentního, božského a obrodného života".

Pavel VI. se táže, zda je to projev dekadence anebo estétství. Ale cesty k Bohu jsou různé, jedna z nich může být i cesta takovýchto psychických, estetických a mystických zážitků. ~~Ale není to cesta pro věřící.~~
Sv. Otec dodává:

"Před námi věřícími se však otevírá jiná cesta, totiž hlavní a široká cesta církevní modlitby, ať již osobní, komunitní či liturgické. Zvolíme-li moudře tuto cestu, nemůže nás dovést jinam, než k novému duchovnímu, mravnímu a sociálnímu jaru, které si v těchto pokonciových letech právě přejeme. Ti, kdo na této cestě sledují ukazatele vytčené Milostivým létem, jistě plně zakouší, co je to vnitřní síla a radost. ~~Modlitba je dýchání duše, požadavek života, neklamná naděje, rozmluva o nadpřirozeném soužití a nevyslovny všelidský zážitek.~~"

V poslední audienci 30. října sv. Otec mluvil o právě skončeném synodu, který jednal o evangelizaci. Soustředil se na otázku, co dnes evangelizace hlavně potřebuje:

"Jakto, že evangelizace ještě dnes si razí cestu tak namáhavě a stolika obtížemi? Jestliže jsme věděli, že šíření evangelia se zakládá na svobodné a ochotné, ale morálně náročné spolupráci všech křesťanů, nemění se pak nedostatek lidí, kteří by si apoštolát vytkli jako životní cíl, v obžalobu proti netečnosti a nevěrnosti stolika Kristových následovníků, kteří se o Krista nestarají, anebo snad i od něho utíkají jako zběhové?"

V tomto ohledu pak Pavel VI. zdůraznil:

"Zde narážíme na problém povolání, ať již všeobecných, čili všech katolických laiků, kteří chtějí být opravdovými věřícími, čili přímých povolání těch, kdo slyší v sobě a kolem sebe radostnou a hrdinnou výzvu, aby zasvětili svůj život následování Krista, čili výzvu k řeholnímu a kněžskému životu".

Tato otázka, jak sv. Otec podotkl, zůstává otevřená hlavně pro mládež. V závěru pak shrnul vše do jediné věty:

"Evangelizace, Boží království a církev potřebují lidi, muže i ženy, kteří by v ní viděli životní heslo, program a štěstí!"

VATIKÁN. - V neděli dopoledne přes padesát arcibiskupů a biskupů z latinské Ameriky zakončilo zasedání Biskupské rady latinské Ameriky tak zvané CELAM slavnou koncelebrací v Sixtinské kapli. Hlavním celebrantem byl sám svatý Otec. V homiliji věnoval mimo jiné zvláštní pozornost mládeži, která tvoří největší část obyvatelstva Latinské Ameriky. Řekl: "Mládež - to nejsou pouze lidé zítřka, nýbrž křestané dneška, kteří svou intuicí, životní silou a radostí zdravou kritikou otevřenou naději jsou kvasem vaší společnosti. Předpokládají, že jim nebude předkládána utopie světa, který nikdy nepoznají, nýbrž živá skutečnost Kristova království s jeho voláním po spravedlnosti, lásce a míru." - Bohoslužbám v sixtinské kapli bylo přítomno na 200 kněží, řeholních sester a seminaristů dlících právě v Římě. Po mši svaté Pavel VI. přijal jednotlivě všechny biskupy a věnoval každému na památku výtisk listu sv. Pavla.

O této koncelebraci a velkých problémech latinské Ameriky sv. Otec promluvil také k věřícím shromážděným na náměstí sv. Petra před poledním Anděl Páně. Připomněl nejdříve, že porady Biskupské rady Latinské Ameriky se konaly v Římě, poněvadž uplynulo dvacet od založení tohoto koordinačního orgánu katolické církve v Latinské Americe. Upozornil, že tamní sociální a morální jsou nesmírně veliké a velmi naléhavé, ne nepodobné v určitém ohledu v mnoha jiných zemích i v Itálii. Ale tyto problémy nevzbuzují strach - dodal - jsou spíše povzbuzením k větší lásce v evangelisaci tak zvaného Třetího světa.

Dále řekl Pavel VI., že slovo "pokrok" nevystihuje už plně tamní skutečnost. Mluví se o "osvobození". Církev přijímá tuto terminologii za svou, poněvadž v ní vidí především svou základní nauku o osvobozujícím vykoupení od zla, od hříchu, hlavní to překážku pro pravou svobodu Božích dětí. Ale na konec Pavel VI. upozornil, že slovo "osvobození" může dát podnět k nedorozumění, když se omezí jen na hospodářské a sociální skutečnosti, a zvláště, když toto osvobození se spojí s nenávistí a je prováděno násilím. A pak končil: "To není cesta ani evangelia ani Církve. Církev věří v lásku a je přesvědčena, že láska je silnější; a může a musí to dokázat také dnes, nejenom ve třetím světě, nýbrž na celém světě!"

Po modlitbě Anděl Páně udělil všem apoštolské požehnání.

Vatikán: V pondělí dopoledne přijal sv. Otec v audienci asi 400 mladých lidí z florentského hnutí "Vesnice pro mládež", kteří vedou mládežnické skupiny v různých farních komunitách. Pavel VI. pochválil činnost hnutí, jakož i jejich nedávné symposium o dějinách církve, z kterých, jak podotkl, jistě dokáží vyvodit ~~praktické učivo~~ i pro svou současnou službu.

Vatikán: Další audienci udělil sv. Otec 250 členům Milánských městských dopravních podniků, organizovaným v křesťanských odborech ACLI. Vzpomínal s nimi na léta, která sám ztrávil v Miláně a vybídl je k důslednému životu podle zásad křesťanské víry, pro níž je návštěva u papeže vždy posílením.

Vatikán: Jak jsme již oznámili, v úterý dopoledne o půl jedenácté v Sixtinské kapli bude kard. Šeper, za účasti sv. Otce, sloužit zádušní mše sv. za kardinály zesnulé během posledních 12. měsíců. Bude při ní vzpomenuto i býv. litoměřického biskupa, kard. Štěpána Trochty.

Rím: Vikář sv. Otce, kard. Poletti vyhlásil příští něděli pro římskou diecézi za den rozjímání a modliteb vzhledem k nástavající Světové konference o výživě. Připomíná věřícím v této souvislosti nedávný dokument Pavla VI. a synodálních Otců o Lidských právech a o smíření, v němž je obsaženo i právo na život a na obživu. Věřící mají prosit Ducha sv. aby osvítil zodpovědné činitele Spojených národů, posílil jejich dobrou vůli a dodal moudrosti jejich rozhodnutím, aby byla spravedlivá, jak národy očekávají a zároveň aby respektovala základní hodnoty lidského soužití.

Rím: Ve dnech 12. až 23. listopadu uspořádají ~~zprávami~~ římská papežská universita sv. Anselma a štrasburský Ústav pro ekumenická bádání společný studijní sjezd na téma: 10 let od vydání Dekretu o ekumenismu; jeho dosavační výsledky a vyhlídky. Kongresu se zúčastní katoličtí i protestantští teologové, jakož i zástupce řecké pravoslavné církve.

Lince: Sdružení "Mládežnická střediska" řídí v Linci komunitu pro svobodné matky. Vedením jsou pověřeny 3 osoby v čele se sociálním asistentem. Snaží se pomáhat svobodným matkám při řešení mnoha různých obtíží na něž narázejí. Finanční pomoc přislíbily různé organizace, mezi nimi rakouská Charitas, hnutí "Aktion-Leben" a katolický spolek "Jugend-Land".

Vídeň: V minulých dnech se konal v rakouském hlavním městě první sjezd generálních vikářů z německy mluvících oblastí. Jednalо se o problémech řízení a struktur diecézí. Sjezd byl zakončen koncelebrovanou mší sv. při níž byl hlavním celebrantem místní arcibiskup, kard. König.

Berlin: Západoněmecká katolická filmová společnost "Provobis" bude financovat film o životě tureckých dělníků v Německu. Bude natočen v německiránské koprodukci. Režisérem bude Iráнец Sohrab Šadid-Sales, který obdržel za své dřívější práce stříbrného medvěda při loňském 24. mezinárodním berlínském filmovém festivalu. K novému filmu napsal též sám scenárium společně s Helgou Houzerovou.

Mallersdorf: 35letý pan Max Seitz převzal jako první stálý jáhen v řezenské diecézi duchovní péče o farnost ~~Maxkirche~~^{Martinbusch}, která již dlouhou dobu nemá vlastního kněze. ~~Maxkirche~~ Pan Seitz je ženat a svěřenou obec věřících povede ve spolupráci se sousedním farářem. Do nového úřadu ho uvedl diecézní generální vikář, mons. Morgenschweis.

Berlin: Alespoň 17 věřících z východní části ~~Hřeben~~ berlínské diecéze působí v současné době v zámořských misiích. Východoberlínský diecézní věstník uveřejnil v posledním čísle jejich seznam, z něhož vyplývá, že jde o 8 kněží, 8 řeholních sester a 1 bratra laika. Pracují ponejvíce v afrických a latinsko-amerických zemích.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

4 NOV. 1974

308/3

1 Řekli jsme nedávno a uvedli různé doklady, že se dá dnes sledovat zvýšený zájem o duchovní život, že lidé cítí hlad po modlitbě. Kde má tento hlad kořeny? Z jakých zkušeností vychází a jak jej vysvětlit?

Někdy je možno číst nebo slyšet vysvětlení, které bychom mohli nazvat sociologické nebo psychologické. Zní takto. Člověk hledá v modlitbě záchranu před dusivým tlakem techniky: modlitba je lékem na nemoci ~~technického světa~~ technologické společnosti. Věda a technika sice povznesly a zdokonalily lidskou společnost jak po hmotné tak po lidské stránce, ale vnášeji do lidského světa také velké risiko a nebezpečí, protože nepůsobí pouze jako nástroj k dosažení určitých cílů, ale vtiskují celému způsobu života nový ráz, který člověka ochuzuje a zploštěuje, dělá z něho, jak říká Marcuse, jednodimenzionálního tvora. Na jedné straně technika osvobozuje člověka od závislosti na přírodě a zajišťuje mu nečekaný životní rozvoj. Na druhé straně však technologická společnost, založená na racionální organizaci myšlení, výroby a styků, modeluje člověka podle svého zmechanizovaného obrazu. Mechanizuje ho a tím také duševně ochuzuje. Pokrok a ~~ř~~ehodlí, které technika a věda člověku přinášejí, jsou ~~tu~~^{duševně} doprovázeny hlubokou vnitřní prázdnotou. Není tedy divu, že se v člověku probouzí touha, aby tomuto nebezpečí unikl. A probuzený zájem o modlitbu je právě symptomem této reakce; je voláním po sebezáchraně. V modlitbě nalézá člověk to, oč ho industriální společnost ochuzuje: klid, soustředění dialog a přístav neochvějné jistoty. Jak říká Antoine Saint-Exupéry: "Existuje jen jeden, jediný problém na světě: Jak je možno vrátit lidem duchovní význam, duchovní neklid? Ne, není už možno žít z ledniček, politiky, bilancí a křížovek. To už nejde".

2 Co říci tomuto vysvětlení? Je na něm jistě kus pravdy, ale ~~jen~~ to pravda celá. Rozhlédneme-li se kolem sebe, snadno uvidíme, že modlitba není jediným způsobem, jak se člověk brání dusivému tlaku ztechnizovaného světa. Je mnoho cest, po nichž se lidé dávají a od nichž si slibují úspěch. Celé hnutí hippy ~~je~~^{je} výprostí vzniklo jako protest proti způsobu života, založeném na zbožštění principu výkonu a produktivity. I úspěch orientálních učitelů duchovního života a orientálních náboženství ukazuje tímto směrem. Jiní ~~hledají~~^{hledají} východisko z nouze v nižších polohách: jedni se utíkají do umělých rájů drogy, někteří hledají zapomenutí v alkoholu. Je mnoho cest, na nichž hledá člověk únik ze světa, v němž je ovládán mechanismem výroby a výkonu. Avšak nejde jen o to, aby člověk nějak či jakkoliv a jakýmkoliv směrem utekl; jde o to, aby našel přístup k transcendentnímu prameni života. Hledat záchranu v útěku a neznat přitom cíl, je málo. To nestačí. A náhražky nesytí, potřebujeme poctivou

4 NOV. 1974

308/4

stravu.

Toto sociologické či psychologické vysvětlení hladu po modlitbě musíme proto doplnit a zpřesnit. Nespokojenost, vnitřní prázdro, které člověk zakouží v technologickém světě, jsou bezpochyby signálem, jsou výzvou, ale samy o sobě nevyústují do světa víry a do prostoru modlitby. Jsou signálem a výzvou ke hledání Boha pro toho, kdo hledá poslední nosný základ lidské existence. A pak mohou opravdu dát pocítit ostře a neodbytně touhu po Bohu.

1 Jeden anonymní autor vypráví následující legendu. Jeden žák-novic, přišel ke svému učiteli, ke svému duchovnímu otci a řekl mu: "Mistr, chci najít Boha". Učitel se na něho podíval, usmál se, ale neřekl ani slovo. Žák odešel; přicházel však každý den se stejnou otázkou, se stejnou prosbou. ~~Mistr~~^{xxx} A každý den se setkal s mlčením. Jednou, bylo to v létě za velkého vedra, vzal učitel mladého člověka k řece, aby se vykoupali. A když byli ve vodě, podržel mu chvíli hlavu pod vodou. Když se žák vynořil a lapal po vzduchu, zeptal se ho učitel: "Po čem jsi nejvíce toužil, když jsi byl pod vodou?" "Po vzduchu", odpověděl samozřejmě žák. A mistr na to: "Toužíš také tak po Bohu? Jestliže po něm toužíš také tak silně jako teď před chvílí po vzduchu, nalezneš ho. Nemáš-li však takovou touhu a žízeň, budeš nadarmo namáhat svůj rozum, své síly a své rty". Dokud se v tobě neprobudí tato palčivá žízeň, nejsi o mnoho lepší než ten, kdo v Bohu nevěří". Tolik ta legenda.

Krizové situace by měly uvést do pohybu nejen obranné síly: měly by dát podnět k hledání nadřazené životní sféry, v níž je možno volně dýchat a najít všeobjímající orientaci. Konkrétně: měly by umožnit a dát podnět k ~~px~~ hledání Boha, v němž je pramen všeho smyslu. Tak je možno najít souvislost mezi rozčarováním z techniky a potřebou životní orientace, která si pak najde výraz v nostalgii po modlitbě.

2 V opravdové modlitbě totiž nalezně člověk nesmírně víc než ~~příhrou~~^{pouhou} náhradu za to, co nenalézá ve světě techniky. Kdybychom ~~zam~~omezili význam modlitby jen na toto kompenzační vysvětlení, nepřekročili bychom svět. Mohli bychom vypočítávat různé protiklady, různé nemoci a léky: mohli bychom poukázat na to, že jednostranná racionalizace budí touhu po irrationálnu; nebo že tam, kde je člověk chápán a ceněn jen jako tvor, který pracuje a vyrábí, se dostaví jako reakce touha po existenci, v níž člověk není zapřažen do pracovních ~~význam~~^{px} procesů: nebo že člověk, který žije nepřetržitě mimo sebe, pocítí jednou potřebu vrátit se k sobě, najít ve svém vlastním nitru světlo a směr. A mohli bychom pokračovat. Jenže ve všech těchto případech zůstáváme zajati v lidském okruhu; to všechno není dosud modlitba. Modlitba chce víc, chce

tento kruh překročit a proniknout až tam, odkud pramení obojí: racionalita i iracionálno, prostředek i cíl, vnější čin i vnitřní soustředění. Modlitba chce najít živého Boha. Člověk, který se modlí, nekrouží kolem vlastního "já", ale vydává se na cestu k nekonečnému Bohu. Překračuje všechny hranice.

Z této perspektivy je také možno zvážit a prohlédnout námítky, které se dnes proti modlitbě často ozývají.

První by se dala vyjádřit takto: Modlitba je útek a tedy, konec konců, zbabělost. Člověk, který není schopen, aby se vypořádal se světem, ~~že~~ v němž žije, a s otázkami, které mu svět klade, ~~že~~ skládá ruce do klína, stahuje se do ulity, resignuje a maří čas.

Druhá námítka je zároveň výzvou. Modlíš se? Dokaž tedy, čeho je tvá modlitba schopna! Dokáže postavit vodovod nebo silnici, urychlí snad uzdravení? ~~destruji lajdalecky nedbalost a smetí v rybáři?~~ Když ne, tak k čemu je?

Obě tyto námítky vycházejí vlastně ze stejného falešného předpokladu. Předpokládají totiž, že ~~jediný~~ jediným platným a závazným ~~všem pro lidskou existenci~~ metrem je člověk, který pracuje, vyrábí, a že tedy každá lidská činnost se může a musí měřit tímto stejným metrem. A na co se tento metr nehodí, to že je útek a zbabělé alibi.

Jde zde v podstatě o stejně sofisma, jakého se dopouštějí na příklad neopositivisté, když staví ~~čejk~~ fysiku za jediný platný model vědy a upírají oprávněnost všem jiným vědám, které se neorientují na modelu fysiky. Jako by všichni lidé museli mít stejné číslo bot, nebo jako by všichni museli být bílí.

Co dělá člověk, když se modlí? Pracuje? Baví se? Přetváří svět? Ne, nic takového. Co tedy dělá a k čemu je modlitba? Nepracuje-li, je modlitba neužitečná? Nebaví-li se, je snad modlitba nudná? Nepřetváří-li modlitba svět, je snad bezcenná? Ne, modlitba patří na jinou, vyšší rovinu lidské činnosti. Modlitba vraci svět Bohu. ~~absolutu~~ Činí svět a lidský život prostupný pro Boží ~~mílosť~~ přítomnost a Boží milost. Modlitba nestaví silnice, ale staví mosty k Bohu, a právě v tom záleží zdraví světa a člověka. Modlitba nestaví vodovody, ale odkrývá prameny, které prýští z Boha. ~~že~~ Tuto její sílu zakusil na příkl. Gandhi, osvoboditel Indie. Řekl jednou: "Modlitba mi zachránila život. Bez modlitby bych už dávno ztroskotal. Nejsem vědec, ale jsem člověk modlitby; čím víc rostla má víra v Boha, tím silnější byla má touha po modlitbě".

Zřejmě ~~že~~ i Gandhi pocítil něco z té touhy po Bohu, o níž mluvil onen učitel, který ponořil hlavu svého žáka pod vodu.

5 NOV. 1974

Vatikán: Sv.Otec se zúčastnil v úterý dopoledne v Sixtinské kapli zádušní mše sv. za kardinály zesnulé během minulých 12 měsíců. Osobně přečíkával úvodní modlitby a udělil závěrečné požehnání. Obřadu bylo přítomno 30 kardinálů, dále členové diplomatického sboru, substitut státního sekretariátu mons. Benelli, tajemník Rady pro veřejné církevní záležitosti mons Casaroli, tajemníci římských kongregací a řeholní představení, jakož i příbuzní a známí zesnulých kardinálů.

Ihned po skončení této mše sv. Pavel VI. přijal v audienci státního sekretáře Spojených Států, pana Henry Kissingera. Navštěva se konala podle diplomatického protokolu vyhrazeného audiencím státníků, přestože pan Kissinger přijel na soukromou audienci.

New York: V sídle Spojených Národů zasedá konference o dobrovolných příspěvcích členských států na rozvojový program Spojených Národů. Sv.Stolici zastupuje její stálý pozorovatel u Spojených národů, mons. Cheli.

Řím: V úterý dopoledne byla zahájena v římském kongresovém paláci za přítomnosti více než 1.000 delegátů a stejného počtu pozorovatelů ze 120 zemí Světová konference o výživě. Delegaci sv.Stolice vede mons.Ferrari-Toniolo a jejími členy jsou páter de Riedmatten, páter Schotte, Dr. Chullikal, Dr. Ponti, mons. Biffi, prof. Piana a páter de Farcy z TJ. Ústřední tajemník Spojených Národů Kurt Waldheim zdůraznil v úvodním projevu zodpovědnost konference, jež může prokázat lidstvu nesmírnou službu jak v současné době, tak i pro budoucnost. V dalším projevu italský president Leone připomněl, že konference musí řešit příslušné problémy nejen s technického nýbrž i s politického hlediska, tj. musí se snažit zmenšit stále rostoucí rozdíly mezi bohatými a chudými národy. Účastníci konference, která potrvá do 16. listopadu budou v sobotu přijati v audienci sv. Otcem. S cíly konference seznámil novináře pan Waldheim v pátek dopoledne po svém příletu do Říma. Chce řešit problémy týkající se nedostatku zdrojů výživy ve světě. Tyto problémy ještě zostřily vzrůst populace a krize zemědělství. Otázka se ~~vztahuje na celý svět~~ ^{dle jeho} ~~nejdůležitější~~ ^{delegaci} ~~na největší~~ ^{na celý svět} ~~počet~~ ^{počet} ~~českého~~ ^{českého} orgánu. Podle pana Waldheima existují dvě možnosti řešení: zvýšit zemědělskou produkci ve prospěch rozvojových zemí a dále vytvořit mezinárodní orgán, jakousi banku, jež by pomáhala zemím ~~jež naráží~~ ^{které byly} ~~již nejdůležitější~~ ^{již nejdůležitější} v tomto směru na obzvláště potíže. Rovněž v pátek byli novináři seznámeni s výsledky tzv. Římského fora o výživě jehož se v sídle FAO zúčastnili zástupci 15 zemí. Žádají mezi jiným, aby nově zbohatlé státy, vyvážející naftu věnovali 5-6 miliard dolarů ohrozeným zemím.

5 NOV. 1974

Rím: Koncem minulého měsíce konal ve Věčném městě své 6. valné zasedání Ústřední výbor pro Milostivé léto. Poukázal mezi jiným na fakt, že v Jubilejním roce uplyne 10 let od zakončení minulého koncilu. Na paměť tohoto výročí bude sloužena slavná koncelebrovaná mše sv.

Achelse Cluis: V tomto holandském trapistickém klášteře se konalo 2. a 3. listopadu setkání krajanů, kteří sídlí v Holandsku a Belgii. Organizátoři setkání pozvali prof. Dra Karla Vránu z Beneventa a Dra Josefa Benáčka z Říma. Prof. Vrána přednášel o víře v současném světě a Dr. Benáček na téma: My v současné církvi. Skupinové debaty, osobní rozhovory, meditační čtvrt- a půlhodinky a mše sv. s homilií vyplňovaly denní program. Jediný večer byl naplněn krásou národních písni. O úspěchu tohoto setkání svědčí jednomyslné přání, příští rok se zase tak sejít.

Cáchy: Předseda Katolického německého misijního díla, Mons. Wissing oznámil, že letošní sbírky pravděpodobně převýší o 20% loňský výšek. Úspěšnou práci tohoto orgánu uznal i římský biskupský synod. Zejména biskup pové ze zemí tzv. Třetího světa žádali o těsnější spolupráci mezi jednotlivými německými charitativními organizacemi.

Mexico-City: V prosinci začně v Mexiku vycházet nový časopis pro kněze. Bude se nazývat "Vida pastoral" a jeho spolupracovníky budou odborníci v teologii, exegezi, katechezi, spiritualitě, liturgii atd.

Vídeň: Rakouská služba pro pomoc rozvojovým zemím uspořádala studijní seminář o různých problémech týkajících se její práce. Vyplynulo z něho mezi jiným, že dobrovolní pomocníci, kteří působily v těchto zemích dávají po návratu do vlasti přednost práci ^{se} sociálním zaměřením. Příčinou tohoto jevu je bezpochyby zvýšená citlivost pro hodnoty všelidského rázu.

ústav pro studium
totalitních režimů

5 NOV. 1974

Interview s kard. Höffnerem o synodu

A: Při prvních synodálních zasedáních řada biskupů z celého světa zdůrazňovala výslovně, že šíření evangelia je ~~tehdy~~ spojeno s osvobozením lidí z bídy a útlaku. Jak chápali biskupové toto vnitřní spojení?

B: Poukazovali na to hlavně biskupové ze zemí tzv. Třetího světa. Např. 8. října mons. Tzadua, světící biskup z habeského hlavního města prohlásil: "Nesmíme přecházet mlčením nespravedlnosti, musíme naopak nazvat pravým jménem vše, co porušuje spravedlnost, i když nám to přináší osobní nevýhody. Neohrožené a otevřené odsuzování bezpráví náleží k pro-rockému poslání církve.

A: Chtěli tím snad biskupové říci, že evangelizace a sociální osvobození je jedno a totéž?

B: Naprosto ne. Když biskup Sangu z Tanzanie mluvil jménem afrického episkopátu, zdůraznil: "Biskupové varují před tzv. "moderní teorií", která žádá, aby evangelizace a sociální rozvoj byly postaveny na stejnou úroveň. Rovněž biskup Pironio z Argentiny podotkl, že vykoupení skrze Ježíše Krista je třeba ~~režumat~~ nábožensky.

A: Dalo by se zde snad mluvit o marxistických vlivech?

B: Někteří biskupové se o tom zmínili. Např. mons. Trujillo, ústřední tajemník latinsko-americké biskupské konference řekl, že někteří věřící těhnou k přejímaní marxistické koncepce, ale nedovedou přitom jasně rozeznávat mezi metodou a ideologickým obsahem.

A: Pane kardinále, jak je třeba ve světle víry klást hranici mezi evangelizací a snahami o zlepšení životních podmínek člověka?

B: Církev musí zůstat věrna svému vlastnímu poslání. Evangelizaci nelze ztotožňovat se sociologií, psychologií a rozvojovou pomocí. Úkolem církve je hlásat lidem spásu skrze Kristovo vykoupení. Ježíš vstoupil do lidských dějin, aby dal všem lidem spásu, osvobození /od hřichu/, vykoupení, pravdu, lásku a věčný život. Evangelizace zpřítomňuje Boží lásku mezi námi, neboť v Božím slově se setkáváme se samotným Kristem. I kdyby všichni lidé dosáhli blahobytu, Kristovo evangelium zůstane i pak stejně aktuální jako dnes. Ježíš přišel, aby osvobodil všechny lidi ~~ze~~ jha hřichu a nikoliv jen Židy ~~z~~ římského panství. Jeho poselství nemá tedy jen sociální a politický dosah, nýbrž oba přesahuje. Jinak by byli zbyteční mučedníci, protože ti neumírali ~~pro~~ pozemské hodnoty, nýbrž pro Krista.

A: Může se křesťan stavět lhostejně k současným problémům a potřebám lidské společnosti?

B: Právě naopak. Víra ve vykoupení z hříchu a naděje na "zcela jiný život jsou pro křesťana nejsilnější pobídkou, aby se postavil proti porušování vzájemné lásky mezi lidmi, proti bezpráví a útlaku. V mnoha rozvojových zemích jsou hospodářské a sociální poměry tak bezútěšné, že miliony lidí trpí hladem a žijí v porobě. Takové poměry nejen, že jsou člověka nedůstojné, ale odporují i požadavkům spásy, poněvadž nesčetnému počtu lidí mimořádně ztěžují to jediné, co je nutné, totiž dosáhnout věčné spásy. Tyto nedostatky je třeba odstranit, a to nejen protestováním nebo almužnami, nýbrž i novým uspořádáním společnosti. Neúprosný boj proti chudobě, hladu, nouzi, vykořisťování a bezpráví je křesťanskou povinností. Neexistuje pouze lidská solidarita v hříchu - jak o ni mluví teologové, když pojednávají o dědičném hříchu - nýbrž i solidarita v lásce. Čím jednotnější bude svět, tím více budeme pokládat za své bližní i členy jiných ras a civilizací a tím spíše musí láska přerůst pouhý rodinný, příbuzenský a národní okruh a musí cítit i nouzi ostatních lidí v jiných ^{světa} částech.

A: Pane kardinále, z toho, co jste řekl, vyplývá, že evangelizace přece jen má něco společného s osvobozením lidí z útlaku a vykořisťování

B: Máte pravdu. Povinnost křesťanů zasazovat se o spravedlnost a lásku mezi lidmi a národy vysvítá z následujících důvodů: 1/ Člověk je stvořen k Božímu obrazu, je vykoupen Kristovou krví a je povolán k věčnému společenství s Bohem. Nesmí být proto snižován na pouhý předmět nebo prostředek společenských či hospodářských procesů. 2/ Kristus vykoupil celého člověka a bylo by neoprávněný zkracováním křesťanského učení, kdybychom viděli v člověku jen od Boha povolanou duši. 3/ I po pádu do hříchu zůstává v lidské společnosti zásadní, tj. Bohem chtěný řád vzájemného soužití. Bůh nepřenechal padlého člověka svému protivníku /záblu/. 4/ Boží slovo vzalo na sebe skutečnou lidskou přirozenost a tím tedy vstoupil i do sociálního života a do dějin lidstva. Proto také křesťan, který by zvíry pramenící sílu pro ^{spravedlivý řád} společnosti nechtěl aplikovat na veřejný život, mohl by se tím dopouštět zradě na Bohočlověku, tj. na Kristově vtělení.

A: Mluvil jste nyní téměř o pozemském ráji. A v současném světě opravdu existují hnutí, která jej slibují. Jestliže se biskupský synod zabývá evangelizací v současném světě, musí se nějak vypořádat i s tímto pozemským rájem?

5 NOV. 1974

B: Biskupský synod sí je plně vědom, že dnes ve světě existuje tzv. "antievangelium" a že je šířeno nejen propagandou, nýbrž i s použitím vnějšího nátlaku. Mám na mysli "antievangelium", které slibuje všem národům komunistický pozemský ráj, ve kterém prý již nebude ani chýdoba, ani útlak a bezpráví, nýbrž bude prý v něm vládnout dokonalé bratrství, rovnost a štěstí. Vidíme, že zde si podávají ruce hospodářsko-technický optimismus a revoluční mesianismus.

A: Toto antievangelium o pozemském ráji tedy vyjadřuje příslib a naději. Jak se ale tato naděje, jistě lákavá pro moderního člověka, odlišuje od evangelií naděje?

B: Člověk je bytost, která stále v něco doufá a ten, kdo již nedoufá propadá zoufalství. Písmo praví, že kde není naděje, vládne smutek. Víra nás ale učí, abychom rozlišovali mezi klamnou a neochvějnou nadějí. Učedníci se ptali Ježíše před jeho Nanebevstoupením: „Zřídíš znovu v tomto čase říši Izraele.“ Tato otázka se táhne ~~a budí~~ ^{Maléčku} pohoršení, ~~po celá staletí~~, neboť stále ~~v~~ystávali lžiproroci a slibovali pozemský ráj. A dnes se obzvláště zvětšilo toto pokušení nechat se omámit utopickými přísliby budoucnosti. Křesťanská naděje však odhaluje tento mesianismus jako sekularizovanou pseudoeschatologii, tj. jako pouhou utopii. Kdo se ale honí za utopií, ztrácí půdu pod nohama. Slovinský spisovatel Zarko Petan o tom пиše: Všechny socialistické pohádky začínají stejně: Jednou bude ..." Podle křesťanské teologie dějin, světová historie není postupným vývojem směřujícím k pozemskému ráji. Naopak bude náhle přerušena opětným Kristovým návratem, tak jako proud mocným mořským příbojem. Mezi Kristovým Nanebevstoupením a jeho opětným sestoupením při Posledním soudu nebude žádný pozemský ráj, navzdory předpovědem všech lžiproroků ~~od~~ západu i od východu, My křesťané máme naději a touto naší nadějí je Kristus.

8' 30"

ústav pro studium
totalitních režimů

Vatikán: V projevu při středeční generální audienci Pavel VI. upozornil na další naléhavou potřebu současné církve. Potřebuje, aby ji lidé milovali. Sv. Otec rozebral tento námět ze dvou hledisek. Na jedné straně jsou lidé, kteří církvi všemožně škodí, jakoby to byla nějaká nemoc či nebezpečí pro lidstvo. Toto nepřátelství tvoří dějiny pronásledování Kristových následovníků. I Kristovi byl vyhrazen takový osud, neboť se stal znamením, kterému se bude odporovat. Týž úděl postihuje i jednotlivé údy, z nichž je složeno Krástovo mystické tělo, tj. věřící. A právě pro tato zvenčí přicházející utrpení je třeba církve milovat. Bolestnějším zjevem však je, že i její vlastní děti církve spíše kritizují a vzadují se o dny, město aby ji milovali. Sv. Otec prohlásil: "Tyto bratry a syny bychom chtěli znova získat a mít je opět nablízku a spolu s nimi milovat církve, která jediná nás vede k celému Kristu. Někteří lidé říkají: Kristus ano, církve ne. Cožpak je možno oddělovat tyto pojmy, odtrhávat hlavu od Kristova /mystického/ těla, které v sobě zahrnuje celé lidstvo? Jestliže oslabíme či podlomíme katolickou jednotu církve, jak můžeme chtít znova dosáhnout ekumenické jednoty. Jsou-li takové zjevy v našem vlastním domě, nejsme již oprávněni vyzývat ostatní bratry k obrácení. A ztratíme-li spolupráci těchto synů a bratří, kteří přivýkli kultuře a problematice současného světa, jak budeme moci úspěšně hlasat lidem naší doby poselství míru a spásy. Svou řeč zakončil sv. Otec tímto výrokem: Církve miluje Kristus a proto ji musíme milovat i my.

Vadstena: V tomto švédském městě, kde ve 14. století sv. Brigitta založila ženský klášter, se konala od 1. do 3. listopadu duchovní obnova našich krajanů žijících v Norsku a ve Švédsku. Organizátoři, dva kněží z Československa, kteří mají rozdělenu tuto rozsáhlou pastorační službu v severských zemích, pozvali prof. Lateránské university Dr. Karla Skalického a prof. Gregoriány P. Špidlíka. První přednášel na téma: Bůh a svět v antické a moderní filosofii. Prof. Špidlík se soustředil na ~~pob~~lémem modlitby v tématu: Dialog Boha a člověka. Ekumenický ráz dodali této duchovní obnově protestantští účastníci, mezi nimi jeden evangelický ^{hoslovec} Bo-

Innsbruck: Koncem listopadu a začátkem prosince se bude konat v rakouském Innsbrucku 8. mezinárodní sjezd sdružení "Přátelé jesliček". Bude uspořádána výstava betlémů a účastníci navštíví nejznámější vesnice, v nichž se jesličky vyrábějí.

Vatikán: Ve středu dopoledne přijal sv. Otec v audienci skupinu osob spolupracujících na různých akcích pořádaných v rámci nastávajícího Mezinárodního roku ženy, vyhlášeného Spojenými národy. Dále prohlásil, že církev souhlasí s ústředním tématem tohoto roku: Rovnost, rozvoj a mír. Církev bude spolupracovat hlavně prostřednictví studijní komise, která byla zřízena za tímto účelem a k níž dal podnět předešlý biskupský synod z r. 1971. Připomněl též, že žena má obzvláště významné postavení v rodině a upozornil že vzorem pro všechny ženy je stále Panna Maria.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

6 NOV. 1974

RaVat-Ceco

4. valné shromáždění drážďanské synody.

Ve čtvrtek 7.listopadu se sejde^{ou} v Drážďanech delegáti 4.valného shromáždění pastorální synody katolické Církve v NDR.Předsedou synody je berlínský arcibiskup kardinál Alfred Bengsch.Třídenní zasedání bude věnováno především otázkám přípravy na manžesltví a situaci křesťanů v socialismu. Pozorovatelé předpokládají, že 142 synodálů,z nichž je asi polovina laiků schválí společně s devíti přítomnými biskupy již v druhém čtení navrhované dokumenty.Ty pak mohou vstoupit v platnost,když je svháli a promulguje Berlínská konference ordinářů,která se sejde ihned po skončení drážďanského valného srhomáždění,pastorální synody.Jako první dokument vstoupil ale tos z jara v platnost synodální předloha " Jáhenství v církevní obci" . V nadcházejícím zasedání,které se bude opět konat s vyloučením veřejnosti budou synodálové jednat o dokumentech " Víra dnes " a " Příprava na manželství.Při prvním čtení bylo^{v březnu 1973} řík připomínek,že musely být přepracovány. Nynější znění dokumetu vychází ze skutečnosti,že katolíci v NDR žijí v socialistickém společenském zřízení,jež má atheistický charakter; a materialistický světový názor určuje dopodrobna veřejný život a tak jsou mnozí členové katolických obcí postaveni před rozhodnutí ve vyhrocených situacích,které jsou pro ně velkým zatížením a uvádí je do mnoha nesnází. I kvůli dokumentu o předmanželské výchově a přípravě na manželství docházelo v minulých zasedáních k velmi živým diskusím,mimo jiné i o předmanželském pohlavním styku.V NDR se ujal pázev pro tuto pastorální synodu;katolíci ji nazývají církevním parlamentem.Nynější valné zasedání se bude také zabývat prvním čtením synodální předlohy:Služby a jejich uspořádání." kde se jedná o to,jak zlepšit a jak dát větší účinnost vnitrocírkevním struktúram.Synodální předlohy "Křesťan ve světě práce " a "Ekumenismus v místní církevní obci",o kterých se debatovalo na jarním valném zasedání budou moci být schváleny na 5. a předposledním zasedání synody v březnu 1975.V současné době jsou předlohy obou dokumentů vyloženy v jednotlivých farnostech a věřící k nim mohou podávat své připomínky.I další dokument pastorální synody:"Úsilí o mír,lidskou důstojnost a smíření" bude projednáván teprve na příštím jarním zasedání.Na nadcházejícím zasedání se budou podílet i protestantští a pravoslavní pozorovatelé z vách i záp. Evropy.

Pedagog a sociální reformátor

/Ke 100. výročí narození španělského kněze Povedy/

Pedro Poveda se narodil r. 1874 v andaluzském městě Linares. Jeho rodiče byli prostí, křesťansky založení lidé. Studoval nejprve v malém, potom ve velkém semináři v městě Chaén a posléze dokončil studia v Guadixu. Aby se udržel na studijních přijal placenou službu u biskupa. R. 1897 byl vysvěcen a stal se profesorem v guadixském semináři. Brzy nato se začal zajímat o tzv. spodinu lidské společnosti. Seznámil se s cikány, kteří žili v okolních slujích člověka nedůstojným způsobem.

Poveda udělal něco, co bylo v jeho době neslychané. Usídlil se mezi cikány a sdílel s nimi jejich těžký život jako jeden z nich. /V tomto prostředí/ dal podnět k zakládání škol podle nejnovějších pedagogických poznatků, klubovny, středisko pro společné stravování a podpůrných organizací. Ujímal se též veřejně těch, jimž bylo ukřivděno. Po několika letech pastorace mezi cikány se stal vyhlášenou osobou. Anarchisté ho pokládali za reformátora a konservativci za revolucionáře. Oběma skupinám však byl nepohodlný a proto se také oba tábory svorně žasazovaly o jeho přeložení. Nakonec se jim to podařilo a Poveda byl odeslán do poutního města Covadongy na druhém konci Španělska.

V této době přeskočila jiskra tzv. kulturního boje z jiných zemí i do Španělska a značně se tu rozšířila, hlavně díky zednářům, kteří se na svém sjezdu v Trouville rozhodli, že do ní budou co nejvíce poukat. Mladý kněz Poveda tehdy rozvíjel nové pedagogické metody. Podle jeho představ musí sám vychovatel vyhledávat žáky, musí mít důvěru v jejich svobodné počínání a musí je podněcovat k vlastní činnosti, iniciativě a získávání zkušeností. Ve Španělsku byly v tomto údobí zrušeny katolické školy a zakázáno vyučování náboženství, ale přes všechny tyto obtíže se Povedovi povedlo zřídit r. 1911 v Chichónu první akademii. Bylo to první pedagogické středisko a po něm následovalo pod názvem "Tereziánské akademie" mnoho dalších. Poveda nejprve spolupracoval s dvěma vychovateli, ale když tato součinnost později ztroskotala, zaměřil se hlavně na ženy jako vychovatelky. V r. 1921 působilo již 12 akademí.

Aby mohl své metody ještě více prohloubit, Poveda přesídlil do Madridu a tam zašal ve spolupráci se skupinou školených pomocníků koordinovat dosavadní mnohostranné podniky. Při sestavování ústředního výboru pro své

"Dílo tereziánských akademíí" Poveda vycházel ze základních pouček svých pedagogických směrnic. Organizaci dal za úkol, aby dbala na rozdílnost charakterů jednotlivých osob a aby tyto rozdíly respektovala.

Kolem r. 1930 Povedovo dílo zaznamenalo svůj největší rozkvět. Četní spolupracovníci šířili jeho zásady a uskutečňovali je v celé Evropě i v Americe. Uplatňovali je též na všechny druhy škol, od té nejchudší vesnické školy až po universitu. Poveda zemřel r. 1936, ale jeho heslo "Nejprve žít a pak teprve organizovat" zůstává stále v platnosti.. Pavel VI. při jedné audienci naznačil , že existují vyhlídky na jeho brzké blahořečení. Tím je potvrzena i únosnost jeho zásad jako přím současné době přiměřených forem křesťanské pastorace a výchovy.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

6 NOV. 1974

310/6

RaVat-Ceco Výsledky biskuského synodu v Říme očima kardinála Enrique y Taracón

Úspěch tak mnohovrstevné události jakou je biskupský synod nemůže zaávit na uvěřejnění na více či méně zdařilém závěrečném prohlášení. Proto je pro biskupy mimo jiných věcí důležité, aby se zájmem a pozorně sledovali komentáře a rozbory, jak je přináší o synodu hromadné sdělovací prostředky. Tento názor vyjádřil předseda Španělské biskupské konference kardinál Vincente Enrique y Taracón, Studium a pozorná analýsa tisku může na příklad biskupům dát jasného obraz o tom, jakým dojmem zapůsobilo jejich jednání a v jaké míře splnili očekávání prostých lidí. Kardinál ovšem ihned připojil, že by bylo nesprávné informovat se o výsledcích synodu jen v denním tisku, protože to by vedlo k zkreslenému obrazu o práci tohoto poradního sboru Svatého Otce. Nemalou roli při objektivním posuzování práce biskupského synodu tiskem hraje ideologické ovlivnění, jemuž jsou novináři vystaveni. Daleko víc by mělo zavážit svědecké účastníků synodu a jejich zkušenosti, které si z tohoto měsíčního pracovního prostředí odnášeší. Podle názoru kardinála Taracona, důležitým plodem biskupského synodu v Římě byla skutečnost, že se vytvořil uvnitř Církve životodárný proud veřejného mínění. Přitom se biskupové cítili mnohokrát jako mluvčí těch, kteří nemohou dost silně pozvednout svůj hlas, aby byli vůbec slyšeni. V tomto proudu veřejného mínění by měly mít své místo i hromadné sdělovací prostředky, aniž by si přitom dělaly nárok na monopolní postavení. Rozhodujícím momentem biskupského synodu bylo, že se problém vztahu evangelisace a osvobození člověka dostal v syhodální aule mezi hlavní témata. Při nutném objasnění tohoto problému je nutno se ovšem vyvarovat jakékoli jednostrannosti. Ani spiritualismus, ani módní temporalismus, ani nějaké zkrácené a na míru šité evangelium nejsou dostatečným řešením, řekl kardinál Taracón. Pro mnohé křesťany, kteří dnes bojují za osvobození člověka a nasazují za ně často i svůj život, je zásadně nutné, abychom jim řekli, že právě jejich angažovanost a úsilí o uskutečnění bratrské lásky a jejich věrnost Kristu a jeho evangeliu, že právě to jsou impulsy, které je vedou k vytváření nového světa spravedlnosti a lásky a v něm žijícího nového člověka.

RaVat-Ceco/čtvrtok/

Bez modlitby...?

7 NOV. 1974

RaVat-Ceco/čtvrtok/

- Ivo, objevil jsem nedávno úžasnou básně. Napsala ji Elisabeth Stockhausen. Je mezi vámi hezký věkový rozdíl a tak by mne zajímalo, co na ni, jako na tu básně - říká naše mladí. Má název DIALOG a je skutečným rozhovorem, poslouchej: - - - - ROZHOVOR - - - -
- Už během čtení se mi vnucovalo: Ano, je tomu tak. Dýchá z toho celá absurdnost současných poměrů. Ale hned za tím se hrne námítka: Vždyť ony nemají jen stinné stránky. Leckdy je mi v nich dobré. Avšak pravdivost té básnické vise ohromuje.
- A myslíš, že jen tebe?
- Pochybující, že někdo zůstane netečným.
- Domníváš se, že i u ostatních holek a kluků je podobných pocitů vrchovatě?
- Někdo si to přizná, jiný si nasadí masku a hraje; ale to mu stejně nepomůže.
- To tedy víš, čím by si měl pomoci, jak prolomit ten začarovaný kruh?
- No přece přátelství, mít prostě někoho, kdo by měl člověka nezištně rád anebo aspoň dobrá parta.
- Já ale znám dost lidí, kteří mají dobré přátele, jsou milováni a přesto s tím nevystačí na všechny problémy svého srdce a nikdy neukojené touhy.
- Ale to je chiméra vyžadovat víc!
- A co když ne?
- Copak existuje vůbec někdo takový, kdo může dát víc?
- Ano. Dokonce vím, mám nádhernou jistotu, že je nezměrně dobrý, že dává a ne-počítá a miluje, jak žádný člověk nedokáže. Hleď, když byla malá a měla hlad stačilo: zavolat: Mami! anebo tatínku! a bylo-li tvé přání jen trochu rozumné a dosažitelné pro rodiče, dostala, cos potřebovala. A dospělý člověk? - Na prvních krocích své dospělosti si myslí, že si stačí sám. Ale chybá lávky! Pak čím dál tím víc houstne déšť všelijakých malých i velkých trápení; moc věcí tíží a není, kdo by nadlehčil, a člověku se zdá, ba tuší, jak na něho odevšad dotírá nějaká hrozba a on ztrácí jistotu. Neví o koho se opřít, kde se skrýt. Místo sily mu blízcí dávají pouze slova; mnohdy ale narazí na chladčí lhůstějnost. Můj přízvel říkával: Člověk je poustevníkem v davu. - Je ti to směšné, když někdo dospělý před tebou vzpomíná na své dětství?

To přece znáš, že zamilovaní nepotřebují žádné knihy a návody, aby si měli o čem povídат. Ano o takový důvěrný vztah ke Kristu musíš usilovat. Těžké? Aná ne. Mysli na to, že za tebe dal svůj život. Poznáš sama, že pak všechny tvoje námítky opadají, jako listí na podzim.

10'30"

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

311/2.
7 NOV. 1974

- Ne! Vždyť je to tak krásné? Já vím, naší kluci ve třídě se jen pohrdlivě ušklíbnou, ale to je jen na oko. Oni jako nechtějí dát najevo, že je jim při tom dobře.

- Já si v takové situaci jenom ověřuji, že v každém člověku je stálá touha po otci, jakýsi vnitřní duševní kompas, Boží kompas, který ukazuje k nebeskému Otci. Kristus Pán nás naučil, že Bůj je naším Otcem, že ho máme oslova-vat Otče náš...! nemyslím, že není nic přirozenějšího než jít k Otci, když člověk něco trápí, když nám něco chybí či přerůstá přes hlavu?

- Ale to už je modlitba, ne?

- Raději bych řekl: první krůčky správným směrem. Jde o to nasměrovat své myšlenky, na Boha i svá přání a vůbec celý den.

- Pěkně se to poslouchá, ale když sama začnu, scvrkne se má modlitba na páru ohmataných slov a další pokusy či chuť k nim mi vezme námitka: K čemu vlastně to mědlení je???

- Abys nebyla číslem 916, víš, jen číslem! Aby ses nemusela uděsně ptát: Co je to člověk? Abys tragicky neodmítala jedinou naději otázkou: Kdo je mým bratrem?

- To jsem si dosud neuvědomila, že by modlitba byla tak životně nutná. Víte když je někomu 17 let, tak má všechno jiné barvy, ~~a~~ není vidět tragické rysy skutečnosti... anebo, že bychom sá to jen ne

- Jen trochu kritický pohled do vlastního nitra ti řekne, jak máš málo... a ti, o kterých se domníváš, že oplývají nevím jakým bohatstvím vnitřních darů, by asi přiznali totéž, nestaví-li se raději do nějaké pozý.

- Ale copak to stačí, jen se modlit?

- Nestačí. Modlitbu lze přirovnat k dýchaní -víš dýchaní tvé duše. Ale člověk musí také vnímat, poznávat studovat, pracovat, jíst a odpočívat. To všechno umožňuje a je provázeno dýchaním. Proto říká Kristus: Proste a bude vám dáno, hledejte a naleznete, tlučte a bude vám otevřeno..." Potom vám Otec dá všechno, oč ho budete prosit v mé jménu."

- Ale vždycky to neplatí. Já se nedávno před německou kompozicí modlila, abych ji napsala na jedničku a nasekala jsem hrubek...! Ještě že kantorka přimhouřila oko a dala mi 3- .

- Kdyby ti Bůh splnil každý dětinský nápad jen proto, že jej zabalíš do ně-

311/1a

7 NOV. 1974

RaVaT-Ceco

Elisabeth Stockhausen: ROZHOVOR.

Ty jsi mým bratrem?
Jsem číslo 915

Anebo jsi můj otec?
Jsem číslo 915.

Anebo můj syn?
Jsem číslo 915.

Snad jsi můj přítel?
Jsem číslo 915.

Odkud přicházíš?
Já nevím.

A kam máš namířeno?
To nevím.

Kde jsi teď ?
V zajetí.

Kdo tě uvrhl do zajetí?
Neznámé násilí.

Osvobod se!
Proč?

Abys byl člověkem!
Kdo je to člověk?

Ten, který hledá!
A co mám hledat?
To, co je božské.
Kde to je?

Nad tebou a v tobě .
Jak to poznám?

Překonej svou ochablost!
Kdo mi pomůže?

Tvůj bratr.
Kdo je mým bratrem?

Ten vedle tebe!
On je číslo 916.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

**Ústav pro studium
totalitních režimů**

7 NOV. 1974

jaké modlitbičky, pak by tě neměl opravdu rád; to by byla opicí lásky, která by jen kazila tvůj charakter. Chápeš v Jeho lásce k Tobě je nezměrná dobrota a ryzí spravedlnost. Chce abys usilovala o trvalé hodnoty (a jimi oplývala) a neztrácela čas jen hračkami a nemarnila své ~~základní~~ síly v honbě za pozlátkem. Přátelství s Kristem, důvěrný vztah k nebeskému Otci to dává člověku vyjít z vězení vlastní ubohosti a dozrát. Bez modlitby ale ztrácíš spojení s Bohem. Modlitba je mostem k Bohu či raději říkám: linkou důvěry. V důvěrném rozhovoru s Ním proudí na nás ^{Jeho} světlo, hlouběji chápem, sílí naše víra, dostáváme odvahu i sílu, v lásce k Němu zraje oddanost, mír, radost a jistota, krátce společenství s Bohem. Přestaneš-li se modlit, to je asi jako když uzavřeš hlavní přívod vody; pomůže ti pak nevím jak točit kohoutkem? anebo jako když přetrháš dráty, co tě spojují s elektrárnou; pomohou ti krásné lustry a vypínače? Prostě bez modlitby je ti Bůh najednou strašně cizí, uhnízdí se v tobě pochyby a rostou jak kukačí mládě, vyhasíná víra, člověk ztrácí odvahu - nu a pak už jsou jen malé krůčky k úplnému odpadu. Proč myslíš, že bují v Evropě tolik násilí, lží a pědodu?

-**K**ája tuhle říkal, /víte on je v nějaké té Mariánské družině/-že lepší svět dokážou zbudovat jen lidé, kteří se poctivě modlí. A protože je dnes takových málo, ochladla víra a lidé bez Boha vytvářejí ze světa malé peklo i s hrozbou atomové smrti. Kája je jinak sympaták, ale to se mi nějak nezdá! Lidé přece nejsou tak černobílí.

FStavěl bych na tom střípku naděje, co proleskuje ve tvých slovech. Ale aspoň chápeš a zdá se, že i vidíš kolem sebe, co všechno by mělo být lepší a kolik síly je k tomu zapotřebí. Bez pevné víry, že je to uskutečnitelné a že je tů Někdo mocnější, než všechna ta lidská zloba, by bylo šílenstvím, aby se někdo na to odvážil. A ně někdo, ale ty. Vidí odvaha se zachvěje a ráděj bys to všechno poslala na jinou adresu, ale Boží láska se obrací právě k tobě a nelze odkládat. Abys žhnula nadšením, abys vyzařovala sílu a moc víry v Boha, pak se musíš naučit sekkávat se s Bohem ve svém nitru - t.j. v modlitbě.

-**T**ak naučit? Mám před maturitou a někdy už nechci ani vidět další knihy. **F**omyl, děvenko, Umění dobré se modlit se člověk naučí nejlépe praxí, ano, tím, že se denně modlí. Vytrvalost je nejlepším trenérem a důvěra k Bohu je fantastickým učitelem a klíčem od hlavních dveří je upřímná prosba: Pane, nauč mě modlit se! A konečně: bez lásky k Bohu to vůbec nejde.

pohlašování na rubu 1.

7 NOV. 1974

RaVat/Veco

Co nového ve Vatikánu a v katolickém světě:

Svatý Otec Pavel VI přijal dnes ráno kanadského ministra zahraničí pana Allan Josefa McEachen. A po sedmi audiencích jednotlivých biskupů z různých zemí přijal v sále konsistoře trevírského biskupa ^{Karl. Steina} spolu s jeho světicími biskupy a 90 venkovskými faráři jeho diecéze, kteří konají v Římě své výroční kněžské setkání. Jeho tématem je: Obnova a rozvoj misijní myšlenky ve farní činosti. - Z Londýna se dovídáme, že v nově zvoleném britském parlamentě je 39 katolických poslanců; odva více než v předešlém. 22 jich patří k Labour-party a 13 ke konservativní straně; zbývající 4 zastupují menšinové strany. Přesto ale zastoupení katolíků v parlamentě neodpovídá celkovému počtu katolíků v zemi. Ve Velké Británii je totiž 12 % katolického obyvatelstva a těch 39 ~~poslanců~~ představuje 6 % volených zástupců lidu.

~~Změna významu a významných katolických biskupových~~

Z New Yorku přichází zpráva, že početná skupina amerických vědců -katolíků a židů- navštíví v nastávajícím Milostivém létě Řím a ~~Sau~~ zemi. Cílem těchto několika set amerických vědců je studium analogií mezi židovským a křesťanským pojetím Milostivého léta. - V paříži byl zvolen předsedou mezinárodní společnosti sv Vincence z Pauly pan Josef Roust. Tato instituce má asi 700.000 členů, kteří se ve 112 zemích věnují kulturnímu a sociálnímu rozvoji obyvatelstva.

RadioVaticana.cz
Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

8 NOV. 1974

74 312/1

Vatikán: Mons. Luigi Poggi, apoštolský nuncius se zvláštními úkoly, byl jmenován vedoucím delegace Sv. Stolice pro stálé pracovní styky s polskou lidovou republikou, v souhlasu s textem příslušného protokolu z 6 července 1974. Sv. Stolice byla informována, že polskou delegaci povede Dr. Kazimír Święlewski jako poradce s titulem plnomocného ministra. Jak je známo, obě delegace se budou mezi jiným zabývat otázkami týkajícími se styků sv. Stolice s polskou katolickou církví na jedné straně a s polským státem na straně druhé. V současné době žije v Polsku 31 milionů katolíků, z celkového počtu 35 milionů obyvatel. Z nich 25 milionů veřejně vyznává svou víru, zatímco kněží je v této zemi celkem 18.000. Je tedy oprávněné rčení, že Polsko má tělo na východě, hlavu na západě a srdce ve Vatikánu.

Rím: ~~Příčet~~ neděli se slaví v celé Itálii den díkůvzdání za úrodu. Přesednictvo biskupské konference vydalo při této příležitosti poselství, v němž zdůrazňuje původ, význam a aktuálnost tohoto dne, totiž poděkovat Bohu za plody země a lidské práce a uvědomit si z toho vyplývající ~~ní povinnosti~~ ^{tuto} lidské a sociální povinnosti.

Rím: Světová konference o výživě, která probíhá v těchto dnech v Rímě, konstatovala, že k překonání vyživovací krize ve světě je zapotřebí obnosu 90 miliard dolarů. V tomto směru byly předloženy dva návrhy, od československé a čínské delegace, podle nichž mají všechny státy snížit své vojenské výdaje a věnovat ušetřené částky na rozvoj zemědělství. Jde tedy v postatě o tytéž požadavky, které již několikrát předtím přednesl sv. Otec ve svých výzvách určených všem národům světa.

Rím: Studijní sjezd o problémech rodiny, který proběhl v minulých dnech ve Věčném městě věnoval hlavní pozornost reformě rodinného práva, kterou právě projednává italský senát. Sjezd uspořádalo Italské národní ženské středisko ^{Lko}.

Paříž: V sobotu bude zahájen ve francouzském hlavním městě mimořádný kongres Národního hnutí inženýrů a vedoucích podniků. Hnutí má v současné době na 10.000 členů, které bude na sjezdu zastupovat 1.500 delegátů.

Lima: V jihoamerické republice Perú ~~se koná~~ v těchto dnech schůze latinsko-americké větve Charitas Internationali. Účastníci diskutují zejména o dnešních požadavcích a metodách sociální pastorace.

Upozorňujeme posluchače, že vatikánský rozhlas vysílá každodenně o 7,30 ráno latinskou mši sv. a to na krátkých vlnách v pásmu 49,41,31 a 19 m.

Tuto neděli, 10. listopadu bude po jejím skončení, tj. krátce po osmé hodině ranní následovat česká homilie, která je pravidelně vysílána každou II neděli v měsíci.

8 NOV. 1974

312/2

1 V Římě zasedá v těchto dnech světová konference o výživě. Delegace s ministry všech členských zemí Organizace Spojených národů se zabývají otázkami výživy lidstva. Téměř pět set milionů obyvatel zeměkoule trpí hladem a další stovky milionů jsou ohroženy potravinovou krizí. Experti ze všech zemědělů hledají cesty, jak odvrátit od lidstva přízrak hladu a vyhladovění.

Vynakládá se mnoho úsilí a peněz, aby se předešlo nebezpečí hladu, aby se všem lidem zajistila pravidelná a normální výživa. Toto úsilí je jistě nutné a vyžaduje nezvárně spolupráci všech nezištnou spolupráci všech států. Naše myšlenky jsou však neposedné a když se dají jednou do pohybu, těžko je zastavit. A tak se nám vnučuje otázka. Zachráníme lidí před hladem a před vyhladověním. Zachráníme jim život - ale na jak dlouho a proč? Snad na deset, třicet, padesát let. A pak - co je čeká a co čeká na nás všechny? Je snadné odpovědět. Nevyslovujeme to slovo rádi, ale nemůžeme se mu vyhnout. Čeká na nás smrt. Zemře chudý a bohatý a žádná světová konference je před smrtí nezachrání. Dáme tedy všem lidem chléb, abychom jim prodloužili život. Ale jaký je to život, když po několika letech neodvratně zemřou?

A tak od této světové konference o výživě a od otázky potravinové krize vede jen krátká cesta k daleko palčivějšímu otazníku. Do čeho vyúsťuje lidský život? Kam vede? Do naděje nebo do nicoty? Před jakou perspektivou stojí? Před perspektivou víry, která vyznává "věřím v život věčný", v život, který nepomíjí, nebo před neprůhlednou a nepřekročitelnou zdí, na níž jsou napsána slova "konec", "zánik", "nicota"? Zachraňujeme miliony lidí před vyhladověním jen proto, aby za několik let na to zemřeli nadobro jinou smrtí?

Vynakládáme nesmírné sumy peněz na to, abychom prodloužili a zpříjemnili život na této ztracené planetě vesmíru, ale neptáme se, jaký smysl a cíl má život sám, k čemu je. Mohli bychom zde opakovat, co Maritain říkal o výchově. Říkal, že moderní pedagogika je úžasně vynalézavá při hledání a zdokonalování pedagogických prostředků, ale že je podivně slepá, když jde o cíl výchovy. Tu mlčí nebo je na rozpacích. Prostředků je tolik a jsou tak dokonalé, že zaclánějí cíl. A cosi podobného se dá říci i o samém životě. Lidstvo se potýká s tolika bezprostředními úkoly a má k disposici tolik možností, že ani nemá čas, aby se zamyslilo, k čemu to všechno má sloužit.

2 Čtení 32. neděle v roce mluví o vzkříšení z mrtvých, o posledním článku víry, v němž je vysloven vrchol naší naděje. Věřím ve vzkříšení z mrtvých a ve věčný život. Věřím, že smrt nemá poslední slovo, protože Bůh není Bohem mrtvých, ale živých a protože on sám je život.

8 NOV. 1974

312/3

První čtení z knihy ~~Makkabejů~~ makkabejské líčí hrdinnou smrt sedmi bratří za pronásledování Antiocha Epifana IV. Všichni, jeden po druhém, podstupují smrt, protože se zdráhají přestoupit zákon Boží a zradit víru. A co jim dává sílu, aby podstoupili muka? ~~austrací~~ Je to víra v zmrtvýchvstání, jak to vyslovuje za všechny druhý ze sedmá bratří, když říká: "Král světa nás vzkříší k novému životu". Člověk se snaží dokázat svou moc tím, že druhé utiskuje, pronásleduje a ničí, Bůh naopak ukazuje svou moc tím, že oživuje.

V evangeliu se ocitáme před jinou scénou. Saduceové, aristokratičtí libeरálové, kteří nevěřili v posmrtný život ani v posmrtnou odплатu, kladou Kristu Pánu otázku, aby ukázali, že víra ve zmrtvýchvstání je nesmyslná. Taktika se během staletí nemění. Zesměšnění zůstává i dnes oblíbenou zbraní. Saduceové předkládají tedy k rozřešení vymyšlený příklad. Bylo sedm bratří. První z nich se oženil, ale zemřel a nezanechal žádné děti. Druhý bratr se oženil se ženou svého zesnulého bratra - tak to totiž nařizoval Mojžíšský zákon - ale i on zemřel bez potomstva. A podobně třetí bratr a po něm všichni ostatní. A teď záskočná otázka: kterému z těch sedmi bratří bude ta žena patřit při vzkříšení z mrtvých? Všem nebo nikomu?

Kristus Pán nás dává v odpovědi Saduceům taktně vycítit, že nevědí, oč vlastně při zmrtvýchvstání jde. Věčnost není jen prodloužením tohoto pozemského života a proto v ní neplatí pozemské biologické zákony. Tam, kde se neumírá, není už třeba plodit nový život a není tedy třeba manželství. V dětech prodlužují rodiče ~~vlastní~~ svůj vlastní život, ale kde život nehyne, nemusí být prodlužován v potomstvu.

Mnoho nedorozumění vzniká právě z tohoto mylného předpokladu, že zmrtvýchvstání znamená návrat do podmínek a zákonitosti, které se v podstatě nelíší od podmínek a zákonitosti tohoto světa. ~~Witajte~~ Tak na příklad Bernard Shaw odbyl otázku věčnosti poznámkou, že by to bylo příliš nudné, kdyby měl po celou věčnost polemizovat s Chestertonem, jak to dělal často na stránkách novin. Naše fantazie si chce mermotivně moci ten příští život nějak představit, jenže stále při těch pokusech ztroskotává. A nemůže tomu být ani jinak.

Kdyby si na příklad semeno mělo vykreslit svůj příští život, až vyroste a rozvine se do květu, nedovedlo by si představit zlatou zář slunce ani pestrou hru barev, protože nezná nic jiného než temno ve vlhké hlíně a pomalé odumírání. Je tedy zbytečné, abychom namáhali fantasií a snažili se vymalovat, jak bude posmrtný stav vzkříšeného těla vypadat, co budeme dělat s rukama, když už nebudeme muset pracovat, jak budou vypadat starí lidé, jak to bude s těmi, co jsou zmrzačeni a podobné otázky. Zjevení se neobrací na na-

8 NOV. 1974 312/4

ší fantasii, ale na víru. Kristus Pán nemluví o zmrtvýchvstání a o věčném životě, aby ukojil naši titěrnou zvědavost, ale aby vyslovil závažné věci o smyslu a cíli života a aby nám otevřel neotřesitelnou naději.

1 A jaké má tato naděje rozměry? Připoměme jen tři body.

1/ Předně. Ve věčnosti dosáhne náš život plnosti. Teprve tehdy budeme plně a bohatě žít. Cítíme, že lidský život je vzácný a drahocenný, ale cítíme také bolestně, že narážíme denně na tisíce překážek v sobě a mimo sebe, takže se nám nedaří, abychom své "já" plně uskutečnili. Mnoho možností zůstává nevyužito nebo dokonce promarněno: zdá se nám, že nám naše vlastní a pravé "já" neustále utíká, že se náš život podobá nedokončené symfonii nebo torsu.

Kristus Pán nám svým zmrtvýchvstáním otevřel cestu k plnosti života. Přinesl nám naději, že náš život nemusí zůstat torsem a pokusem, ale že všechny naše hluboké touhy - hlad po svobodě, po lásce a po spravedlnosti - budou jednou utišeny.

2/ Za druhé. Život ve vzkříšeném těle bude sice nový, proměněný, ale nebude to "cizí" život. Bude to "můj" život, zapojený skrze Krista do oceánu života Božího. Bude to "mé" vzkříšení, ~~vzkříšení~~ se vším, co tvořilo obsah mého života v čase a co je hodno, aby nezahynulo. To znamená, že moje věčnost nezačne až po smrti, ale že se připravuje už teď. V každém okamžiku vytváříme obsah své věčné budoucnosti. Nevyhližíme věčný život jako lidé, kteří čekají u lékaře v čekárně, až na ně přijde řada. Jsme spolupracovníci boží, říká svatý Pavel. Pracujeme sice s dary, které jsme přijali od Boha, ale Bůh nám dává svou milost k tomu, aby probudila a posílila naše síly a naši zodpovědnost.

3/ A třetí poznámka. Naše naděje ve vzkříšení a ve věčný život nevyplývá z neosobních a slepých přírodních zákonů: není výsledkem kosmického vzestupného vývoje, neopírá se o filosofické argumenty. Základem naší naděje ve vzkříšení je zmrtvýchvstalý Kristus. Naši věčnost nám nezaručí a nezajistí úvahy a argumenty, ale živé spojení se zmrtvýchvstalým Kristem. "Jako Otec má moc nad životem, tak dal i Synovi, aby i on měl moc nad životem", praví Kristus Pán. Proto říkají církevní Otcové, že eucharistie, v níž přijímáme tělo Epasitovo, je jako semeno věčného života v našem pozemském těle.

ústav pro studium
totalitních režimů

Věčný život je jedním ze základních článků křesťanské víry. Všichni věřící se jím utěšují. Nejsou to snad útěchy až příliš laciné? Kdo se nad tím hlouběji zamyslí, strašlivá délka věčnosti působí spíš hrůzu než potěchu. Mimoto je tu několik rozepří.

Evangelium říká několikrát a důrazně, že nám Kristus přinesl věčný život. Filosofie pak dokazuje, že je lidská duše nesmrtná, nezničitelná. Proč by měl být tedy věčný život dar vykoupení. Jiný rozpor pak plyne z definice věčnosti. Věčné je to, co nemá počátku ani konce. Lidská duše má počátek. Je tedy věčná jen jaksi napůl. Začne, ale nekončí. Těžko si ten stav představit!

Je nejenom těžké si to představit, ale dokonce i abstraktně myslet! Naše myšlení je v zajetí kategorí času. Ať chceme nebo nechceme, věčnost, stav bez času, chápeme více méně jako dlouhý čas. Proto ty nesmyslé otázky jako např.: Co budou svatí v nebi tak dlouho dělat, aby je to neomrzelo? Stejně bláhově se vyslovují námitky proti věčnosti pekla: Že by se Bůh mohl hněvat na hříšníky tak dlouho?

Podleháme tu podobnému klamu, jako když vysvětlujeme Boží všudypřítomnost. Nehmotného Božího ducha vidíme jako bytost prostorovou velké šířky a délky. To samo by nebylo zlé, protože naše myšlení o Bohu je obrazné. Horší je to, že odvozujeme z tak matné představy logické důsledky, kterým chybí vážný podklad.

Než v každém, i velmi nedokonalém obrazu, je něco pozitivního, to pak je potřeba umět zachytit. Jakousi hodnotu má i představa věčnosti jako dlouhého času. Přechod z času do věčnosti se tu stává srozumitelnější. Pro řeckou filosofii se věčnost ztotožňuje s nehybností. Pěkně to ilustruje sinajská ikona Žebř do nebe. Vystupují po něm mniši ze země do světla. Nejsv. Trojice; čím výš stojí, tím jsou nehybnější. Dole je pohyb, nahore naprostý klid. Naše pozemská zkušenost však ztotožňuje život s pohybem. Co se zastavilo, nežije. Má-li se člověk při smrti zastavit, zdá se nám, že by byl ztuhlou mumií. Věčný život na zemi bez pohybu by nám byl ^{kulisou} mrtvou.

Jiná představa o času a věčnosti je v židovských textech bible. Tam se jeví život jako jakési ^spulzování. Mohlo by se zastavit, to by byla smrt, anebo se zrychlovat stále více a více, až dojde k plné pulzaci Božího světa, k plnosti věčnosti. V tomto pojetí ^{jsou} je ovšem daleko pochopitelnější výroky

Písma, že hřích znamená smrt, vykoupení věčný život, který navazuje na časový a zdokonaluje ho, lidově řečeno prodlužuje.

Než tuto "délku" věčného života musíme ponechat tím, čím je obrazem dokonalosti. Život nám říká totiž něco daleko více než pouhé trvání, které se musí něčím užitečným vyplnit. Život je na prvním místě základní hodnota, na kterou se převádějí ostatní: radost, štěstí, láska, vědění, umění, ba i samo trvání a pohyb. Jak by to všecko mělo smysl, kdybychom nežili? Co říká mrtvému Beethoven, Michelangelo, rodina, děti, čas?

Právem tedy existuje život ne podle délky, ale podle významu. Ušlechtilý umělec, který zemřel v mládí, stojí nesrovnatelně výš než devadesátiletý dareba. Na světce, kteří zemřeli mladí, se v liturgii aplikuje text Písma, že vyplňují mnoho času v málo letech /sr. Si 4,16/.

Hodnotu života oceňujeme sami. Jeden řekne: "Nebylo mně dopřáno mnoho let, ale byl jsem chválabohu spokojen a mohl jsem udělat kus dobré práce!" Jiný si naopak povzdechne: "Tolik let, a samé neštěstí, samé trápení." Náš život ovšem také hodnotí druzí. Někoho brzo zapomenou, někdo se naopak dočká toho, čemu se rétoricky říká "věčná památnka v dějinách člověčenstva." Co to znamená konkrétně, nedá se snadno určit.

Náš život však hodnotí sám Bůh. V jeho očích má člověk a jeho díla skutečně a v pravém smyslu hodnotu věčnou, stalo se to tedy věčným, přešlo to z času do věčnosti. Neděláme však dobře, když si tento přechod představujeme jako konec jednoho a začátek druhého života. To by nebyl přechod, ale smrt a zrození dvou životů odlišných. Pravý a plný přechod z času do věčnosti se uskutečnil v životě Kristově. Jeho zrození, smrt a vzkříšení nebyly jenom jakousi historickou událostí doby dávno minulé. Jsou dodnes a zůstanou navěky živá realita, síla a moc, která proniká všecko bytí. Na to bychom měli myslet, když mluvíme o tom, že máme s Kristem věčně žít. Bohužel, tuto stránku problému zanedbali i teologové, převedli jej z kリストologie na pole filosofie a tím jej nemálo zatemnili.

Než všimneme si ještě jiných prvků, které patří k životu. Je to poznání, vědomí. I tím odhadujeme stupně života vegetativního, sensitivního intelektuálního. Člověk roste v poznání, v moudrosti od prvních dnů. Kam až doroste? Ta otázka se netýká jenom vědy, ale především náboženství. Kristus nám slibuje podíl na poznání absolutním, neomezeném časem. "To pak je věčný život, že poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého

9 NOV. 1974

743/3/3

jsi poslal, Ježíše Krista" /Jan 17,3/. Dodatek o Synu není náhodný, nedůležitý. Mystérium Krista je mystérium celých dějin světa, jeho počátku a konce. Poznat je znamená vědomě prožívat všecko, co existuje.

V textu sv. Jana se toto věčné poznání spojuje s věčnou slávou. Víme že biblický výraz slávy není jenom prázdný obdiv okolostojících. Sláva Hospodinova, o které se říká ve Starém zákoně, že se šíří po vší zemi, mezi všemi národy, znamená zjevení Boží moci a její uznání, přijetí, ocenění. Mít podíl na této slávě je ovšem také důležitou složkou našeho života: věčné poznání před tváří Boha a celého světa. Život, který není uznáván a ceněn, je životem jenom částečný. Toužíme tedy, aby i pro nás přišla hodina podobná té, v níž se Ježíš modlil: "Oslav svého Syna, aby Syn oslavil Tebe... Nyní oslav ty mne, Otče, tou slávou, kterou jsem měl od tebe, dříve než byl svět /Jan 17,1-5/.

Nezapomeňme však na poslední složku života, lásku. Není radno, aby byl člověk sám /Gen 2,18/, není to ani možné. Život je spojení s ostatními. Umírají-li ti, kdo jsou nám blízci, umírá v nich i kus nás. Věčný život znamená tedy věčné spojení. Vešla-li do něho smrt, přemůže se shledáním a návratem, v němž rozluka smrti je opravdu jen episodou života.

Jak vidět, důsledky křesťanského poselství se dají všechny převést na onen základní pojem: věčný život. Sám Kristus to potvrzuje: "Přišel jsem, aby moje ovce měly život a měly ho v hojnosti" /Jan 10,10/. Život se nedokazuje, ale ospravedlňuje se sám sebou. Omezení života je vražda. Proto se ďábel nazývá u sv. Jana "vrahem od počátku" /sr. I Jan 3,8/. Naopak všecko, co žije, směřuje ke Kristu. Většinou se v této souvislosti myslí jenom na člověka a především na jeho duši. Nedivíme se však, že Teilhard de Chardin, který byl přírodovědec a studioval první projevy života na zemi, se tak nadšeně rozhovořil o kosmickém Kristu, po němž touží všecko, co je živé, od první buňky, která se objevila ve vesmíru. "Pokloňme se Bohu, pro něhož všecko žije" - zpívá jitřní antifona v liturgii za zemřelé.

ústav pro studium
totalitních režimů

Vatikán: V sobotu dopoledne sv. Otec přijal v audienci asi 3.000 účastníků Světové konference o výživě, která probíhá v Římě. Upozornil ve své řeč jak bolestné je zjištění, že společnost se zdá neschopna vyřešit problém hladu ve světě. Delegátům pak doporučil dvě následující vůdčí linie: mají hledět upřímně tváří v tvář všem stránkám tohoto problému, aniž by přitom zmalomyslněli anebo se nechali zachvátit panikou; dále si mají uvědomit absolutní naléhavost a přednost potřeb a řešení, jež z toho vyplývají a neuspojít se pouhými polovičatými opatřeními či odkládáním. Konference sama jistě nemůže všechno vyřešit, ale může připravit půdu. Současnou vyživovací krizi Pavel VI. definoval jako krizi civilizace a solidarity, protože až dosud se usilovalo jen o hospodářské a průmyslové úspěchy, kdežto zemědělství se zanedbávalo. Zvětšily se rovněž rozdíly nejen mezi jednotlivci, nýbrž i mezi celými sociálními třídami a národy. Je paradoxní, že zatímco člověk dobývá vesmír, nedokáže si opatřit dostatečné prostředky k výživě. Proto je třeba současnou situaci v tomto směru změnit, poněvadž každý člověk má právo dosytat se najíst a nezáleží jen na množství jídla, nýbrž i na jeho kvalitě. V žádném případě nelze ovšem tuto situaci řešit omezováním ^{Učedníkům!} porodnosti. V závěru připomněl Kristova slova před hladovými zástupy, "Dejte jim najíst" a zdůraznil též mezi jiným: Tak jako jsme v sídle Spojených Národů volali: Již nikdy válku tak i nyní voláme: Již nikdy hlad. Podrobnější výtah z tohoto projevu sv. Otce si můžete vyslechnout ve slovenském nedělním vysílání.

Madrid: Koncem tohoto měsíce se bude v hlavním městě konat 21. valné zasedání španělské biskupské konference. Hlavní pozornost bude věnována otázkám evangelizace ve spojení se svátoстním životem, dále problémy ^{Eme} všeobecného smíření, reorganizaci biskupských komisí a katechizaci odrostlejší mládeže ve věku od 11 do 14 let, jakož i přípravě budoucích misionářů.

Lima: Peruánští biskupové uveřejnili ve svém věstníku prohlášení, v něm žádají o demografickou politiku, která by plně respektovala lidskou důstojnost a svobodu. Pro všechny rodiny je třeba zajistit přiměřené existenční prostředky a vhodné obydli. Při sociálním povznášení životní úrovně nelze ovšem zapomínat ani na hlavní morální zásady a výchovu k zodpovědnosti.

Washington: Katolická universita ve Washingtonu uspořádá společně s Ekumenickým ústavem Graymoor přednáškový cyklus na téma: Ekumenický dialog: jeho problémy a pokrok. Zvolený námit navazuje na koncilní dekret o Ekumenismu, od jehož vydání letos uplynulo 10 let. Při zahájení cyklu promluví kard. Wijsbrandts, předseda sekretariátu pro jednotu křesťanů.

RaVat-Ceco/neděle/

Homilie 32.neděle během roku.

Mluvit dnes o vzkříšení vynese člověku totéž, co apoštolu Pavlovi v Athénách: shovívavé politování, ironický posměch, ale i žlučovitou zášť. To však nic nezmění na jistotě této pravdy. Ona zůstává stále základem naší víry, jejím tepem a zdrojem závratné síly. Dnes jako včera, za těchto poměrů, stejně jako před staletími či tisíciletími // Je to možné? ptá se obyčejně honem dýchavičná malověrnost/musí totiž hájit svou oprávněnost brzdit jakýkoliv rozlet) A má tolik argumentů po ruce: "Co by tak řekli čekající ve frontě, kdybych začala o vzkříšení? Jakými nadávkami by odpovědělo osazenstvo dílny, kdybych jim při cigaretě dokázoval, že vstaneme z mrtvých, protože jsme byli křtěni ponořeni do Kristovy smrti a jako Ježíš vstal z mrtvých, tak my mu budeme podobní v Jeho zmrvýchvstání? - Co by si pomysleli spolužáci a učitelský sbor, kdybych ve třídě nebo na brigádě vyznal víru ve zmrvýchvstání? Co bych asi sklidil od kamarádů, kdybych v přestávce fotbalového zápasu anebo na nějaké schůzi začal dokazovat, že náš Bůh je Bohem živých a že tedy smrtí všechno nekončí a že Kristovo vzkříšení je zárukou, že i my vstaneme z mrtvých? - Pohodlná malověrnost si obvykle vezme na pomoc i kritický skepticismus, který se pohotově vytasí se zdánlivě nevyvratitelnou námitkou: Ale vždyť víra ve vzkříšení je útěk a každý ~~je~~^{utěk} žbabělost! Vyvracet tuto ~~zprvu~~^{"zlepšralou} námitku filosofickými důvody, ~~z~~ mobilisovat theologické kalibry? Snažit se dokázat její neudržitelnost zákony logického myšlení? NE! lidé už byli mnichokrát obelháni a nevěří slovům; mnichokrát byli chláchojeni sliby a manipulováni hesly, takže mají podvědomou nedůvěru k velkým slovům a nesnášejí fráze. Jen ryzí život nepotřebuje žádná doporučení, jen poctivé svědectví se obejde bez legitimací, jen utrpení a prolitá krev nemá zapotřebí lákavých balení či poutačů. Přesvědčují svou existencí a živě oslovují každého. - Kdo pozorně naslouchal prvnímu čtení, které vypráví o mučednické smrti makabejských bratří, mohl zůstat netečným? Nemyslím na citový odpor vyvolaný krutostí mučitelů. Mám na mysli obdiv, který vyvolává v každém člověku jejich odvaha a neotřesitelná věrnost vlastnímu přesvědčení. Kdyby jen jeden! To by snad bylo pochopitelné. V milionovém národě se tu a tam najde hrdina. Ale všech sedm bratří i s jejich matkou! Celá rodina! Bez černé ovce! Jak na vás zapůsobila úvodní věta dnešního prvního čtení?

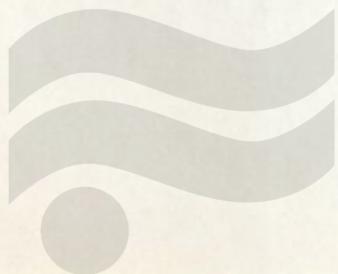
10 NOV. 1974

Přečtěme si ji ještě jednou: "Přihodilo se, že ~~zvědaví~~ spolu sedm bratrů i s jejich matkou. Král je dal být biči a volskými řemeny, aby je přinutil jít zakázané vepřové maso." - Zda někdo jí nebo nejí maso, tím přece nezasluhuje trest bičování! Když někdo ~~chodi~~^{je} na mši sv. nebo vychovává děti v pravé víře, tím přece nikoho neohrožuje, aby musel být diskriminován či trestán vězením! A přece král Antiochos IV. Epifanos a všichni ~~jeho~~^{jejich} podobní na trůnech a před sednických místech nedbají hlasu svědomí a řídí se vlčí logikou moci. Ta nesnáší myšlenku, že by byla vůbec někomu odpovědna za své činy a že bude skládat účty spravedlivému a všemohoucímu Bohu. Z tohoto slavomamu pramení neúnavná a ničivá zášť vůči všemu, co nějak připomíná, že existuje Někdo mocnější a že se něco vymyká její moci. Tyranisujícím vládcům nejde o jezení vepřového masa, o kadidlo obětované před sochou císaře, o mygickou čapku, o nějaký podpis na přihlášce nebo o účast na manifestaci. Chceme být pány nad nitrem člověk, mít v moci i jeho smýšlení. Odpovědi makabejských bratří, jak je uvádí dnešní první čtení jsou téměř anantomii tyranie vládců. První z mučených bratří říká: "Co se nás ptáš a o čem se chceš od nás poučit? Jsme odhodlání spíše zemřít než překročit zákony otců." To nemluví papírový hrdina, který ještě ani nemá představu, co je to rána pěsti.^{do krve}. Tato slova pronáší mladík zalitý krví, jehož kůži rozbily volské řemeny. - Což má tradice takovou moc, že překoná i pud sebezáchovy a ještě u mladého člověka? Vždyť král mluví krutě jasně a tečkou za odmítnutím je smrt. Dokládá to i vypověď druhého bratří; vlastně jeho poslední slova: "Ničemo, bereš nám přítomný život, ale králu všechnomíra vzbudí k věčnému životu nás, kteří umíráme za jeho zákony." Pocítili jste také, jak z těchto slov vane jistota, že svévolé vládců a jejich křivdy a násilí nejsou konečným slovem? To má Pán všeho míra. Slova i skutky lidí u moci budou měřena podle jeho zákona a posouzeňa jeho svrchovanou spravedlností. Na druhé straně, věrnost Božímu zákonu ~~a~~ proměňuje pokorení věrných ve vítězství a zažívá naději, jež se vymyká jakýmkoliv společenským řádům a ~~režimům~~^{a jeho dobro}. - I čtvrtý z mučených bratří vyznává: "Je dobré být poslán na smrt od lidí, když můžeme doufat od Boha, že budeme od něho znovu vzkříšení. Pro tebe však vzkříšení k životu nebude!" - Bezmocný, umírající mladíček bezohledně rozslápnutá lidská existence vmete sebevědomým vládcům do tváře: "Pro tebe nebude žádné vzkříšení

10 NOV. 1974

k životu!" Ze strnulého ticha za touto pravdou se vynoří otázka: A co tedy pro ně zbude? - Kdo jedná proti Božímu zákonu, který je zákonem lásky a života, nutně volí jeho opak // tedy: zákon nenávisti a smrti nejrůznějších odstínů a form. Svým jednáním k ní směruje a když si bude namlouvat, že bude je šťastný zítřek, ~~bez Boha který je jediným pravým člověkem života n~~ krok za krokem připravuje. Z budoucnosti si dělá promítací plátna svých snů, avšak čas tiká trapistickým heslem: Memento mori! Pamatuj, že zemřeš! --- Pro tebe nebude žádné vzkříšení k životu, říká králi Antichovi zmučený makabejský chlapec. - Pro tebe nebude žádné vzkříšení k životu - říkají dnešní nespravedlivým vládcům jejich oběti.

Jaké jsou to jen časy! - vzdychají trpící. V jakých nejistých dobách to žijeme - lamentují věčně ustrašení! Množí se hlasy o nadcházejících pochromách. Praví i nepraví proroci pozvedají svůj varovný hlas. Na vědeckých konferencích lze stále častěji zaznamenat slovo smrt: a ne jen ojedinělý případ, nýbrž na př.: za 10 let hrozí 100 milionům lidí smrt hladem, atomové zbraně mohou za několik okamžiků vyhladit život na celých světadílech, boj proti ekologické smrti už dávno sestoupil ze stránek utopistických článků a knih do vládních programů a mezinárodních smluv. Je tedy hromadná sebevražda lidstva posledním výbojem a největší vymožeností národů bez Boha? Chápete, drazí, jak je dnes nutno mluvit o jistotě vzkříšení, už jen kvůli prosté naději, vždyť bez naděje propadá člověk zoufalství. Avšak vy, kteří nasloucháte Kristu, roste v naději, jste silní v naději, protože On sám formuluje dnešní radošnou zvěst: *MnímkužakomužkumžpřenemBájmiužik* Bohem ~~xxix~~ A že mrtví vstanou, naznačil i Mojžíš ve vyprávění o hořícím keři, když nazývá Hospodina Bohem Abrahámovým, Bohem Izákovým a Bohem Jakubovým. Bůh přece není Bohem mrtvých, ale živých, neboť všichni žijí pro něho. AMEN.

ústav pro studium
totalitních režimů

RAVAT

Symposium Křesťanské akademie

10 NOV. 1974

řánu 314/16

Křesťanská akademie je sdružení katolických akademiků žijících v zahraničí. Jejím úkolem je starat se ~~o~~ rozmnожovat a obohatovat českou křesťanskou kulturu. Křesťanská akademie uskutečňuje tento svůj úkol jednak ~~pravdou~~ vydáváním měsíčníku Nový Život, čtvrtletníku Studie, ~~a~~ jednak vydáváním teologické, filosofické a krásné literatury. Členové, spolupracovníci a přátele Křesťanské akademie jsou roztroušeni po celém světě. Zeměpisné vzdálenosti jsou velkou překážkou ~~ve~~ vzájemném styku, ale ne ~~se~~ jí překážkou nepřekonatelnou. Křesťanská akademie pořádala vždy, ~~i když~~ ~~třeba~~ ~~je~~ nepravidelně pracovní schůzky, sjezdy a kulturní setkání. Nyní chce pravidelně každý rok svolat pro své členy a přátele studijní symposium. Lonšké symposium se pořádalo v italském městě Frascati poblíž Říma. Letošní symposium bylo svoláno v prvních dříjových dnech do jihoštolského staroslavného města Brixenu. Je to město nejen krásné a stavěné na míru člověka, ale také známé v kulturních dějinách. V 15. století zde sídlil a působil jako biskup velký renezanční teolog a filosof Mikuláš Kusánský. V českých dějinách je Brixen známý tím, že sem ~~sem~~ ~~vysílal~~ byl poslán do exilu Karel Havlíček Borovský.

Téma brixenského symposia Křesťanské akademie znělo:

Křesťanství v dnešním světě. Křesťanská akademie zvolila tento souhrnný námět z několika důvodů. Téma bylo předně ve shodě s tím, o čem ~~se~~ v těchto dnech ~~by~~ jednal římský biskupský synod, totiž o evangelizaci dnešního světa. Druhý důvod pro volbu tématu byl tento: český křesťan žijící v diaspoře národů a mající své kořeny doma ve vlasti prožívá někdy dramaticky napětí mezi soudobou neklidnou kulturou a křesťanskou tradicí. Uvědomuje si, že je třeba znova a hlouběji prožít základní křesťanské hodnoty a vyjádřit

10 NOV. 1974 314/26 2

je i novou kulturou, vyslovit je i českým jazykem do českého prostoru.

2 První přednáška^x proslovil jezuita Tomáš Špidlík, profesor římské gregoriánské university, na téma: Dialog s ideologickými odpůrci v tradici církve. Základním problémem dnešní církve je komunikace, sdílení a stýkání se s moderním světem. Církev je společenství věřících, společenství lidí žijících ve světě, naslouchajících Bohu, mluvících k Bohu, mezi sebzou a oslovujících dnešní svět, dnešního člověka. Církev je tedy tajemstvím jednoty a komunikace, vzájemného sdělování a oslovování. Profesor Špidlík si položil tyto otázky: Děje se v církvi komunikace jenom slovy? Jakou hodnotu mají slova při vzájemném sdílení? Můžeme slovy uskutečnit sjednocení, spojení a dorozumění mezi lidmi?

Otázkami komunikace mezi lidmi se živě zabývá i soudobá filosofie jak ^{třeba} křesťanský personalismus Emanuela Mouniera, Jacqua Maritaina anebo existencialisté ^{jak} Karl Jaspers, Martin Heidegger, Jean-Paul Sartre, Gabriel Marcel a mnoho jiných. Pro křesťana není tato otázka nová. První a základní skutečnost biblického náboženství je totiž zjevení; jinými slovy: komunikace Boha s lidmi. Bůh řecké filosofie s člověkem nekomunikuje, nemluví a nesdílí. Biblická zkušenost je zkušeností osobního, mluvícího a oslovujícího Boha. A Bůh mluvil lidskými slovy ústy proroků a naposled ve vrcholném okamžiku komunikace promluvil ve svém Synu. V Janově evangeliu čteme: "A Slovo se stalo ^žalem a přebývalo mezi námi". A zde se vynořuje velká, zásadní otázka pro dnešního křesťana. Bůh mluvil k člověku lidskou řečí. Její slova jsou vzata ze semitského životního prostředí anebo z řeckého kulturního okruhu. Tato slova se zrodila v celo jiné lidské zkušenosti než je naše; jejich

10 NOV. 1974 314/36 3

obrákost, významy a odstíny nesou v sobě nám cizí mentalitu původních spisovatelů. Dopracovat se pravého smyslu biblických výpovědí je věc často obtížná. Soudobá biblická exezeze a teologie zde stojí před velkým a nesnadným úkolem: pochopit, porozumět lidským slovům, jimiž je nám sděleno Boží zjevení a zároveň je přetlumočit, učinit je srozumitelnými a pochopitelnými pro dnešního člověka. Je to vůbec možné a jak je to možné? K pochopení, dorozumění a k sdílení nestačí jen jazykový znak, nestačí samo slovo. Profesor Špidlík uvedl v brixenském přednášce tento příklad:

"V době koncilu se promítal pro biskupy v Římě Passoliniho film Evangelium podle Matouše. V úvodu se zdůraznilo, že autor dostal inspiraci k filmu, když slyšel slova Jana XXIII. a když ho viděl v televizi. V samém filmu se pak režizér vyhnul jakémukoli slovu, které by nebylo vzato přímo z evangelia sv. Matouše. Celý film vyjadřuje lásku a obdiv k Ježíšově osobě. Když jsem ho viděl, nemohu říci, že se mi film nelíbil, ale jedna věc mi byla jasná hned od počátku: Ježíš z filmu Passoliniho není Ježíš, ve kterého věřím já. Protože máme jiný postoj k životu, nemůžeme s autorem filmu komunikovat opravdově ani skrze biblické texty. Když dva říkají totéž, není to totéž. Může to být něco docela opačného".

Problém sdílení mezi křesťanem a světem má svou dlouhou historii.

V prvních křesťanských století se vyskytli lidé, kteří tvrdili, že je zbytečné a nebezpečné připouštět křesťanskou mládež ke studiu pohaných autorů. Křesťan nemůže nikdy rozumět pohanské kultuře, tak jako pohan není s to pochopit bibli. Tento radikální pesimistický výklad o komunikaci mezi křesťanstvím a pohanstvím nezastávali však velcí církevní myslitelé jako sv. Bazil a svatý Řehoř Nazianz. Podle nich je docela dobré možný dialog i mezi zásadními odpůrci mezi pohanstvím a křesťanstvím. Ukazují to na platonské nauce o těle a duše, na stoickém

10 NOV. 1974 314/48

4

chápání lidských vášní. Tvrdí, že tyto pohanské názory na člověka se shodují s tím co říká svatý Pavel. Řehoř Nazianský byl velký básník a velký ctitel řecké vzdělanosti. Ale byl to právě on, který nakonec musel opravit svůj počátečně až příliš optimistický názor na možnost dialogu mezi křesťanstvím a pohanským světem. Přiznává se, že je neschopný dorozumět se o věcech Božích s lidmi, kteří studovali slovesné umění a mají lehkost řeči, ale nemají ducha víry. Pociťuje živelný odpor k planým dialogům a doporučuje mládež, "aby se jazyk - jak říká - naučil rozlišovat, co méně se smí a co nesmí říkat".

Profesor Špidlík poukázal dále ve své přednášce na řeckou platonskou a sokratovskou tradici, která ovlivnila naší evropskou kulturu a předala jí svůj optimistický názor na našu slovní sdílení. Tato řecká tradice přešla z části i do křesťanského teologického myšlení. Řecký názor na sdílení, dialog a dorozumění tvrdí, že se lidé nedohodnou jen pouhými slovy, protože tato jsou mnohá a různá. Ale mohou se dohodnout pojmy, které jsou za slovy a jsou významovým obsahem slov. Vědecká kultura Evropy tento řecký názor potvrdila: matematika a jiné přírodní vědy se mohou sdílet v různých jazycích, různými slovy, a přece se tím neruší jejich jednota. Jsou vždy stejné, protože jejich pojmy jsou totožné, jasné a přesné. Na tomto řeckém základě stojí v církevním životě pojem ortodoxie, pravověrnosti, která se opírá o jasné pojmové určení křesťanského učení, tak zvaného dogmatu.

O možnosti dorozumět se jasnými pojmy se sice často pochybovalo, ale řecký výklad se udržel prakticky až do dnešní doby. Zásadně ho narušil Karl Marx. Podle něho se lidé nedohodnou ani slovy ani pojmy, ale hlavně tím, že se účastní též hmotné, pozemské zkušenosti, že patří k též společné trídě. Katolická teologie se dnes stále více opírá o zkušenosť východních církví a objevuje i v západní tradici cestu

10 NOV. 1974 314/56⁵

k překonání jednostranného idealizujícího výkladu řecké filosofie a
zakázat k překonání Marxova historického materialismu. Lidé se i dnes mohou
dohodnout, mohou si rozumět, se chápout a sdílet, prostě plně komunikovat
a vytvářet živé společenství, překonávat rozpory a sváry, mohou vést
plodný, tvořivý dialog třebas i různými slovy, přes hranice i různých
pojmů a různých společenských tříd. ~~Zákal~~ a pramenem jejich vzájemného
dorozumění je vždy to, co nazýváme prostě a skoro všedně dobroru
v úl. Můžeme to říci i hlouběji a teologičtěji: lidé se dohodnou
přes veškeré slovní, názorové, rasové a třídní rozdíly, žijí-li zakotveni
v řádově vyšší skutečnosti, totiž v Duchu svatém, který vane kde chce.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

V Itálii se dnes slaví den díkůvzdání za úrodu. Svatý Otec věnoval svůj nedělní polední projev témuž tématu. Řekl:

"Dnes jsme byli vyzváni, abychom děkovali Pánu Bohu za tolik dober, z nichž se těšíme v našem životě. Ani si to vždy neuvědomujeme, že ~~jména~~^{pocházejí} ~~Boží~~^{Má} prozřetelnostní a otcovské Boží ruky, a to i když nám to zakrývají námahy, utrpení, nedostatek a nepřízeň přírodních živlů nebo doby. Odpovíme proto s radostí na tuto výzvu: Deo gratias. Bohu díky! - Je to především rozumné jednání, poněvadž nás nutí zamyslet se nad důstojností a požehnáním života, který se rodí ze stvořitelské Boží myšlenky. Život je dar Boží dobroty. A dále musíme uznat, že také každá věc je. Bylo řečeno, že všechno je Boží milost. A svatý Otec se táže: "Je svět krásný? Děkujme za to Bohu. Je příroda úrodná a plodná? Děkujme za to Bohu!" Ale někdo by mohl namítnout, není to věda, umění, technika, kterým bychom měli být spíše vděční? - Ano, odpovídá Pavel VI., ale člověk jen objevuje zákony, síly a bohatství přírody; netvoří je. Zkoumá věci a energie, užívá jich, ale nestvořil je. Jeho práce, ať už jde jen o práci materiální nebo sebe inteligentnější úkony, je jen jakýmsi prostřednictvím, je to dialog s Bohem-Stvořitelem, který převyšuje všechny věci a je v každém největším i nejnepatrnejším projevu bytí přítomen svou božskou tvořivou myšlenkou. V tomto setkání s Bohem pozdravujeme Boha veškerenstva a modlíme se tak k němu. Je to něco tajemného a velikého. A je to zároveň i naše povinnost, modlit se alespoň takto. Modlitba je oslavou kosmu a prozřetelnosti, v níž má svůj původ.

Svatý Otec zakončil svůj projev řečnickou otázkou, která vyznívá v naléhavou výzvu: "Jestliže ve všech věcech se projevuje nejvyšší zákon prozřetelnosti, který mají lidé zkoumat a užívat k dobru celého lidstva, nestaneme se Božími následovníky, budeme-li se snažit s radostí a vděčností dát každému člověku na zemi Boží chléb?" -

Po modlitbě Anděl Páně udělil sv. Otec všem přítomným apoštolské požehnání

ústav pro studium
totalitních režimů

11 NOV. 1974

Řím: Tuto neděli proběhl v celé římské diecézi den modliteb a rozjímání za úspěch Světové Konference o výživě. Při všech mších sv. se věřící modlili, aby Duch sv. osvítil delegáty, upevnil jejich dobrou vůli a dodal moudrosti jejich rozhodnutím, jakož i účinnosti příslušným opatřením. Vyvrcholením byla koncelebrovaná mše sv. v chrámu sv. apoštola Petra a Pavla ve čtvrti EUR poblíže sjezdového paláce, v němž konference zasedá. Hlavním celebrantem byl vikář sv. Otce, kard. Poletti. Ve své homilii zdůraznil, že ty modlitby nekonáme proto, abychom zavírali oči před skutečností, či abychom uspalí své svědomí, nýbrž naopak, abychom je ~~z~~burcovali a uvědomili si svou spoluzodpovědnost. Právě tato konference dokazuje, že zájmy a výpočty zúčastněných národů jsou někdy přímo protichůdné a krozí nebezpečí, že výrazy jako bratrství a solidarita se stanou prázdnými pojmy. V závěru pak též kard. připomněl slova Pavla VI. ze sobotního projevu k delegátům.

Na samotné konferenci promluvil v pondělí dopoledne vedoucí delegace sv. Stolice, mons. Ferrari-Toniolo. Prohlásil otevřeně, že boj proti hladu znamená přijmout bez postranních úmyslů požadavky mezinárodní spolupráce. Snahy o nápravu předpokládají i nový způsob hospodářských i sociálních vztahů, nové pojetí obchodu a zisku, prostě civilizaci založenou na upřímné spolupráci a vzájemném respektu. Projevil souhlas s prohlášením, v němž by byly vytčeny vůdčí zásady pro praktická usnesení konference. Musí též potvrdit, že každý člověk má právo na zajištění proti hladu a všeobecný závazek přijmout ~~všeobecnou~~ stupni hodnot podle zákonů spravedlnosti a lásky. Sv. Stolice by nemohla v žádném případě podepsat návrhy akcí zaměřených k omezování či dvojíjaké kontrole porodnosti, které by nepřihlíželi k etickým, kulturním a duchovním ~~zájmům~~ spojeným s právem na život. Delegát sv. Stolice v dalším upozornil na nutnost odstranit rostoucí nedůvěru vůči ~~zemědělství~~ zahájeným na mezinárodní úrovni. Rovněž v pondělí dopoledne, zástupce ústředního tajemníka konference, pan Sartaj Aziz zdůraznil v interview s novináři, že nebude-li během příštích 10 let zvýšena alespoň o 35% zemědělská produkce rozvojových zemí, nebude možno čelit hladovým epidemiím. Pokud jde o konkrétní finanční závazky v tomto směru, projevily se zatím jen ve značně omezené míře. Pan Aziz vyjádřil naději, že dosavadní finanční mezery vyplní jak tradičně bohaté země tak i nově zbohatlé státy. Podle toho bude možno posuzovat ^{konference} i úspěch této

Milán: V neděli večer byly v průvodu 30.000 věřících přeneseny ostatky sv. Ambrože do jemu zasvěcené baziliky z milánského dómu, kde byly vystaveny od 29. září k úctě poutníků Milostivého léta. Místní arcibiskup, kard. Colombo promluvil k věřícím poprvé při mši sv. v dómu a podruhé na náměstí před bazilikou, kde zdůraznil, že Krista nikdy nelze odtrhávat od církve, protože církev představuje téhož Krista žijícího zde a nyní.

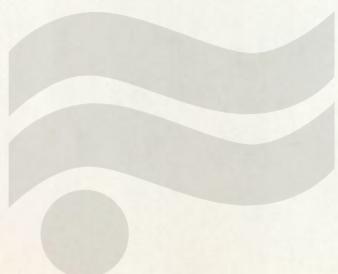
Drážďany: Od pátku se koná v tomto městě 4. valné zasedání východo-německé pastorální synody. Za předsednictví kard. Bengsche a za účasti 150 delegátů se jedná hlavně o otázkách víry, o přípravě na manželství, o vnitřních církevních strukturách a o situaci křesťanů v socialistickém režimu.

Kolín n.R. Biskupská komise pro německé charitativní hnutí Misereor stanovila rozhodla při schůzi v tomto městě, podle jakých měřítek bude rozděleno 28 a půl milionu marek rozvojovým zemím. Nejvíce dostanou národy postižené přírodními katastrofami jako Honduras, Indie a severozápadní Afrika.

Rím: Papežská rada Cor Unum ve spojení s Charitas Internationalis skončila úspěšně druhou fázi pomocné akce katolické církve na ostrově Kypru. Bylo dosaženo tří hlavních stanovených cílů, totiž navázat styky s tamními představiteli a organizacemi, rozdělit poskytnutý peněžní obnos a zajistit možnosti pro další pomoc. Vedoucím mise byl člen rady páter Démerej.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Některé knihy Starého zákona a všechny knihy Zákona nového jsou psány řecky. První teologické upřesnění křesťanského poselství se udalo v prostoru řecké kultury a řeckým jazykem, za pomocí řecké filosofie. Tím ovšem vznikla celá řada otázek, například napětí, srážek a nebezpečí. Křesťanští spisovatelé a myslitelé tu stáli před třídy úkolem: 1) bylo třeba převést biblické náboženské poselství a nosné pojmy, vyslovené původně semitskou mentalitou, do řeckého jazyka a jeho slovních výrazů; 2) museli proto řecký jazykový nástroj upravit, proměnit jeho významy a naplnit ho novými odstíny; 3) a to vše proto, aby nezradili a neochudili biblickou zvěst.

Dnešní teologie se stále častěji ptá, zda se jazykový a myšlenkový převod evangelia do řeckých a později latinských slovních a myšlenkových nástrojů podařil anebo do jaké míry selhal. Někteří teologové vybízejí dokonce k radikální očistění křesťanství od řeckého nánosu. Mluví se o tak zvané dehellénizaci křesťanství. Dnešní člověk je citlivější nejen na jazykové rozdíly mezi kulturami ale také na rozdíly v mentalitě, a ve zkušenosti, z nichž se rodí jazyk a jeho svět. Semitská mentalita, svět a zkušenosť se jistě liší od mentality světa a zkušenosť řeckého člověka. Dříve než teolog přistoupí ke kritickému rozboru řeckých biblických textů, musí si znát alespoň zásadní znaky obou mentalit, jak řecké tak i semitské. Otázkami spojenými s řeckou mentalitou a duchovním, myšlenkovým prostředím, podloženým skutečnostmi řádu hospodářského, sociálně politického a všeobecně kulturního se zabýval na brixenském symposiu Křesťanské akademie moravský teolog a filosof Jaroslav Sychra.

315/4
11 NOV. 1974

Ve své bohatě dokumentované přednášce Jaroslav Sychra se pokusil vymátnout některé zásadní a charakteristické znaky řecké mentality, způsobu myšlení a mluvení. Šloval při tom historický vývoj řecké společnosti, v níž a z níž se rodí řeč i způsob myšlení. Nejdřív věnoval pozornost klanu, který byl původní společenskou stavbou řeckých kmenů a podmiňoval dlouho společenský, politický a kulturní život Řecka. Na začátku byl klan, ne polis. Klan je ovšem něco jiného než rodina v dnešním smyslu. Není to ani naše patriarchální rodina: nemá totiž v sobě nic idylického. Řecký klan - říká Jaroslav Sychra - je něco jako široce rozvětvená patriarchální rodina, jejíž hlavou není starý, dobrromyslný patriarcha, nýbrž basileus, král. Klan má svého boha, který je také obvykle předkem rodu. Král je ten, kdo má v sobě nejvíce krve božského zakladatele klanu. V této klanové, kmenové zkušenosti vzniká jeden z charakteristických prvků řecké mentality: každá ucelená jednotka - a nejdřív je to jednotka společenská (později to bude lidský jednotivec) - je vrcholně žárlivá na svou svobodu. Svoboda znamená pro tyto řecké lidi předně nezávislost na druhých, schopnost a moc určovat si pravidla žehnání. Tato významná svoboda řeckého klanu se opisuje slovy: autonomie, autokracie, autaracie.

Členové klanu vytváří silné, rodově propojené soudržné společenství. Tyto svazky mezi členy klanu se nazývají "filostés": což není naše slovo přátelství, ale něco méně citového a více právního a společenského. Za každého jednotlivce je odpovědný celý klan před druhými klany. A také každý člen klanu se musí snažit o rozmnожení bohatství, moci a cti celého společenství. V této klanové zkušenosti kotví i význam řeckých pojmů: dobrý-agathos, areté-ctnost. Pro řeckou mentalitu

slovo "dobrý" nemá význam mravního dobra ale spíše vnitřní znamená dokonalost, plnost, ucelenosť. Dokonalý člen klanu je ten, kdo je vzněšený, udatný, chrabrý, kdo je schopen ~~nabrat~~^{zvítězit} čest a slávu klanu - bojem, chytrostí a umem. I slovo ctvost - ~~aveté~~ vyjadřuje něco podobného: zdatnost a schopnosť prosadit zájemy svého klanu nebo i osobní proti všem cizím. Kdosi vtipně poznamenal, že pro řeckého člověka, cenícího si nade všechno úspěch, by byl Napoleon pokládán za člověka vrcholné ~~zvláště~~, areté, čili za ~~zrcadlo~~ ctnosti.

1 Jaroslav Sychra věnoval ve své brixenské přednášce také pozornost homérské "polis". Užíval zásadně řeckého slova "polis", aby nesmazal jeho původní význam překladem do našich slov a pojmu "stát" město" anebo i mětský stát." Klanová mentalita pokračuje, ale doplňuje se obohacuje ~~mo~~["]mi prvky ~~ve~~ federaci klanů, totiž v řecké polis.

Homérský člověk žije, aby dosáhl co nejvíce cti, slávy, uznání. Aristoteles dobře popisuje tuto žízeň po poctě, po úspěšnosti, dokonalosti, plnosti.

Mluví v této souvislosti o velkodušnosti ; člověk velkodušný je "megalopsichikos". "Velkodušný řeckák se zdá být člověk, který se pokládá za hodného velkých věcí, poněvadž jím skutečně je." Ale co jsou tyto velké věci pro obyvatele řeckého polis? Velkodušný člověk - podle řeckého chápání - je schopný konat dobro, ale stydí se je přijímat. Konat totiž dobrodini je vlastní tomu, kdo je dokonalejší, přijímat je, je vlastní nižšímu, slabému člověku. Když přijme dobrodání, pak je chce hned odměnit dobrodiním ještě větším. Chce se hned odvěstit. Být stále vděčný by znamenalo být dlužníkem, záviset na druhém, být malým a potřebným.

V Sychrově přednášce se také mluvilo o řeckém pojmu míry, umírněnosti a nemíry, o hybris, vzpunosti, trestu - até - o životním

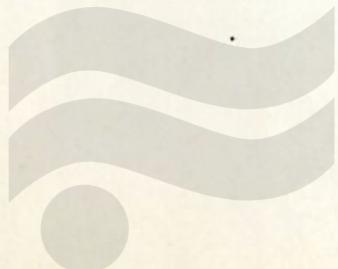
11 NOV 1974

315/6

zápasu - agónu , o zákonu božském a lidském, o aristokracii a demokracii
atd.

2 Pozorný rozbor řecké mentality a jejích nosných pojmu, ideálů umožňuje postřehnout hluboký a někde nepřeklenutelný rozdíl mezi tímto světem a světem křesťanským. Můžeme také lépe poznat jakou velkou a hlubokou myšlenkovou proměnu vnesli do řeckého životního stylu a do jeho pojmu a jazyka křesťanští lidé jako například svatý Pavel. Ale křesťanství učinilo něco mnohem většího: proměnou a novou náplní novými významy uskutečnilo i pro řeckého člověka to, po čem toužil a co tak úporně hledal: pravou svobodu a pravé naplnění, pravou spásu. Proto není zcela nesprávné mluvit o adventních prvcích v řecké duši. Toto hledání, očekávání a tápání se projevovalo často v bolestném smutku nebo i hýřivé pudové rozpoutanosti. Ale v podstatě bylo hledáním živého Boha a cestou, často klikatou a temnou, ke Kristu.
ale přece jen cestou

Pro dnešní teologii poznání rozdílů mezi řeckou mentitou a křesťanským mezi Aténami a Jezuzalémem neznamená jen možnost lépe pochopit původnost a čistotu evangelia . Znamená také možnost a dokonce výzvu pokračovat ve velké křesťanské tradici, která dovedla proměnovat a naplňovat novými významy staré pojmy a stará slova. I v dnešní moderní neklidné kultuře, v jejím jazyku a v jejích myšlenkových pokusech můžeme najít mnoho adventních prvků. Křesťanství je může rozeznat, ujmout se jich a naplnit je.

ústav pro studium
totalitních režimů

Vatikán: 45 ředitelů národních odboček Papežských misijních děl zahájilo v úterý dopoledne v římském sídle Propagandy Fide druhé každoroční valné zasedání, které potrvá do čtvrtka. Tajemník kongregace pro evangelizaci národů, mons. Gantin, zdůraznil v pozdravném úvodním projevu věrnost místních církví misionářskému duchu a jednotě s universální církví. Připomněl též též, že pomoc této organizaci je povinností všech biskupských konferencí a přečetl dopis biskupa ze středoafrické Rwanby, který prohlašuje tuto pomoc za životně důležitou pro mladé církve. Pod uvedenou kongregaci spadá v současné době téměř 900 církevních správních jednotek.

Rím: Italští krajští vedoucí hnutí Rytířů Neposkvrněné Panny Marie, založeného blahoslaveným páterem Kolbem, poukázali během své schůze v Římě na nutnost většího využití hromadných sdělovacích prostředků pro evangelizací. Páter Kolbe jako šiřitel úcty k Panně Marii dokázal vytvořit z tisku jeden z nejúčinnějších nástrojů, jak pro svou pastorační práci, tak i pro vzrůst uvedeného hnutí. Římská schůze se konala v ^{blah. Maria Milicium} Kolbeho domě na Palatinu od pátku do neděle na téma: Evangelizační úkoly Hnutí Rytířů Neposkvrněné Panny Marie. Jeho 30 italských členů z řad kněží se rozhodlo zřídit v každé italské provincii středisko pro šíření kristologické a mariánské spirituality blahoslaveného pátera Kolbeho.

Ludwigshafen: Z podnětu mužské katolické akce bylo v tomto německém městě otevřeno středisko pro podporu akcí ve prospěch přestárlých osob. Vytklo si za úkol zřídit ve všech německých diecézích ústavy, v nichž by persisté mohli rozvíjet činnost přiměřenou jejich možnostem a potřebám. Program bude uskutečňován v těsné spolupráci s příslušným biskupským úřadem ve Fulde.

Bonn: ^{Mons. Lamont} Biskup z diecéze Umtali v jihoafrické Rhodesii zdůraznil během své cesty po Německu neochvějný a pevný postoj církve k rasové otázce. Na návinářské konferenci v Bonnu se postavil za radikální změnu vládní politiky své vlasti a vyslovil obavy z možných násilných akcí, nebudou-li uznány spravedlivé požadavky tamních domorodců.

Boston: ^{Skupinami} Dvě severoamerické charitativní organizace "Oxfam America" a "Project Relief" vyhlásily letošní 21. listopad za den národního postu pro spravedlivější rozdělení zdrojů světového bohatství. Ušetřené peníze mají být věnovány malozemědělcům v chudých a rozvojových zemích.

12 NOV. 1974

Štokholm: Skupina švédských katolických i luterských odborníků zdůraznila ve společném dokumentu posvátný ráz křesťanského manželství ve společnosti. Upozorňují, že současný, ve Švédsku probíhající proces, směřující k odstranění manželského svazku je výsledkem nevyzrálého a nepromyšleného pojímání sexuální otázky. Křesťanské církve musí proto rozvinout usilovnější výchovnou a pastorační činnost. Tato smíšená studijní skupina je složena z 5 katolíků a 5 luteránů. Založili ji r. 1970 Dr. Josefson, tehdejší luterský biskup v Uppsale a katolický biskup ze Štokholmu, mons. Taylor.

Washington: V nedávných částečných volbách byli zvoleni do poslanecké sněmovny Spojených států dva katoličtí kněží. Jsou jimi páter Drinan z TJ., v jehož případě jde o opětné zvolení a a premonstrát ^{páter} Cornell. Oba jsou členy Demokratické strany.

Bialystok: Místní diecézní středisko pro koncilní formaci zahájilo 5. // akademický rok. Bude je navštěvovat 128 z celkového počtu 254 tamních kněží. Letos budou probírána dvě hlavní temáta: Oprávněnost a opravdostí katolického náboženství a dále Evangelizace světa.

Vatikán: Ve středu v 6 h. odpoledne se Pavel VI. zúčastní v nové synodální aule vzpomínkové slavnosti na paměť stého výročí narození Guglielma Marconiho. Známý vynálezce byl členem papežské akademie a kromě toho vybudoval po technické stránce vatikánský rozhlas.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Odešlo do života dnesních misionářů.
P. Giuseppe Ambrosoli

"Drahá maminko, mám před sebou na stole tvé dopisy. Píši ti tyto řádky a kolem mně je tichá rovníková noc. Je slyšet jen vzdálené vytí hyeny na úpatí hor. Jak si člověk odpočine v tomto nočním míru africké krajiny po celém dni vysilující práce.

Před několika dny jsem se vrátil z uganského hlavního města. Doplňoval jsem tam 5 neděl svá lékařská studia ve státní nemocnici Mugalgo. Všechno dobře dopadlo a získal jsem nové zkušenosti, které mi budou velmi užitečné. Naučil jsem se mnoho nových věcí a uplatním je, abych zlepšil naší zdravotní službu zde v Kalongu.

Na zpáteční cestě jsem byl přinucen ztrávit jednu noc v misijní stanici Patongo, protože následkem deště byla silnice zcela nesjízdná. V Kalongu jsou všichni rádi, že jsem se vrátil, jak moji spolubratří tak i pacienti v nemocnici. Hned jsem se dal znovu do práce.

Nedávno jsem měl dvě velmi choulostivé operace. V noci ze soboty na neděli přinesli na chirurgii člověka s třemi šípy v břiše. Dva z nich pronikly játry a třetí zůstal zabodnut v žaludku. Operace trvala tři hodiny. Bohudíky, pacient ^{ovi už teď nebezpečí} ~~je výnáužním smrzkem~~ smrti. V 7 hodin ráno jsem odešel ze sálu po této noční operaci, abych sloužil nedělní mši sv., ale spolubratří mě zahnali do mého pokojíku a prohlásili, že celou neděli budou konat všechny kněžské služby sami bez mé pomoci.

Příští neděli pojedu do Gulu, kde sídlí náš diecézní biskup. Budu předsedat v tamní misijní nemocnici při závěrečných zkouškách ošetřovatelů.

Před týdnem jsme u nás uvedli do chodu novou pumpu, která načerpá 4.500 litrů vody za hodinu. Tím nám spadl velký kámen ze srdce, protože, jak by mohla spolehlivě fungovat naše velká nemocnice, kdyby neměla zajištěnu stálou zásobu vody? Máme tu právě údobí rovníkových dešťů, celé dny prší, ale vzduch se tím pročistil a dýchá se mnohem lépe.

Drahá maminko, vím že nás dělí tisíce kilometrů, ale zdá se mi, jakobys stále byla přede mnou, ty i celá naše rodina. Pamatuji na vás hlavně v modlitbách. Prozatím končím a znova tě objímám".

Tento dopis napsal jednou ^{dosud} mladý italský misionář, který již skoro 20 let pracuje v Africe.

Jmenuje se Giuseppe Ambrosoli. Jeho otec má v Rím italském Ronagu továrnu na cukrovinky, ale syn, místo aby převzal jeho kvetoucí podnik, odejel na londýnskou universitu studovat lékařství a specializoval se na tropické nemoci. Tato jeho volba nebyla náhodná. Řadu let předtím byl členem Katolické akce a snil o tom, že až se stane lékařem, odjede do Afriky pomáhat ubohým domorodcům.

Postupně v něm dozrávalo i kněžské povědání. Vedl ho v tomto směru jeden kněz s dlouhou učitelskou praxí na státních školách, který sám také snil o Africe. Ambrosoli se nakonec utvrdil v přesvědčení, že Bůh chce, aby se z něho stal lékař-misionář a kněz, který bude léčit těla i duše.

V 28 letech, když bývalí spolužáci již měli otevřenou slibnou kariéru, Ambrosoli vstoupil do noviciátu Misionářského institutu v Gozzanu na zelení pokrytých kopcích novarské oblasti, poblíže jezera Orta.

Po náležité řeholní a misijní průpravě byl r. 1955 vysvěcen na kněze a představení ho poslali do misijní stanice Kalongo v severní Ugandě, kde ho již netrpělivě očekávali v tamní nemocnici.

Kalongo je odlehlá misijní oblast uprostřed rovníkových pralesů na úpatí mohutného žulového masivu.

Když sem před 40 lety vkročili první misionáři, Kalongo bylo rájem slonů, buvolů a jiné divoké zvěře. Jeden z prvních zdejších misionářů, bratr Luigi Calderola ~~vstoupil~~^{neopatrně} kdysi do jakési velké jeskyně a s hrůzou v ní napočítal 35 lvů, lvic a lvíčat.

Dnes, po mnohaleté usilovné práci, která stála život jednoho mladého misionáře a jedné rovněž mladé řeholní sestry, je Kalongo kvetoucí křesťanskou oázou. Z celkového počtu 63.000 obyvatel této oblasti je 50.000 katolíků.

Misionář p. Maladra vypráví: "Když jsem přišel do Kalonga, nemocní začali přicházet se všech stran v celých zástupech. Nevím, kdo je sem všechny poslal. Čekali trpělivě, až na ně přijde řada, utábořili se pod stromy a vařili na kamenech jídlo, které si přinesli z domova. Ačkolivé – tak se ~~nazývají~~^{jmennují} zdejší obyvatelé – věřili, že příčinou všech nemocí jsou zlí duchové zvaní ladžok a že je dovedou zahnat jen kouzla čarodějů. Nyní se přesvědčili, že nemoci se dají léčit i jiným způsobem a že nejlepším prostředkem proti nim je nemocnice."

Po letech tiché a trpělivé práce se páteru Ambrosolimu podařilo

12 NOV. 1974

zařídit v Kalongu moderní nemocnici s 200 lůžky. Pacienti sem přicházejí až z 300 km vzdálených vesnic. V jejím ročním výkazu je zaznamenáno 500 delších pobytů a asi 20.000 prohlídek a ošetření. Má dva operační sály, röntgen, a zubní ambulatorium a porodnici se 130 narozenými každý měsíc. K nemocnici je přidružena i škola pro ~~mládež~~ porodní asistentky.

S p. Ambrosolim spolupracuje další kněz lékař, don Palmiro Donini ze severoitalské diecéze Brescia. Na boloňské universitě se specializoval v zubním lékařství a pak i on pocítil, že Bůh ho povolal ke kněžství. Po několika letech ztrávených v diecézním semináři se náhodou dovedl, že nemocnice v Kalongu hledá lékaře.

S oběma lékaři nyní spolupracuje 8 sester Komboniánek a mnoho domorodých ošetřovatelů a ošetřovatelek. V poslední době začali stavět dětské oddělení s 55 lůžky.

Jeden italský technik, který přišel do Kalonga zařizovat röntgen se vyjádřil o p. Ambrosolim velmi prostě: "Na toho člověka nikdy nezapomenu. Nejvíce překvapuje, že všichni ho stále vidí s úsměvem, ochotného pomoci třeba i po 10 hodinách práce v operačním sále, kdy už jistě má pravou ~~počinek~~ ^{od}

V listopadu 1961 po krátkých prázdninách v Itálii páter Ambrosoli vykonal zpáteční cestu do Entebbe v Ugandě spolu s členy italské ~~letecké~~ ^{letky} ~~misionářské~~ C 119, kteří byli zanedlouho potom zavražděni od vzbouřenců v Kindu v Kongu. Páter Ambrosoli s sebou tehdy vezl několik metrických centů léčiv a nemocničních přístrojů, které získal darem od domácích dobrodinců. Italští vláda mu tehdy pro ně povolila volný vývoz bez celních poplatků. V Entebbe nechal vyložit všechny tento cenný materiál pro Kalongo. Když se loučil stiskem ruky s italskými letci, jistě netušil, jaký smutný osud je čeká

V poslední době se mluví /lo/ - a žcela právem - o Dr. Schweitzerovi a jeho nemocnici v gabonské ~~stationi~~ Lambarené. Není tomu dlouho, jeden novinář se nás přišel zeptat, zda nevíme o nějakém "italském Schweitzerovi". Chtěl o něm napsat článek pro jeden velmi rozšířený a čtený časopis. Ihned nám vyvstala před očima tichá a pokorná postava Dr. Ambrosoliho, který - jak všeobecně tvrdí všichni kdo ho znají - se příj Schweitzerovi zcela vyrovná. Ale ihned jsme si uvědomili, že pro lidi jeho druhu se novinářská reklama nehodí. Skoro jsme pocítili výčitky svědomí, že jsme ho mohli touto propagandou vytrhnout z jeho prostředí evangelní prostoty a tichého hrdinství, v němž se ovšem ihned na první pohled neprojevuje ^{velikost} jeho.

Vatikán: V promluvě při středeční generální audienci se sv.Otec zaměřil proti pochybnostem a nejistotám o učení víry. Mnoho dnešních křesťanů trpí stavem vnitřní nejistoty a systematického pochybování o všem. Pavel VI. jej popsal takto: "Skutečně se zdá, že snadnému a důvěřivému přijetí duchovního cíle Jubilejního roku brání jakýsi stav vnitřní nejistoty, přesahující rámec vlastní osobnosti. Jak bychom ji měli vyjádřit? Každý se může pokusit o rozbor vlastního nitra. My se omezíme na to, že poukážeme jeden dnes dosti rozšíření zjev, jenž je výrazem této nejistoty. Nazveme ho "krizí totožnosti". V dalším sv.Otec zdůraznil, že pochybování se dnes stalo módou, jakousi - podle jeho slov - určitou elegantní skromností v myšlení, která je poplatná spíše domněnkám než pravdě. Svět se nyní sice mění a rozvíjí, avšak lidské srdce tím spíše trpí a podvědomě touží po pravdě a lásce, které mu nemůže poskytnout vnější svět, nýbrž jen vnitřní učitel, který nás hledá cestami rozumu osvíceného vírou. Z toho vyplývá nutnost nabýt znova jistoty o sobě samých, cā jsme, kam směřujeme a jaký je náš cíl. Pavel VI. citoval v této souvislosti sv. Pavla: "Nemůžeme být jako malé děti, které se nechají zmítat a sbrhovat větrem kdejakého učení, v němž lidská chytrost a prohnanost klade ~~svoji~~ ^{lásku}, Ale spíše žijme podle pravdy a v lásce a tak porosteme po všech stránkách, protože spojení s ním, s Kristem, který je naší hlavou. Kristus nám též jako učitel říká co je člověk. Sv. Jan praví ve svém evangeliu: On věděl, co je v člověku. Zeptejte se jiných, jestli to vědí. Pro ně je to hádanka. Člověk je tajemství. Naproti tomu každý věřící ví, že je Božím dítětem a chrámem Ducha sv. V závěru sv.Otec znova použil slov sv.Pavla: "Byli jsme kdysi ovšem tmou, ale teď jsme světlem v Pánu. Žijme tedy jako děti světla" - a dodal - "A nyní můžeme již nastoupit cestu Milostivého léta".

Mons. Ferrari-Toniolo, vedoucí delegace sv.Stolice na Světové konferenci o výživě vydal včera v úterý následující prohlášení: Sv. Stolice sleduje pečlivě a se zájmem průběh konference a její pokroky směřující k pozitivním rozhodnutím, jimiž chce radikálně zlepšit současnou kritickou výživovací situaci. V každém případě, ať bude zvoleno jakékoli heslo pro zvýšenou pomoc zemědělskému rozvoji na základě mezinárodně zorganizovaného systému, jsme oprávněni ohlásit, že z vůle sv.Otce sv.Stolice má již nyní pro tento účel vyhradila obnos 100.000 dolarů jako symbolický příspěvek na akci, kterou konference v tomto směru stanoví. Obdrželi jsme směrnice, abychom o tom podali zprávu již teď a tím povzbudili dobrou vůli dosáhnout konkretní a podstatné výsledky.

Rím: Papežská Gregoriánská universita uspořádá společně se studijním střediskem pro výzkum lidských vztahů přednáškový cyklus na téma: Muž a žena na společné cestě vpřed. První přednášku o psychologii muže a ženy pronese prof. páter Marcozzi z TJ. Cyklus skončí 12. prosince.

Wloclawek: Zástupci řeholních řádů a kongregací působících v polské diecézi Wloclawek se sešli aby společně připravili cestu, kterou od 15. prosince vykoná kopie zázračného obrazu Čenstochowské Madony všemi farnostmi. Schůzi předsedal světící biskup mons. Lewandowski a její účastníci vyslechli několik přednášek, např. o úloze Panny Marie v Božím úradku spásy a o sociologické situaci této diecéze. Její sídelní biskup, mons. Zereba posvětil v těchto dnech v obci Samařevo nový farní chrám, vybudovaný na místě dřívějšího, který padl r. 1966 za oběť požáru. Příslušné žádosti o povolení nové stavby byly podány úřadům již před třemi lety.

Poznaň: Pro řeholnice a laické spolupracovníky byla v různých oblastech této arcidiecéze uspořádána serie přednášek o metodách organizace činnosti v jednotlivých farnostech. Přednášky sledovalo na 500 osob.

Glasgow: Asi 90 chlapců a děvčat připravilo v úterý ve zdejší katedrále hudební pořad věnovaný Milostivému létu. Ze skladatelů byly vybrány Bach, Händel, Liszt, Vivaldi a Monteverdi. Dále byl na programu sborový a solový zpěv a několik divadelních vystoupení. Mladí lidé chtěli tímto způsobem znázornit hlavní cíle Jubilejního roku, obnovu a smíření a zároveň připomenout svědectví, která v tomto směru podali někteří světci, zejména sv. František z Assisi, sv. Kateřina Sienská, sv. Jana, zvaná Panna Orléanská a sv. Bernadetta. Celý pořad bude třikrát opakován.

ústav pro studium
totalitních režimů

Setkání se sv.Otcem

Dnešní generální audience se zúčastnil i severoamerický kosmonaut John McDevitt. Sv. Otec s ním krátce pohovořil a rovněž reportér našeho rozhlasu ho požádal v audienční hale o krátké interview.

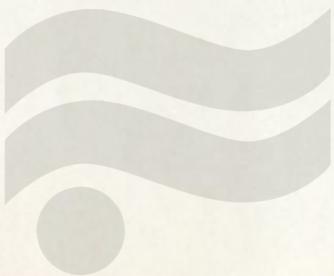
A: Pane McDevitte, jistě jste pozoroval radostné ovzduší této audience se sv.Otcem a rozhodně jste si také všiml, jak se všem líbilo, když se Pavel VI. dal s vámi do řeči. Můžete nám říci, jaký dojem si odnášíte z tohoto setkání?

B: Dá se těžko vyjádřit. Myslím, že pro každého katolíka je důležitou událostí, má-li možnost setkat se se sv.Otcem a nabýt jistoty, že je zde jako Kříž jeho viditelný návěstce. Byla to tedy i pro mně velmi důležitá událost.

A: Slyšel jsem, že let na Měsíc mohutně zapůsobil i na lidi bez náboženského cítění. O Vás ale naopak víme, že jste hluboce nábožensky založen. Co soudíte o tomto styku člověka s nekonečnem, abych tak řekl, se stvořeným nekonečnem?

B: V mezihvězdném prostoru člověk opravdu cítí Boží velikost a vlastní nepatrnost. Zvláště když hledí dolů a vidíte, jak malé je místo kde žijeme, naše město, náš stát a poteom i celá země, zatímco všude kolem Vás je nekonečný prostor. Přitom je opravdu velmi těžké neuvědomit si, že Bůh musí být něco tak nesmírně velikého, že člověk to skoro nedokáže pochopit.

1'30"

ústav pro studium
totalitních režimů

14 NOV. 1974

Zodpovědné rodičství /XVIII./

Povolání manželů k účasti na Božím stvořitelském díle má přímo nezmenrnou velkolepost. Dát život nové lidské bytosti má tak vysokou cenu, že se jí nevyrovnaná hodnota žádné jiné bytosti, ať živé či neživé. Vekolepá a bezmezně důležitá je i samotná činnost manželů, neboť spolupráce se samotným Bohem na jeho stvořitelském díle převyšuje jejich možnosti jako stvořených bytostí. Dítě, které manželé přivedou na svět, je tedy ve skutečnosti jejich společným dílem s Bohem.

V samém faktu, že manželé jsou aktivními Božími spolupracovníky ve stvořitelském díle je něco úžasného a překvapujícího. A navíc jsou to právě oni, kteří rozhodují o narození nové lidské bytosti. Pokaždé, když se rozhodnou zplodit dítě, Bůh stvoří jeho duši. Ve svém stvořitelském úradku Bůh, jak se zdá, přislíbil, že zařídí svou činnost a že bude rozvíjet své dílo stvoření podle rozhodnutí manželů. Je skoro nepochopitelná Boží velkodušnost, která svěřila samotným lidem vývoj a rozvoj lidstva. A rovněž je nevyjadřitelná i důstojnost člověka, který je tlumočníkem Božích tvůrčích plánů a původcem lidského vývoje.

S touto velkou důstojností manželů je spojena i jejich mimořádná zodpovědnost za rozvoj společnosti a lidstva. Manželé zodpovídají za to, že budou přivádět na svět děti ve vhodné chvíli a za příhodných okolností. Není pravda, že církev vyžaduje, aby rodiče zplodili více dětí bez jakékoliv zodpovědnosti. Naopak, žádá, aby rodiče postupovali skutečně morálním způsobem, tj. s plnou zodpovědností. V lidských činech množství samo o sobě nic neznamená, rozhoduje především jejich kvalita. Má-li mít nějaký čin morální platnost, musí být vědomý, dobrovolný, shodovat se s rozumem a musí být vykonán s plnou zodpovědností.

Zplodit novou lidskou bytost je nesmírně důležitá věc a proto vyžaduje i značný smysl pro zodpovědnost. Je to zodpovědnost za život a za vývoj dítěte, za rodinu, za společnost a za celé lidstvo. Početí nového života nesmí záviset na nekontrolované náhodě, na lehkomyслnosti. Je nutno připravit vhodné podmínky a rozhodnout se s plným vědomím a plnou zodpovědností. Jestliže rozum manželům radí, že by pro těžkou dědičnou nemoc nebo pro krajní chudobu neměli plodit děti a přivedou-li přesto na svět dítě, ať již s plným vědomím či lehkomyслně, pak mají rodiče opravdu těžkou vinu. Je nutno vzít v úvahu i určitý časový odstup mezi jednotlivými dětmi.

14 NOV. 1974

RaVat,Ceco,

- 2 -

74

Toto vše dokazuje, že početí musí být dobře promyšleno a připraveno, můžeme říci naplánován. Plánování v tomto smyslu nijak neodporuje katolickému náboženství, jak si snad někteří lidé myslí, naopak, je to morální povinnost. Je ovšem zřejmé, že máme na mysli plánování početí, nikoliv porodů, protože, jak víme z předešlých pořadů, dítě, které bylo počato se musí narodit. Zodpovědné otcovství právě znamená plánovat podle oprávněných důvodů a s plným vědomím zodpovědnosti.

Co nám říká rozum o tomto zodpovědném otcovství? Na něco jsme již poukázali. Především sami manželé si mají plně uvědomovat ~~xx~~, že byli povoláni k tomu, aby vytvořili rodinu, tím, že budou plodit děti a tak přispějí k rozvoji společnosti, lidstva a církve. Anejen ke kvantitativnímu, nýbrž i ke kvalitativnímu rozvoji, totiž správnou výchovou dětí. S druhé strany se rodiče mají snažit vytvořit i přiměřené hmotné podmínky pro výchovu a zdraví svých dětí. Přitom ovšem nesmí nikdy zapomínat, že zrození a potom výchova dětí jim kladou určité povinnosti a že s veškerou pravděpodobností nikdy nebudou moci vytvořit v tomto směru ideální podmínky. Konečně manželé mají brát rovněž v úvahu co jim v tomto ohledu radí lékařství a jiné vědy.

Politika a mezinárodní propaganda dnes velmi zdůrazňuje demografické údaje, týkající se růstu obyvatelstva na celém světě. Demografická politika je těsně svázána s hospodářskými poměry a s jejich pravděpodobným vývojem. Některí lidé se naivně domnívají, že omezením porodnosti se celá otázka vyřeší a hospodářská situace zlepší. Ve skutečnosti však dochází k pravému opaku. Čím více se obyvatelstvo zmenšuje, /čili čím více klesá porodnost/ tím více rostou náklady na udržování přestárlých. Následkem toho se hospodářská situace ~~zhorší~~, chybějí pracovní síly a to vede nevyhnutelně k hospodářským krisím. Hospodářskému krachu by nezabránilo, ani kdyby se počet obyvatelstva udržoval stále na stejně úrovni, poněvadž by nebylo možno obnovovat /doplňovat/ a modernizovat kapitál. Budoucnost jednotlivých zemí i samotného lidstva vyžaduje určitý, ale stálý růst obyvatelstva a současně též intensivní hospodářský rozvoj.

V žádném státě zatím ještě bohužel neprovědli výpočty, které by poskytly zodpovědné ukazatele pro demografickou politiku. Takové výpočty jsou ovšem velmi těžké. Kdybychom chtěli stanovit, kolik dětí se má narodit během tohoto roku, museli bychom vypočítat, kolik pracovních sil bude vyžadovat hospodářství za 16-17 let, až tyto děti dorostou a budou moci začít pracovat. Při takových výpočtech bychom též museli vzít v úvahu, o kolik vzroste kapitál, do jaké míry se zmodernisují struktury a výroba, jaké asi bude rozvrstvení pracovních sil a mnoho dalších činitelů. V zemích, kde již zahájili demografickou politiku založenou na omezování porodnosti bez těchto výpočtů, přivedli národ k demografickému zhroucení a hrozí jim hospodářská krize. Stojí zato uvést výpočty státnického uřadu v Polsku z r. 1970, podle nichž, má-li být pouze zachován současný demografický stav, všechny manželské dvojice, které jsou schopny plodit potomstvo, by měly mít alespon tři děti kolem 10 let. Jestliže někteří manželé nevychovají alespon tři děti, musí mít jiná rodina opět o tři více. Je třeba též připomenout shodné mínění pedagogů, podle něhož, má-li být dětem zajištěno správné vychování, musí být v každé rodině alespon tři. Rodina s jedním nebo dvěma dětmi není dobrým výchovným prostředím a podle názoru vědců lze s velkou pravděpodobností předpokládat, že taková rodina vychová sobce, kteří budou mít malou cenu pro společnost.

Všechny tyto údaje musí rodiče uvážit, přirozeně podle svých možností. Musí si připomínat, že byly povoláni k účasti na Božím stvořitelském díle a že jen oni zodpovídají za jeho uskutečnění.

Zodpovědné otcovství a mateřství vyžaduje od rodičů přirozené metody při plánování počtu dětí. Všechny umělé a antikoncepční prostředky jsou popřením tvůrčího významu manželského aktu a škodí zdraví. Kromě toho způsobí postupnou ztrátu smyslu pro obětavost a sociální demoralizaci a demografickému zhroucení. Používání přirozených metod pro usměrnování počtu dětí je naopak ve shodě s tvůrčím významem manželského aktu, neohrožuje žádným způsobem zdraví, přispívá k sebeovládání, zvyšuje vzájemnou lásku mezi manžely a prohlubuje jejich občanskou uvědomělost./uvědomění/.

Pastorální konstituce ^{P. k. České} Radař a Radostě sdílí a učí: (f. 346 - 47)

14 NOV. 1974

RaVat-Ceco/čtvrttek/ Ozvěny Katholikentag-u 74.

Cestou z vídeňské městské haly.

- Měla jsem určitě nejhezčí národní kroj. Nevím sice, co by na něj řekly Mutěničanky, ale Veronika a Brigit mi jej upřímně pochválily a měls' vidět, jak Štěpán koukal! Úplně ztratil ironii. Nezmohl se na jedinou špičku.

- Když já ale....!

- On ti má pan kardinál tåkové veselé oči. Máš dojem, jakoby neměly nic jiného na mysli, jen se za těmi brejličkami usmívat. A co se tě vůbec ptal, kdy ti podával ruku?

- Bylo toho tolik....

- Když mi otec biskup László stiskl ruku, človíčku, div jsem nevykřikla. Co-pak ty ji máš vypracovanou z dílny ale já si ji u knih tak nevytrénuju.

- Ti řeknu, ten Jasný je ale kanón. Jak zrežíroval tu " Vormesse", to bych nevěřil, že lze vytvořit něco, no, co každého chytne. Kousek vedle mne seděl åakový prošedivělý pán a několikrát si polohlasně šeptal: To je úplná symfonie! Já si říkal: Let dějinami spásy anebo cesta kolem světa na křídlech Smíření.

- Když jsem řekla otci biskupu Žákovi své jméno - víš přece, že se mně ptal ne?! - dodala jsem, že rodiče bývají v Sankt Pölten, a tak mi potom požehnal. Já si v té chvíli tolik přála, aby mě pohladil po vlasech, ale to ho asi nenapadlo.

- Ríkej si co chceš, nejvíce působí živé slovo. Ta kardinálova otázka v homili trefila u mně do černého. Už delší dobu mi to nedá pokoj: Jak se mohu smířit s Bohem? Ty si, Blanko nad tím ani trochu nelámeš hlavu?

- Proooč? Vždyť je to tak prosté. Copak nemáme zpověď! Copak je tak těžké říci odpust! Anebo ti na lítost už nezbývá? Já nevím, že vy kluci musíte ze všeho dělat strašný problém.

- Ty chytrá, to je přece málo, musíš dál. Slyšelaš dobré, jak pan kardinál zdůraznoval: Člověk, ten vedle tebe, sympathetic i nesympathetic, blízký i vzdálený je " Ebenbild Gottes " - ty, jak by se to řeklo česky?!

- no, věrný obraz Boha! Však jsem při tom mrkla na Veroniku, víš, její jméno také znamená - pravý obraz.

- bylo mi najednou jako při tom výstupu na Kögeljoch. Každý metr nahoru nový úžas. - Člověk je jediný obraz, víš hmatatelný a viditelný, který nám

Bůh o sobě nechal. A víc! On chce, abychom ho v lidech poznávali a cili. Chápeš, Blanko, co se toho v člověku musí změnit, aby to dokázal. Tušíš ale také, jak by zkrásněly vztahy mezi námi v partě i dál... kdybychom to jen uměli. Je mi jako v pohádce při myšlence, že by v naší dílně vyhynula závist a sprostá slova.

F- A ty jako myslíš. že by to bylo možné, kdybych se začala ve škole smířovat. Ale co když se mi holky vysmějí. A víš, kdyby se kluci začali nade mnou usklíbat, tak!!!

F- Dá ti to porádnou fušku, než to dokážeš. Sotva promluvíš, už je vidět, jak je v tobě všechno najezené. Snad právě proto ti nijak neponí představa, že bys měla usilovat o smíření. Ale když ono je takovou úchvatnou mocí, že dokáže odzbrojit i úhlavní nepřátele a jsou mu k smíchu nepřeklenutelné propasti mezi lidmi, protože je samo mostem.

Hovor utala křížovatka. Řidiči rádi přibrzděovali a dávali přednost mladému páru ve slováckém kroji. To se ve Vídni hněd tak neuvidí. Někteří jim i zamávali. Blance neušel ani jeden úsměv, ani jedno zamávání. Bylo jí tak nějak svátečně - - - hudba - - -

Ve wagonu podzemní dráhy směrem na Liesing.

F- Ty Marku, ale ke smíření přece musí být nejméně dva!!! A co když ten druhý neb ta druhá nechce o něčem takovém ani slyšet.

F- Podobáš se pacientovi, který chce, aby lék zabral hněd, jinak že ho vyhodíš. Máš zváženo a změřeno, kolik se toho v tobě nastřádalo, za tu dobu, co ses raději hádala anebo s druhými nemluvila, protože: Smířit se? Co tě nemá!!!

F- No jo, ale copak to jde, jen se obrátit a hněd se usmívat. Víš jak to ve mně kolikrát vře!

F- Kdyby sis uvědomila, že se Kristus ztotožňuje právě s Robertem nebo s Alenou, pak by ti to šlo možná snadněji. I na ně se vztahuji jeho slova: Co jste udělali jednomu z mých nejnepatrnejších bratří, mně jste udělali!

F- Copak s Robertem či Alenou to by ještě šlo, ty trochu znám, ale se všem ~~is~~ i s těmi, co mi jdou na nervy?!? Víš, jak dovedou být lidé zlí a škodolibí?

F- Vím!, ale také vím, že je takovými udělalo sobectví, zášť, chativost, závist, prostě hřich. Kdysi takovými nebyli. Stále pro ně existuje naděje. A co když klíč k této naději máš právě ty. A ty řekneš NE!, protože ti nejsou sympatičtí. →

14 NOV. 1974

Není mi dobře ve světě, kde žije tolik nesmiřitelných a kde je tolik t.zv. neřešitelných konfliktů. Násilí budí jen nové násilí, nenávist budí novou a silnější nenávist. Copak je nějaký jiný lék než prostě podat ruku ke smíření?

- Upřímně se ti přiznám, že je pro mne těžké mít ráda takové lidi. Znáš to člověk ~~je~~ ihned začne myslet na přísný trest, na pomstu, prostě oko za oko. Na to nepotřebuje se přemáhat, to jen vybuchne; ale smíření...? Už jen myšlenka na ně pálí.

- I když na tě apoštol Pavel naléhá?: Ve jménu Krista vás prosím, smířte se s Bohem. Kdybys byla upřímná a nahlédla hluboko do svého nitra a do své minulosti, bylo by ti asi úzko, hrozně úzko z toho, jak málo dokážeš nezištěně milovat. Ale prosba může změnit tu úzkost v touhu najít cestu k prameni lásky - a to znamená smířit se s Ním. Důvěrný vztah ke Kristu tě bude nutit smířit se se všemi, kteří jsou jeho bratřími a věrným obrazem Boha.

- Marku, mluv tišeji, lidé se po nás otáčejí, a víš... já...

- Ano Ty, právě ty, Blanko, když budeš čekat, až začne někdo jiný, tak to půjde stále ve vyjezděných kolejích. A kam? To je jasné! K horšímu!!!

- Ne, že bych s tím souhlasila, ale naši kluci ze třídy by ti namítli: Takový už je život, co se dá dělat! Nebo: Je cosi vlněho v člověku a zůstane to v něm, i kdyby ses rozkrájel. Nebo jako to dělají u východních sousedů: Tam se o záporných jevech nesmí psát ani mluvit a tak se vytvoří zdání, že žádné konflikty nejsou. Anebo jak to dělá většina: No prostě zavřou před tím oči, a nechtějí o tom slyšet.

- Já bych zase hrozně rád, aby ses pořád neohlížela, co na to jako řeknou kluci ze třídy, jak zareagují známí, jestli tím budeš nápadná na ulici nebo v tanečních. Víš, to nám pak nepomohou velkolepá shromáždění jako tento Katholikentag, nebudeme-li se děnně učit umění smířovat se. Televise o tom mlčí, neví si s tím rady. Pro filmáře je to málo atraktivní téma; jejich kamera je na lidské nitro slabá. Ale pro tebe osobně už první krůček ke smíření otevří nový svět, krásnější než ten s obrazovky či s filmového plátna. To chce mít oči pro druhého, udělat pro něho něco krásného, třeba jen malou službu, ano i jeho vinu vzít na sebe a tak ho moc lásky nutí k smíření... myslím, že tak to nějak myslel náš pan kardinál při své homili.

14 NOV. 1974

✓- Tedy být pořádným katolíkem, to dá zabrat, to se člověk pořád musí přemáhat, pořád si musí stavět laťku výš a i když se snažíš stále máš vědomí, že děláš málo. Když tě tak poslouchám a namáhám se to domýšlet, je celá ta slavnostní atmosféra z městské haly fuč!

- ✓ Lehké to tedy není, to máš pravdu, ale smíření bylo tepem Katholikentagu a je tepem Milostivého léta. Bez něho by nabyla ani ta slavnostní nálada. - A jak je na tom člověk, když není znát jeho tep? Chápeš??? Zkus ale začít rozhovor, i když tě každé slovo bolí, zkus usmát i když bys nejraději vykřičela nějakou křivdu, zkus odpustit, i když se propaluje tvým vědomím bezpráví, a poznáš, jak božsky krásné je smíření a kolik čisté lásky rozkvétá po jeho úsvitu.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

14 NOV. 1974

RaVat/Ceco-čtvrtok

Co nového ve Vatikánu a v katolickém světě:

Svatý Otec udělil mezinárodní cenu míru Jana XXIII ~~MNEMEX~~ organizaci OSN pro výchovu, vědu a kulturu UNESCO. Oznámil to mons Benelli na 18. valném shromáždění Unesca, které právě probíhá v Paříži.

Přes 1.600 studentů Gregoriánské university v Římě konalo dnes den postu a modliteb v rámci studentských akcí proti hladu ve světě. V informačním letáčku píší, že každý z nás je nějak zodpovědný za tuto krizi. Proto chtějí postem vyjádřit svou solidaritu se svými bratry, kteří hladoví. Dále zdůrazňují, úzký vztah mezi postem a eucharistii, která nás nutí, abychom stále bojovali o spravedlivé rozdělení pozemských dober.

Z Glasgow se dovídáme, že asi 90 skotských chlapců a děvčat předvedlo v místní katedrále hudebně dramatické pásmo na téma Milostivého léta Smíření a obnova. Byla to působivá připomínka, jak je uskutečnili svým životem Sv František z Assisi, sv Kateřina Sienská, Sv Jana z Arku a Sv Bernadetta. Celý pořad bude třikrát opakován.

Nakonec perličku ze Stuttgartu. 15 studentek z řádového gymnasia sv Anežky bylo nedávno tanečními partenrkami mladých vězňů v místní věznici. Ještě se 100 jinými děvčaty se zúčastnily tanečního večera, který pořádal katolický vězeňský kněz za pomoci vládní organizace Aktion Jugend.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Vatikán: Sv. Otec zaslal prostřednictvím státního sekretáře kard. Villota poselství kard. Baggiovi, předsedovi papežské komise pro pastorační mezi vystěhovalci a turisty, vzhledem ke "Dni vystěhovalce", jenž připadá na tuto neděli. Pavel VI. v něm mezi jiným upozorňuje, že emigraci jako takovou nutno posuzovat s dvojího hlediska, totiž: vystěhovalcův odjezd z domova a jeho zařazení se do nového prostředí. Emigrant je povinen upřímně přispívat k rozvoji nové společnosti, v níž se ocitl a ta mu opět musí zaručit potřebné podmínky pro jeho vlastní rozvoj. Zvláště křesťané by se měli snažit pochopit problémy vystěhovalců a účinně jim pomáhat.

Madras: Arcibiskup tohoto indického města posvětil v minulých dnech nové sídlo střediska pro tamilskou kulturu a dialog s jinými náboženstvími. Slavnosti se zúčastnili i zástupci hinduistů a mohamedánů, kteří se společně s katolíky pomodlili ve čtyřech jazycích. Středisko, nazvané "Aikya Alayam" vzniklo r. 1968, a je řízeno jezuity pod záštitou vatikánského sekretariátu pro nekřesťany a indické biskupské konference. Postupně bude vybaveno kaplí, přednáškovým sálem a knihovnou.

Rím: Ve čtvržek skončila ve Věčném městě druhá výroční schůze ředitelů národních oboček Papežských misijních děl. Účastníci jednali mezi jiným též o návrhu nových stanov, které by měly být společné pro všechna čtyři papežská díla. Závěrečný referát o rozdělení peněžních prostředků pronesl mons. Pitzki, který uvedl, že v letošním roce bylo odesláno do misijních oblastí přes 11 milionů dolarů.

Paříž: 18. generální konference mezinárodní organizace UNESCO zvolila ve čtvrtek na svém valném zasedání nového generálního ředitele. Je jím pan Amadu Mahtar M'Bow z afrického Senegalu. Je to první Afričan ze států jižně od Sahary, kterému je svěřováno řízení jednoho ze speciálních orgánů Spojených národů. Ve vládě své vlasti pan M'Bow zastával několikrát úřad ministra školství a národní osvěty.

Canterbury: Dr. Michael Ramsey opouští dnes v pátek úřad anglikánského primasa a předsedy Světového anglikánského společenství. Zanechává za sebou bohatou a plodnou životní činnost, v níž se stále zasazoval o sjednocení křesťanských církví. Mezi jeho přední zásluhy patří též úsilí o sblížení s Římem. Dr. Ramsey obdržel kněžské svěcení před 45 lety, biskupem se stal před 22 lety a stolec anglikánského primasa v Canterbury řídil po 13 let až do 70 let věku dovršených v letošním roce.

15 NOV. 1974

74 319/2

Rím: V sobotu končí ve Sjezdovém paláci zasedání Světové konference o výživě. Reportér našeho rozhlasu požádal o interview dva delegáty sv. Stolice, Dr. Pontiho a mons. Biffiho. Prvňí pracoval v komisi pro světové zásoby a skladiště potravin. Na konferenci hájil názor, že disponování těmito eventuálními zásobami musí být svěřeno mezinárodnímu orgánu zdatnému po žechnické stránce, který by též zaručil spravedlivé rozdělelování potravin potřebným oblastem bez ohledu na hospodářské či politické zájmy různých jednotlivých národů. Odsoudil též ničení potravinových přebytků v některých zemích z obavy, aby neklesly jejich ceny.. Mons Biffi by členem komise pověřené sestavením závěrečného dokumentu o regulaci mezinárodního obchodu mezi bohatými a chudými státy. Postěžoval si na často značně neústupný postoj bloků některých zemí, které se na konferenci vytvořily hned po jejím zahájení. Ve svých zásazích zdůrazňoval vždy především křesťanskou zásadu vzájemné solidarity a stavěl se proti všem formám diskriminace.] Jeho práce byla velmi obtížná, protože právě v obchodu platí spíše zásada konkurence než solidarity, avšak, jak zdůraznil mons.Biffi, nebude-li postupně dosaženo solidarity i v obchodu, nebude možno opravdově vyřešit ani problém hladu.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

RaVat-Ceco/pátek/ Slyšeli jsme slovo Boží...

Výklad čtení a evangelia 33 neděle "během roku"

Prorok Malachiáš, z něhož je vzato první čtení, žil v kritické době po babylonském zajetí. Je posledním z t.zv. malých proroků a jím také vyhasíná v Izraeli prorocký dar. Boží lid žije v tísňových poměrech, je trápen pochybami, zda nanej Jahve nezapomněl, že nikde není vidět Jeho zásah. Vždyť pýcha těch, co jsou u moci, se zdá neotřesitelná a štěstí pachatelů nepravosti vykazuje ničím neohrožovaný rozkvět. Mnozí už malomyslní a myslí, že sloužit Bohu a zachovávat ~~Jeho~~ přikázání není k ničemu dobré a že jen ti, co o to nedbají, mají úspěch, rozsáhlé možnosti užívat světa, být populární a dostat se k moci. — "Hle přijde den, který plane jako pec, strništěm se stanou všichni zpupní, všichni, kteří páchají nepravost; den, který přijde, je spálí — praví Hospodin zástupů — že nezůstane po nich kořen ani větev." Malachiášova slova roztínají hranou jistotu lidí u moci a strhávají masku pachatelům nepravosti. Ukazují úděsnou neplodnost a zhoubnost jejich činnosti — "nezůstane po nich kořen ani větev;" přestože nasadili všechny své síly, přestože zmobilisovali masy, přestože vytvořili gigantické organisace a vytyčovali promyšlené plány: "strništěm se stanou všichni zpupní a ti, kteří páchají nepravost." — Hlasatele světlé a zářivé budoucnosti bez Boha usvědčuje prorok Malachiáš s vědomého zamírování. Každý člověk je nasměrován na budounost, svou touhou vlastně žije více v ní než v přítomnosti, a proto rád naslouchá těm, kdo mluví o budoucnosti a lehce uvěří jejich slibům. Prorocké slovo však ukazuje až k absolutní budupucnosti a tou je spravedlivý a milosrdný Bůh. On je podstatným rysem každé budoucnosti, její hlavní tepnou. "Vám, kteří se bojíte mého jména, vzejde slunce spravedlnosti, spása je na jeho křídlech." V tom se shodnou věřící i nevěřící, že spravedlnost se člověk v tomto světě nedovolá a přes všechno úsilí, že spravedlnost není. Většina už resignovala a smíruje se s tím, že musí žít ve světě křivd a bezpráví. Věřící člověk ovšem žije jistotou, že násilí, zvůle a lež nejsou posledním slovem jeho světa, že konečné slovo v něm má a bude mít Boží spravedlnost. Veletok dějin, v současné poměry tvoří pouze jeden z mnoha proudů, ústí do druhého příchodu Krista — "vzejde slunce spravedlnosti." On Milosrdný, Svatý a Spravedlivý je konečným řešením, cílem a vyvrcholením rozpo-

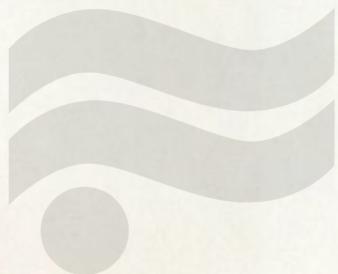
15 NOV. 1974

ruplné lidské existence, anebo jak říká prorok: " spásá je na jeho křídlech"

Už první repliky evangelního rozhovoru, jak jej zaznamenal sv Lukáš, odhaluje pozornému posluchači bláhovost těch, kdo staví svou jistotu na hmotných dílech, vyspělé technice či technologii. Ježíš odpovídá krátkozrakou hrdost učedníků eschatologickou perspektivou: " Přijdou dny, kdy z toho, co vidíte, nezůstane kámen na kameni; všechno bude rozbořeno." Pro Židy byla představa, že by jerusalemský chrám mohl být znova rozbořen, prostě absurdní. Chrám byl centrem jejich národního života, srdcem národa. Tím by muselo vše zaniknout. Proto ta úzkostná otázka učedníků: " Mistré, kdy to bude? A jaké bude znamení, že to nastává?" Kristova slova v nich vyvolala jasné vědomí, že hmota není věčná, že svět jednou skončí. Jejich malomyslnou úžlostí prosvítá přání apon na poslední chvíli zachránit, co se dá. Náš Pán zdůrazňuje, že lékem proti strachu je věrnost Bohu, věrnost jeho evangeliu a na ní záleží: " Dejte si pozor, abyste se nedali svést. Nebot mnozí přijdou ve jménu mém a budou říkat: Já jsem to! a Ten čas je tady! Nechoďte za nimi!" - Pán Ježíš řekl o sobě Já jsem světlo světa - a je tím světlem. Jeho protivníci si rádi oblékají kostým mesiášů, ale jsou tmou. Ježíš řekl: Já jsem cesta pravda a život. ~~I~~ ^{Ježíš} povrchní znalost Ježíšových odpůrců stačí k odhalení mnoha lží, mnoha cest nepravosti a mnoha nevinných obětí, jak svědčí rostoucí počty ~~atracených~~ nenarozených dětí. Kristus Pán staví do první linie věrnost. "Ení snadná! Začíná už tam, kde se člověk nedá zlákat: " Nechoďte za nimi!" Ani v myšlenkách za jejich sliby či skrytými hrozby. Ale ani strach nesmí otřást naší věrnosti: " Povstane národ proti národu... budou velká zemětřesení a v mnohých krajinách hlad a mor, hrůzy a veliká znamení ma nebi." - Nedávná statistika OSN udává, že za posledních 30 let bylo téměř 70 místních válek. Na konferenci o výživě ~~mluví~~ ^{se} o pravděpodobnosti hladomoru pro desítky milionů lidí, jestli se produkce v rozvojových zemích nezvýší o 35 %. Údaje statistik a výzkumných ústavů stále častěji potvrzuje Kristovo projev. " Ale předtím vším na vás vztáhnou ruce a budou vás pronásledovat, budou vás vydat synagogám na soud a do vězení a vodit před krále a vládce pro mé jméno. To vám dá příležitost ke svědectví." Současné poměry nejsou vyjímkou. Potvrzuje, co Ježíš předpověděl svým věrným: diskriminaci, kulturní i hospodářský postih, pronásledování, soudy a vě-

zení. Věrnost Bohu a Jeho evangeliu je však uchrání před fatalismem, smutkem a resignací. Vždyť všechno, co proti nim vymyslí Boží nepřátele, je krásnou příležitostí k růstu ve víře a k upevnění přátelství s Bohem. ~~Vědět~~ Kdo miluje, ten je téměř spalován touhou, dokázat svou lásku; a náš Pán dodává: To vám dá příležitost ke svědectví." Mluví k učedníkům krátce před svým utrpením. Sám bere všechnu bolest na sebe, aby nás žádné utrpení nezlamilo, i když přijde z nečekané strany, od našich nejbližších: "Vydají vás i vaši rodiče, bratři, a příbuzní a přátelé a některé z vás zabijí. A všichni vás budou pro mé jméno nenávidět." Stálý krutý paradox světa podrobeného moci hříchu. Na dobro odpovídá zneužitím a otroctvím, lásku splácí nesmiřitelnou nenávistí a službu odměnuje mřížemi či ostnatým drátem. Radostnou zvěst této neděle shrnuje Kristus do jediné věty: "Když vytrváte, zachráníte svou duši" - získáte svůj život.

Pomíjivost věcí a jistota, že všichni zemřeme a že svět jde vstříc nevyhnutelnému konci neopravňuje nikoho a tím méně křestana, aby složil ruce do klína a trpně čekal konec. Křestan se propracuje k vytrvalosti poctivým úsilím a jeho věrnost ^{může} mít tep ušlechtilé angažovanosti ve prospěch pravdy a spravedlnosti ve všech oblastech života. Druhé čtení je Pavlovou ohnivou obžalobou na adresu zahalečů a jejich nicotných zájmů. Ano, přímo z Božího zákona vyplývá ^{záslada} ~~pravidla~~: Kdo nechce pracovat, ať nejí!" I dnešním zastáncům přízemní moudrosti: Mít hodně peněz, třeba i bez práce! -burcuje svědomí apoštola Pavel slovy: Takovým lidem důrazně přikazujeme mocí, kterou máme od Pána Ježíše Krista, aby pěkně v klidu pracovali a jedli chléb, na který si sami vydělají.

ústav pro studium
totalitních režimů

16 NOV. 1974

Vatikán: V sobotních dopoledních audiencích sv. Otec přijal mezi jinými patriarchu Tokučika Mikiho, hlavu japonského náboženství Perfect Liberty Kyodan, spolu s jeho ^{c manželkou} dcerou a tajemníkem.

Bonn: V západním Německu vzrůstá hnutí odporu proti ~~Niemann~~ předloze zákona o umělém potratu, o jehož ústavnosti ~~je~~ bude v pondělí a v úterý ~~xxxi~~ diskutovat ~~xxi~~ Federální ústavní soud. Němečtí biskupové ve svém listu kněžím připomírají, že věřící jsou rozhodnuti chránit právo nenarozených dětí na život a pomáhat svobodným matkám. Předseda svazu německých lékařů upozornil zodpovědné politické činitele, aby vzali v úvahu i lékařské problémy, jež vyvolává přerušení těhotenství. Zdůrazňuje, že první zásadou při posuzování legálnosti umělého potratu musí zůstat úcta k lidskému životu a jeho zachování. Kard. Döpfner ve své promluvě při mši sv. k zahájení bavorského krajského sněmu, vyzval rovněž politické představitele, aby si při svém rozhodování uvědomili nebezpečí, jež v této otázce ohrožuje celou životní oblast člověka a aby se vyvarovali přílišného optimismu v lidské schopnosti.

Lurdy: V mariánském poutním místě skončilo v pátek valné zasedání francouzské biskupské konference. V závěrečném dokumentu se mluví především o hladu ve světě a odsuzuje se rovněž umělý potrat, aniž se však přitom výslovně uvádí předloha zákona o dobrovolném přerušení těhotenství, která se bude koncem měsíce projednávat v parlamentě. Biskupové prohlašují, že nechtějí ani soudit ani odsuzovat osoby, které se nalézají v dramatických situacích, připomínají však, že právě takovým osobám mají věřící prokazovat křesťanskou lásku. Konference se kromě toho zabývala i různými církevními problémy, zejména povahou biskupské služby a kněžskými radami, jakož i hospodářskými otázkami církve. 133 shromážděných biskupů rovněž vyslechlo zprávu o nedávném římském synodu.

Řím: Z podnětu prefekta kongregace pro řeholníky a sekulární instituty, kard. Tabery Arraoze, konala se v Římě ~~dvoudenní~~ ^{účastníků} schůze představitelů dvou organizací /severo/amerických řeholnic. Jednalo se hlavně o otázkách jednoty, apoštolátu a lásce k církvi i k řeholnímu životu. 15 delegátek zdůraznilo zejména, pokud jde o současný řeholní život, nutnost hlubšího přijetí a uskutečňování zásady pluralismu v jednotě. Zástupci kongregace vyzvali řeholnice, aby v tomto započatém dialogu pokračovaly, poněvadž přispívá k lepšímu vzájemnému porozumění a k odstranění různých závad. Kard. sám pak zdůraznil zodpovědnost při tzv. "aggiornamenti" řeholního života.

* Rím: Časopis italských jezuitů "La Civiltà Cattolica" otiskl v posledním čísle článek nazvaný "Uvnitř institucionální církve anebo mimo ni?". Autor v něm upozorňuje, že věřící nikdy nemohou vědomě oddělovat Krista od institucionální církve, ani svou věrnost evangeliu od věrnosti církvi. Dnešní církve je přímým pokračováním prvotní církve založené ^{tem} Kristem

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

16 NOV. 1974⁷⁴ /0/
320/35 Spasit duši

Misijní a exerciční kazatelé začínají obyčejně svá kázání velkou výzvou: spasit duši! Křesťan ovšem nebude popírat tuto spásu. Proto se zdá nevhodné stavět ji příliš do popředí, jako kdyby láska k Bohu a k bližnímu byla jenom prostředkem k tomu, abych se já sám zachránil. Kromě toho nesympatická stará formulace: Člověk je stvořen, aby Boha chválil, jemu vzdával úctu, jemu sloužil a tím spasil svou duši". Copak Bůh je tak malicherná bytost, že spasí jenom ty, ^{litteru} ~~ee~~ ho chválí? I když je to dobře míněno, není to pěkně vyjádřeno!

Když posuzujeme hodnotu výrazu, hledáme nejdřív, kde vznikl, odkud pochází. Slova této "nelibivé formulace" jsou biblická. Spásu duše je jeden ze základních pojmu evangelia, které je "poselství spásy", protože Bůh chce spásu všech lidí /I Tim 2,4; sr. 4,10/, poslal svého Syna jako Spasitele světa /I Jan 4,14/, zjevila se tedy láska Boha a našeho Spasitele /Tit 2,11; 3,4/.

V češtině užíváme ve všech textech skoro výhradně slova spasit, protože už řečtina přeložila jedním výrazem množství odstínů hebrejských; všechny mají to společné, že vyjadřují ideu zachránit z nebezpečí někoho, kdo by mohl zahynout. Máme ovšem zachránit především duši. Biblický pojem není filosofický. Duše tu neznamená jenom jednu složku člověka, ale celou bytost, život sám.

Máme-li tedy něco zachránit z nebezpečí, je to na prvním místě život. Záchrana, kterou nám slibuje Ježíš, je dokonalá: spásu duše znamená triumf nad smrtí, věčný život. Protože pak život je základní hodnota, která dává smysl ostatním, přirozeně má pro nás vitální smysl otázka: Jak spasit duši? Podle tradiční formulace se to děje tím, že Boha chválíme, vzdáváme mu úctu a sloužíme mu. Nedá se popřít, že všechny ty výrazy znějí v našem slovníku dost servilně. Jsou už opotřebované frázovitým a profánním zneužíváním. Pokusme se však vrátit jim původní lesk.

V žalmech se stále vrací výraz oslavy Boží, nebe i země, všecko stvoření zpívá chválu Hospodinovu, lidé se vyzývají, aby ho chválili /sr. Ž 113; 117; 135/. Zvolání "Chvalte Boha!" dalo vznik známému "Alleluja". Touto chválou se množí Boží sláva po celé zemi. Boží jméno, tj. existence, moc, síla, dobrota, se stává, jak říkají exegeté, epifanickou, zjevuje se, spatří ji i ti, kdo c Bohu nic nevěděli nebo ho popírali. Člověk, který Boha chválí, Boha zjevuje.

16 NOV. 1974 74 320/4

Smysl lidského života tedy se tu jeví ve zvláštním světle. Nikdo nerekne, že by promarnil život umělec, kterému se podařilo vyjádřit na plátně obraz vnitřní krásy, který nosil v srdci a viděl vnitřníma očima inspirace. Křesťan nosí v srdci obraz Boží, je inspirován Duchem sv; vyjádří-li ho ve svém životě, je umělec v pravém slova smyslu a jeho dílo je věčná, jako je věčná Boží chvála, zjevení.

Umělecké tvoření se značně liší od mechanické výrobní práce. Výrobce zachází s dílem dost libovolně a často svévolně, podle poptávky zákazníků, podle módy a vkusu ostatních. Říkají, že umělec nevyrábí, ale rodí. Přichází tu na svět dílo, ke kterému on sám má úctu, podobně jako matka k dítěti. Uctívá znamená respektovat, brát s obdivem skutečnost, s kterou se setkáváme. Proto křesťan vzdává úctu Bohu, jehož obraz vytváří. Nejednou se stává, že nutí umělce, aby své dílo poopravil podle přání toho, kdo si je objednal. Velcí mistři vždycky odpětou. I křesťanství světci vždycky více poslouchají Boha než lidí /sr Skt 5,29/, více ctí Ducha sv. než zvráceným světa, v kuse.

Jsou stupně umělecké tvorby, díla více a méně dokonalá. Obraz Boží bez poskvrny je ovšem Ježíš Kristus, Bohočlověk. Jako se v ateliéru žáci učí tím, že napodobí díla mistra, tak i křesťan následuje Krista v myšlenkách i skutcích, napodobí jeho rysy. Ptá se, v čem bylo jádro Kristovy dokonalosti.

On sám vyjádřil tajemství svého života lapidární větou: "Syn nemůže sám ze sebe konat nic, nýbrž jen to, co viděl konat Otce; co totiž koná on koná stejně i Syn" /Jan 5,19/.

Ve slovníku běžného občanského života zní dost servilně výraz: dělat něčí vůli. Ten, kdo poslouchá druhého, je, jak se dříve říkalo, sluhou. Nevyvíjí se podle své vnitřní dynamiky, nepracuje podle svých přání a talentů, ale podle toho, co se mu ukládá zvenčí. Mohl byt remeslníkem, mohl byt samostaným rolníkem, možná i studentem, ale dalí ho "do služby" a tam musí dělat to, k čemu nemá chuť a co ho ubíjí.

Máme-li na mysli tento starosvětský pojem sluhy, zdá se nám ovšem i služba Boží čímsi ponižujícím. Zbožné knížky z barokní doby se snažily vyzvednout přednosti tohoto služebného poměru, poukazovaly na to, jak velký a dobrý je Pán, kterému sloužíme, jak lehká a krátká je služba a jak velká je odměna.

Nemíníme ovšem tyto přednosti nijak umenšovat. Zásadní potíž však

16 NOV. 1974

74

320/5

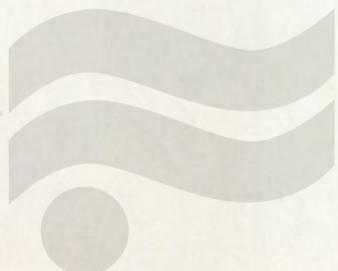
nevysvětlí. Je-li uskutečňování vůle druhého zmenšování vůle ^{vlastní} ~~svého~~, pak je to vždycky umenšení vlastní osobnosti, i kdyby z toho plynuly výhody.

Řešení problému je v tajemství života Kristova. Jde tu o totální uskutečnění vůle Otcovy. Ale tajemství nejsv. Trojice je v jednotě zvláštních protikladů. Vůle Otce a vůle Syna je jenom jedna jediná. V Bohu nejsou tři vůle, jinak by byli tři bohové a ne jen jeden jediný. Syn, který dělá vůli Otce, uskutečňuje současně vůli svou vlastní. "Já a Otec jsme jedno" /Jan 10,30/.

Odrاز tohoto jedinečného spojení proniká i do našeho života. Vůle Boží dala vznik naší existenci, vůle Boží, jak píše sv. Pavel /I Thes 4,3/, je naše posvěcení. Není tedy rušivou silou, která se ukládá zvenčí a staví se proti nám. Je to naopak kořen našeho vlastního bytí. Uskutečňováním Boží vůle, službou Bohu, rozvíjíme sami sebe, své vlastní schopnosti, své nejlepší tužby a své ideály.

Servire Deo ^{est} regnare, sloužit Bohu znamená kralovat. Obraz krále je v mentalitě minulých věků přímým protikladem sluhy. Král dělá co chce sám, bez jakéhokoli omezení, v plné svobodě. Služba Bohu tedy člověka nezmenšuje, neničí, ale zachraňuje jeho život. Podle slov Písma tedy "spasíme duši" tím, že Bohu sloužíme, oslavujeme ho a chválíme.

Není tedy potřeba, abychom tyto tradiční výrazy škrtli z křesťanského slovníku a nahrazovali je modernějšími. Jde spíš o to, abychom pochopili jejich vnitřní dynamiku, jejich imanentní hodnotu, abychom to tak nazvali. Jejich povrchné porozumění ^{snad} ~~svého~~ někoho pohoršuje. Ale toto nebezpečí je u všech náboženských výrazů, starých i moderních. Zde písmena, tj. vnější forma, vždycky ubíjí, slova Kristova musí zůstat "duch a život" /Jan 6,63/.

ústav pro studium
totalitních režimů

Vánoční 1/20"

Krise civilizace a solidarity

skončila

11 Z diskuzí na Světové konferenci o výživě, která právě probíhá v Rímě, vyplývá stále jasněji jeden fakt, který ještě (jednak i když) zároveň však i pohoršuje a může zarází.

Svět oplývá hojností prostředků, jimiž lze dosáhnout krátkodobého i dlouhodobého řešení problému hladu. Současně ale půl miliardy lidí trpí podvýživou anebo přímo umírá vysílením. To znamená - jak zdůraznil sv. Otec ve svém projevu k delegátům konference - že hrozba hladu a podvýživa nejsou nevyhnutelnou pohromou, nýbrž jen důsledkem špatného využití prostředků, které máme k dispozici a to opět vyplývá, podle definice Pavla VI "z krize civilizace a solidarity".

Na jedné straně lidé zbožštili jako vzor společnost, která nakonec vyúsťuje v civilizaci založenou na rozvoji průmyslu, ~~ale přítom~~ bylo soustavně zanedbáváno zemědělství, kde nejsou tučné zisky tak jisté; na druhé straně se pak zostřily nepoměr a rozdíly mezi jednotlivci, sociálními třídami a celými národy, protože chyběla dobrá vůle přispět k lepšímu rozdělování světových zdrojů bohatství.

Vinu tedy nenesе příroda, protože ta se nestala lidem nevěrnou, ale člověk sám, poněvadž je jeden druhému nepřítelem. Každý ví, že 50% obdělávatelné půdy dosud leží ladem a že zůstávají ve značné míře nevyužity obrovské prostředky k výživě, které poskytují země i moře. Kdo by se nepohoršil a přímo nezhrozil nad tím, že v některých zemích se pravidelně ničí přebytky potravin a to jen proto, že chybí ~~území~~, rozvážné hospodářství, které by dokázalo zajistit jejich účelnou spotřebu?

Nyní jsme ale už dospěli až ke krajnímu bodu. Samotné bohaté státy se začínají třást před příšerou potravinové krize. Atomová bomba dokázala naprostou nerozumnost jakékoliv války a postavila nás na rozcestí: buď konstruktivní mír ~~nebo~~ ^{mezi} národy anebo úplné zničení. Přivede nás snad tato nová, "hladová" bomba ke změně civilizace a k obnově všelidskou solidaritu?

*život Čínské v zrcadle světového finančního systému
Kniha nedělního přehledu*

17 NOV. 1974

321/2

2 Švýcarská katolická agentura hlásí: Ze středoafričké republiky Čad přicházejí zprávy o pronásledování křesťanské menšiny v zemi. Podle dosud došlých údajů prý bylo zabito několik set křesťanů a ještě více jich bylo mučeno. Skupina kanadských misionářů informovala o tom věřejnost na tiskové konferenci v Torontu. Podle názoru misionářů příčinou pronásledování je snaha režimu o násilný návrat k předkoloniální kultuře. V posledních měsících se množili v republice Čad příznaky opravdového kulturního boje. President republiky Tombalbaye prohlásil, že jeho země se vrátí k ryzímu afrikánství a že k němu dojde formou kulturní revoluce. Dále vyhlásil nesmiřitelný boj zbytkům evropského neokolonialismu a zrušil všechna křesťanská křestní jména. Zároveň byl zaveden africký obřad přijetí do společnosti, kterému se musí podrobit všechny osoby, které zastávají veřejné funkce. Kdo by odešel, ten bude zbaven občanských práv a bude poslán zpátky ~~dav~~ ^{rodné} vesnice. Několik protestantských misionářů, kteří vyjádřili veřejně své výhrady proti tomuto nanucenému obřadu, muselo okamžitě opustit zemi. V posledních týdnech se protikřesťanská kampaně přiostřila, takže, jak udávají kanadští misionáři, je možno počítat oběti už na sta. Republika Čad, jež byla dříve francouzskou kolonií a roku 1960 získala nezávislost, má ~~žije~~ 3 miliony obyvatel, z nichž je 10% křesťanů. Zbývající část jsou mohamedáni a vyznavači afrických přírodních náboženství. Katoličtí misionáři přišli do země až po roce 1920. Teprve po druhé světové válce rozšířili svůj apoštolát na celou zemi, takže z tehdejšího počtu 1.600 věřících vznikla dnešní katolická Církev v republice Čad na 200.000 katolíků; ~~která má v dnešnosti~~ ^{Ale ne proč} 160 kněží a misionářů.

Holandský denník DE VOLKSRANT, který vychází v Amsterodamu, píše žádosti Osvobozenec fronty Mozambiku FRELIMO, aby se do země vrátili všichni misionáři, kteří z protestu proti portugalské koloniální politice opustili Mosambik. Jedná se o Bílé Otce, ^{dale} Misionáře Božského Srdce, o španělské misionáře Z Burgosu a Comboniány, kteří ~~tehdy~~ následovali z protestu příkladu Bílých Otců; ~~ti totiž~~ jako první zvedli hlas proti přímatům a kruhostem vůči domorodému obyvatelstvu. Misionáři přijali pozvání osvobozenec fronty bez jakýchkoliv podmínek. Na společné poradě v Lisabonu vyjádřili

17 NOV. 1974

li naději, že nyní budou mít v Mozambiku větší prostor a možnosti pro vlastní práci ve službě evangelia. Mají v úmyslu nezištně sloužit a spolupracovat na výstavbě mladého státu. Nepřijmou žádná vedoucí místa, i když ještě není dost domorodých kněží. Chtějí dát mozambické církvi k disposici své síly, své znalosti svou ochotu sloužit.

Z Německý týdeník DAS NEUE VOLK přináší článek prof Alberta Drexela. Autor v něm konstatuje, že zastánici progresivních směrů dokázali za 15 let své činnosti vnést do Církve hodně dekadentního rozkladného, že jejich cestu vytyčují trosky a zkreslování. Je jejich zásluhou, že mnozí lidé vidí v Církvi ~~jen~~ jakousi humanistickou organizaci, jakýsi sociálně prospěšný spolek silně existenciálního zabarvení, bez pohledu vzhůru, bez božských rysů. Prof. Drexel předpovídá, že se progresismus uštve sám svým bezhlavým během. Avšak mezitím mánie po novotách vážně narušuje posvátnost liturgie a vyprazdňuje kostely. Je také příčinou nejistoty ve víře, navzdory jasnemu a pevnému postoji Pavla VI vyjádřenému v "Kredu Božího lidu." Autor dále přičítá progresivním teologům, že zamlžili pojem Boha, že svým exhibicionistickým pluralismem narušili jednotu víry, ba že dovezly k absurdním a vzájemně si protiřečícím pojetím víry samé.

1 Rozšířený francouzský týdeník "L'EXPRESS" věnuje brillantní komentář příjezdu polského diplomata pana Kazimíra Szablewského, jehož úkolem bude udržovat stálý kontakt se Svatou stolicí. Ačkoliv se jednalo o prostý příjezd bez jakýchkoliv ceremonií - píše list - přesto znamená tato událost historický obrat. Lidově-demokratický stát poprvé vysílá ke Svaté stolici stálého zástupce. A je to právě Polsko, zdůrazňuje L'EXPRESS, které žije ve stálém rozporu: ateisticko-komunistický režim, avšak v zemi, kde je 31 milionů katolíků ze 35 milionů obyvatel a kde 25 milionů věřících prakticky žije svou víru bez nejmenšího strachu. 18 tisíc polských kněží chodí veřejně v kněžském ~~sáte~~ hábitu a na př. v Krakově jsou kostely otevřené celý den a stále hojně navštěvované. Krátce ale přiléhavě to vystihuje okřídlené úsloví: „Polsko má tělo na východě, hlavu na západě a srdce v Římě.“

ústav pro studium
totalitních režimů

17 NOV. 1974

321/4

Připojujeme zprávy z Vatikánu. - V Itálii jsou v poslední době na denním pořádku loupežné přepady, vraždy, únosy dřeb , zvláště dětí, za účelem vydírání závratných sum výkupného. V posledních 36 hodinách se staly ~~4~~ v Lombardii tři takové loupežné únosy, takže milánský arcibiskup kardinál Colombo nařídil ve všech kostelích rozsáhlé milánské aršířské zvláštní modlitby za oběti těchto únosů a za vyřešení tohoto sociálního zla. Také sv. Otec se zabýval tímto bolestným problémem ve svém poledním nedělním projevu k věřícím na náměstí sv. Petra. Řekl: (1)

"také my, milovaní synové a dcery, máme srdce hluboce zraněno zprávami, jež se opakují v těchto dnech stále častěji, o ozbrojených přepadech a především o únosech bezbranných a nevinných osob za účelem vydírání závratných sum peněz, které se stanou v rukou únosů zlořečenými. Příbuzní, zdržení bolestí a strachem často ani nemají dosti peněz na požadované výkupné a to je pramenem nových úzkostí. Oblíbeným předmětem těchto ničemných a ukrutných sekvečních hromadně organizovaných a často provázených krvavým násilím jsou většinou chlapci a děti,

Cítíme povinnost - pokračoval svatý Otec - abychom i my ve jménu Božím vyslovili polátorování nad těmito hroznými zločiny. Tato bezohlednost svědčí o naprostém nedostatku jakéhokoli náboženského a mravního svědomí a veřejně uráží svobodné a čestné společenské soužití. Působí nevyslovitelnou bolest rodinám obětí a vystavuje neštastná a slabá stvoření krutým fyzickým a psychologickým otřesům.

Pavel VI., dále projevuje důvěru ve významnou moc a doufá, že její opatření budou stále účinnější a vzdává úctu statečným obětem při konání povinnosti v tragických situacích. Chce rovněž posílit veřejné mínění, aby podporovalo společné mravní cítění - v dnešní permisivní společnosti oslabené - poukazem na nejvyšší zákony lidské etiky a ~~a~~ úctě k zákonitým normám.

A pak ještě dodal: Chtěli bychom ještě připomenout, jak je třeba, aby naši náboženské tradice a naše křesťanská výchova, byly veřejně podporovány a ne popírány radikálním laicismem, chceme-li, aby moderní život si zachoval a stále vyjadřoval svobodný, odpovědný kladný poměr k osobním a sociálním povinnostem.

Nakonec se svatý Otec s evangelní prostotou obrátil k mladým zločincům a vyzval je, aby se rozpomenuli na vrozenou dobrotu, zanechali hojně s ~~účesem~~ ^{účesem} a vratili ~~hned~~ bez náhrady rokojmi zarmouceným rodičům. Křížení nám vyzádil a křistus nazýval ~~bez~~ k matce milosrdenství. - (poz. f. Otce)

18 NOV. 1974

Vatikán: V pondělí dopoledne přijal sv. Otec v nástupní audienci nového filipinského velvyslance u sv. Stolice, Dr. Carlos Valdese. Pavel VI. připomněl svou návštěvu na Filipinách v r. 1970 a zdůraznil dále ve svém projevu, že, mezi evangelizací a lidským rozvojem neexistují rozpory, naopak, obě složky se navzájem doplňují. Nový velvyslanec, který je 58 let stár a byl národním předsedou hnutí "Cursillos de Cristianidad", jakož i maltézským a Kolumbovým rytířem, tlumočil sv. Otci pozdravy filipinského presidenta Marcose a ujistil ho, že jeho národ bude stále zodpovědněji usilovat o evangelizaci Azie.

Vatikán: Sv. Stolice se v těchto dnech účastní tří mezinárodních zasedání. Na symposiu o formaci a stanovách sociálně-hospářských pracovníků v Bruselu ji zastupují mons. Morandini a pan Molhant, na 38. řehevském zasedání Rady mezivládního výboru pro evropské vystěhovalectví mons. Bouvier a konečně na 64. schůzi Rady mezinárodní organizace FAO v Římě její stálý pozorovatel u tohoto orgánu, mons. Ferrari-Toniolo.

Vatikán: K úmrtí irského prezidenta pana Erskina Childerse Pavel VI zaslal dva soustrastné telegramy, první vdově po zesnulém a druhý předsedovi irského nejvyššího soudního dvora, panu O'Higginsovi. V obou vyjadřuje svou ~~soustrast~~ a ujištěuje modlitbami za pokoj duše zemřelého.

Řím: Na papežské universitě Propaganda Fide bude v úterý zahájen přednáškový cyklus na téma "Evangelizace a Milostivé léto". Potrvá do 17. prosince a jeho spolu^{spolu} poradatelem je italské vedení Papežských misijních děl.

Madrid: Misionářky /křesťanské/ jednoty, uspořádají ve španělském hlavním městě dvouetapový kurs ekumenické formace. Budou na něm přednášet i nekatoličtí profesori a zvláštní pozornost bude věnována stykům křesťanů se Židy a s jinými náboženstvími.

Řím: Kard. Baggio, prefekt kongregace pro biskupy přednášel dnes v pondělí na 4. doplnovacím kanonickém kurzu pro /církevní/ soudce a adikáty, konaném na Gregoriánské universitě: Je ho přednáška měla název: Biskupova soudní moc.

Manresa: Od 17. do 29. listopadu probíhá v Manrese, poblíže hlavního města středoafrické republiky Zaire provinciální kapitula Sester křesťanské lásky. Účastní se jí 14 domorodých a 9 evropských řeholnic v zastoupení 247 sester /142 domácích a 105 evropských/, které pracují v této zemi. Zvolí 4 delegátky pro generální kapitulu této kongregace založené matkou Terezií

18 NOV. 1974

Birmingham: Místní arcibiskup, mons. Dwyer ostře odsoudil novou vlnu terorismu ve Velké Britanii. Prohlásil, že bude odepřen církevní pohřeb každému, kdo zahyne při těchto akcích. Dokumentu uveřejněném po smrti Jamese McDade-a, který byl ve čtvrtek zabit při zapalování doutnáku, arcibiskup zdůraznil, že takové činy mohou vyvolat jen odpor všech čestných lidí. V žádném kostele jeho arcidiecéze nebudou povoleny pohřební obřady za jejich pachatele, s výjimkou modlitby při spouštění rakve do hrobu, v naději že zemřelý se před smrtí kál. Všichni křesťané se budou modlit za mír a spravedlnost v Irsku a za to, aby ti, kteří se nechali svést terorismem, se obrátili k lepšímu životu.

Vídeň: Charitas ve vídeňské arcidiecézi zahájila novou zajímavou pomocnou akci. Začala prodávat 20.000 tzv. Alžbětiných tolarů. Z výtěžku bude pomoženo potřebným osobám v Rakousku i v jiných zemích. Akce proběhla během minulého tzv. charitativního týdne a byla uzavřena tuto neděli kostelními sbírkami. První tolary koupil rakouský president Dr. Kirchschläger.

Rovněž ve Vídni uspořádali pod názvem "Mluvit, slyšet a rozumět" kurs pro kněze, jáhny a bohoslovce. Účastníci byli důkladně poučeni o hlavních komunikačně-teoretických problémech spojených s kázáním a se stykem mezi kazatelem a posluchači.

Drážďany: Při závěrečném schůzí^{ch} 4. zasedání východoněmecké synody promluvili míšeňský biskup Schaffran, biskup Aufderbeck a její předseda kard. Bensch. První znova zdůraznil že synoda je vnitrocírkevní záležitostí a proto se koná bez účasti novinářů a širší veřejnosti. Druhý řečník vyzval k větší důvěře a naději. Uznal, že zvláště pro mladé věřící může být těžké žít v socialistickém ateistickém prostředí a doporučil jim, aby tím intenzivněji hledali Boha. Rovněž kard. Bensch poukázal na fakt, že situace křesťana v socialistickém zřízení může být někdy obtížná. Oznámil přítomným, že jejich synodu oceňují i v zahraničí a že sám sv. Otec se s uznáním vyjádřil jak o synodě vůbec tak i zvlášt o předloze dokumentu "Víra dnes".

ústav pro studium
totalitních režimů

18 NOV. 1974

1

Bude-li někdo jednou psát dějiny dvacátého století a bude-li pro tuto epo-
chu hledat přiláhavé jméno, nezmýlí se snad, když nazve ~~nečestnou~~^{je} smrti stoletím smrti. Už z čistě statistického hlediska je toto pojmenování bezpochyby oprávněno: čítá se, že ve dvou světových válkách zahynulo asi 150 milionů lidí. A k tomuto nepřehlednému zástupu mrtvých musíme připočítat ještě miliony těch, jejichž život byl utracen v koncentračních táborech a ve vězeních. Německo, Polsko, Rusko se Sibiří jsou poznamenány těmito místy neslychané kruhotosti jako obličeji neštovicemi. Avšak nejen pro tyto hekatomby válek, vězení a koncentračních táborů se může naše století nazývat stoletím smrti. Vědomí smrti a smrtelnosti člověka proniklo s nebývalou ostrostí do díla básníků a spisovatelů a stalo se předmětem filosofických úvah. Jako by smrt byla pojednou vyplašena ze spánku, jak to říká František Halas ve své básnické sbírce "Kohout plaší smrt" z konce dvacátých let:

Van smrti se lísá kolem čela,

kohout hvězdy zobe, zpívá

smrt se vyplašila. -

tak zní poslední verš stejnojmenné ústřední básně sbírky.

A "vyplašená smrt" nedoprává člověku klidu. Vyzývá ke konfrontaci. Je nutno podívat se jí do tváře, vyslechnout odvážně její poselství, obstát před její výzvou.

2

Téma smrti se stává jednou z nejnálehavějších otázek soudobé filosofie. Schaeerer poznamenává ve své knize "La philosophie moderne en face de la mort" /1952/: "Mysterium smrti je středem současného myšlení; ~~umírá smrt~~ Camus snad nikdy v dějinách neměla smrt tak čestné místo". A užívá dokonce výrazu "Tanatolatrie" - kult smrti.

Jsou až sdostatek známy věty, kterými Albert Camus začíná úvahy své knihy "Mytus o Sysifovi". První kapitola knihy je nadepsána: "Absurdno a sebevražda" a začíná slovy: "Existuje pouze jeden vážný filosofický problém: problém sebevraždy. Rozhodnutí, zda život stojí za to, aby byl žit, odpovídá na základní otázku filosofie. Všechno ostatní má-li svět tři rozměry a má-li duch devět nebo dvanáct kategorií - to všechno přichází později". A proč, ptáme se Alberta Camuse, proč je problém sebevraždy první a nejdůležitější filosofickou otázkou? Protože - odpovídá Camus - je nerozlučně spjat s otázkou: má život smysl nebo je absurdní? Je-li smrt poslední a nepřekonatelné slovo v lidském životě - a Camus je přesvědčen, že tomu tak skutečně je - pak ničí nejenom úsilí o dobro, přátelství, lásku, ale ničí i sám smysl ži-

322/4
18 NOV. 1974

vota. Proč žijeme? Snad jen proto, abychom zemřeli? Je-li tomu skutečně tak, proč tedy vůbec žít? Proč neskončit dobrovolně tento život už beztak nesmyslný? Camus toto řešení však odmítá. Je důstojnější, říká, objevit cenu a krásu života navzdory absurdnosti. Odmitá sebevraždu, protože by to byl útěk, a odmítá také řešení náboženské. Celé úsilí Camusovo se pak soustředuje na krkolomné, sysifovské hledání schůdné cesty mezi beznadějí a odmítáním radiální absurdity. Positivně pak popisuje Camus toto úsilí takhle: "Pracovat, tvořit pro nic, vytesávat z písku, vědět, že dílo nemá budoucnost, vidět vlastní dílo zničeno za jeden den a být si vědom, že to není koneckonců důležitější než tvořit pro staletí - to je nesnadná moudrost, k níž nás opravňuje absurdnost".

1 Je to opravdu nesnadná, ne-li absurdní moudrost - je-li to vůbec moudrost. V tomto zamýšlení však Camus zároveň ukazuje, jaký význam nabyla otázka smrti v soudobém myšlení u těch, kteří se tomuto problému nevyhýbají. Není možno ~~existenci~~ vysvětlit smysl lidského života bez vědomé konfrontace se smrtí, tak by se to dalo vyslovit. Francouz Geffré píše: "Ať je postoj dnešního člověka vůči smrti jakýkoliv, hodnota antropologie se ověřuje tím, jak si uvědomuje mezní situaci smrti". V myšlenkovém světě ~~existencie~~ jednotlivých filosofů má smrt sice různou tvář: je čistou fakticitou, přicházející zvenku u Sartra; je vepsána do ontologické struktury člověka jako bytí pro smrt podle Heideggera; je nepřekonatelnou absurdní situací u Camuse, je poslední zkouškou naděje podle Marcela. Každý myslitel čte z tváře smrti jiné poselství, ale všichni souhlasí zásadně v tom, že otázka o smyslu života vede přes otázku o smrti. Řekni mi, co je smrt a já ti řeknu, co je člověk, jakou hodnotu má lidský život." ~~Existence~~ "Smrt definuje lidský osud lépe než narození a lépe než jakákoliv zázračná vlastnost života" napsal Malraux. Jinými slovy: otázka "co je život?" je u těchto myslitelů nerozlučně spojena s otázkou: "co je smrt?" A tak se nám rýsuje rozdíl mezi ~~existencí~~ zamýšlením nad smrtí a dneška a minulých století, lépe století, která žila dosud z křesťanské tradice. Hlavní otázka, kterou kladla smrt člověku, odkojenému křesťanskou vírou, se týkala toho, co přijde po smrti. V této perspektivě je smrt jednak koncem lidského života na zemi, ale zároveň také bránou do věčnosti. Dnešní sekularizované myšlení vychází z přesvědčení, že smrt je definitivní a nepřekročitelnoumezí lidského života: a vrací se od této meze zpět k životu, aby v jejím světle pochopila smysl života. Věřící člověk sice nepřehlíží bolestný a krutý ostan smrti, ale nezastavuje se u něho, nýbrž ptá se dál: jaké horizonty otevírá smrt

18 NOV. 1974

člověku po ukončení pozemského putování? V jakém smyslu je smrt koncem a v jakém smyslu je novým počátkem? Filosofové, které se této transcendentní naděje zříkají, se tážou jinak. Ptají se: "jaký smysl má lidský život, je-li odsouzen neúprosně už od počátku ke ztroskotání a ke zmaru? Je-li pojmenovan už od početí konkrétní možnosti, že všechny možnosti budou jednou zmařeny". Odpověď zní různě, podle duchovního zaměření jednotlivých myslitelů, jak jsme už pojmenovali. Aby však tyto odpovědi přesvědčily, musely by vysvětlit, jak je možno, aby smrt, která je popřením a zmařením veškerého smyslu, se stala pramenem smyslu pro život. Jak z popření všech hodnot může vyrůst hodnota života jak jednotlivce, tak lidského společenství. Jak je možno stavět z ničeho.

2

Nechceme se zde však zabývat kritikou. Připomeneme ještě, že tento změněný pohled na smrt má i jinou, kladnou stránku. Současné myslitelé se nedívají na smrt pouze jako na biologickou nutnost - to je ovšem smrt také - ale podtrhují především její lidskou podobu. Všichni živí tvorové na zemi hynou, ale jen člověk je si toho vědom, jen člověk umírá ve vlastním smyslu slova. Březina na to upozornil ve svém eseji o smrti: "Jasné vidění smrti - napsal - je jedním z nejtajemnějších objevů člověka na zemi, královská a tragická výsada, která ho staví nad všechny bytosti tvorstva". Královská a tragická výsada, napsal Březina. Opravdu: královská, protože pouze člověk si to ze všech pozemských tvorů uvědomuje, ale zároveň tragická, protože jde o vědomí, že tento život jednou zanikne.

1

A z tohoto hlediska se dá též pochopit, že smrt nějak spoluutváří všechny okamžiky lidského života, neboť vědomí o své konečnosti nosíme v sobě neustále. Smrt je, jak říká Landsberg, nepřítomná přítomnost. Je skrytě přítomna v našich malých i velkých denních rozhodnutích, díky kterým provází ruku, která dává i ruku, která bere. Ptá se nás tiše, ale neodbytně: Jaký smysl má to, co děláš, co chceš? Kam vede tvé rozhodnutí? A nebo vlastně klade ve všech chvílích jen jednu jedinou otázku: Jaký smysl má tvůj život? "Sotva se člověk narodí, je už dost starý, aby umřel" napsal Martin Heidegger a před ním už kdysi dávno svatý Augustin. Jak je zřejmo, není smrt jen velkou tečkou za lidským životem, ale též velkým otazníkem všech lidských dnů. A odpověď musí dát každý z nás, sám za sebe. I ten, kdo jako my křeštané, žije z naděje na věčný život.

ustav pro studium
totalitních režimů

19 NOV. 1974

Lima: V peruánském hlavním městě se konal v minulých dnech 8. sjezd latinsko-amerických národních organizací Caritas. Doporučil, aby do charitativní činnosti byli účinněji zapojeni hlavně mládež a bohoslovci. Rozhodl též zřídit zvláštní fond pro vzájemnou pomoc a prohloubit na všech úsecích spolupráci s Caritas Internationalis. Jednalo se též o spolupráci s jinými mezinárodními orgány, zejména s radou Cor unum.

Rím: V chrámu sv. jeruzalemského kříže byla v pondělí odpoledne sloužena slavná koncelebrovaná mše sv. na paměť 50. výročí narození Božího služebníka Inovence Fiorucciho. Byl přítomen i mons. Roatta, který byl dří

~~zasedání i zivotem sv. Inovence Fiorucciho~~ ve biskupem v Norci a Fiorucciho osobně dobře znal. Byla též usporádána diskuse o spiritualitě a aktuálnosti zasnulého.

Rím: Generální ředitel organizace Spojených národů pro výživu a zemědělství FAO, pan Boerma prohlásil, že na základě doporučení međavné Konference o výživě zahájí neprodleně porady s ústředním tajemníkem Spojených národů Waldheimem a s jinými mezinárodními organizacemi. Zdůraznil, že je spokojen s výsledky konference, hlavně pokud jde o postoj vlád, které, jak se zdá, jsou nyní ochotny vážně řešit otázku hladu ve světě. Přestože konference nesplnila všechny naděje, některá její rozhodnutí mají zásadní důležitost, hlavně plánované zřízení Světové rady pro výživu a mezinárodního fondu pro rozvoj zemědělství.

Florencie: Italští cisterciáci uspořádali v minulých dnech ve florentské kartouze studijní symposium o sv. Bernardovi vzhledem k letošnímu 800. výročí jeho kanonizace. Přednášeli též profesoři z římských univerzit

Vídeň: Od středy do pátku proběhne v rakouském hlavním městě podzimní zasedání Konference mužských i ženských řeholních představených. Jeden z referátů bude mít název: Poselství řeholníků dnešnímu světu.

Chelmno: V polském přístavu Kdyně zahájila činnost tzv. telegonní linka důvěry. Poskytuje informace a rady o různých problémech víry, církevního života a morálky.

Krakov: Pod záštitou kard. Wojtyly se konal v Krakově sjezd polských teologů-moralistů. Kromě více než 90 domácích účastníků byli přítomni i zahraniční hosté, profesori Hörmann z Vídně a Bartoševič z Bratislav.

Krakov: V minulých dnech odjeli z Polska první tři misionáři z řad diecézních kněží. Po několika měsících v Anglii, kde budou studovat africký jazyk swahili odletí do Tanzanie. Do misií odcestovalo rovněž 7 polských členů kongregace Verbistů.

19 NOV. 1974 74 323/2

Český překlad Follereaua

Pane, Follereau, napsal jste již dříve jednu brožurku, kterou jste velmi pěkně nazval "Kniha lásky". Byla již přeložena alespoň do 25 jazyků a další překlady se očekávají. Mezi ~~Byla přeložena my i ní přeložili~~ jiným jste ji přeložili i do češtiny. Co byste o ní řekl ~~mojí~~ českým přátelům? — dáleuam —

Tato brožurka je v určitém smyslu souhrnem /mého/ 50letého života. Prvé řádky jsem napsal, když mi bylo 20 let, teď už je mi 71. Knížka je svědectvím, že celý můj život směřoval jen za jedním ideálem a mé oči byly upřeny jen na jednu hvězdu. Jaký to byl ideál a jaká hvězda? Láska na cestě toho, který sám je svrchovaná láska. Láska, to je Boží tvář, cesta vedoucí k Němu a Boží radost, úsměv. Takové myšlenky jsem do ní psal po 5 let, zatím co ~~ejdem~~ ve světě vedl bitvu proti malomocenství, pro 15 milionů lidí, kteří jí trpí. Dnes se již ví, že je to nemoc jen málo nakažlivá a zcela vyléčitelná. Přesto ale malomocní musí často bydlet na odlehlych místech, lidé je odmítají, straní se jich a zlořečí jim. Proto také tato bitva proti malomocenství byla zároveň i dílem lásky. Psal jsem svou knihu postupně během 32 cest ~~kolem světa~~ po celém světě, které jsem podnikl se svou manželkou z lásky k nim, abych jim pomohl; psal jsem její řádky na pirogách, v letadlech, člunech, džípech a kroví kde ještě. Psal jsem ty řádky ze srdce a mohu říci, že právě v nich se obráží celé mé srdce. Přesto ale na té knížce nelpím, ani ji nepokládám za literárně důležitou. Přál bych si jen, abyste i vy, moji čeští přátelé, pochopili, jak tluče srdce člověka, který se celý život snažil milovat druhé, pomáhat jim, který si vytkl jako heslo: Pane, dokud budu žít, budu milovat druhé", anebo "Nikdo nemá právo, aby byl jen sám šťastný". Chtěl bych, abyste, když budete četbou té knížky naslouchat tlukotu srdce jednoho mladého člověka, který mezitím zestárl, abyste pochopili, že toto je cesta, na níž je možno nalézt mír, radost a štěstí. — dáleuam —

Dáleka apoštola nemocných —

Raoul Follereau byl v těchto dnech v Römu na konferenci o problemu hladu ve světě, řeptali jsme se ho: pozvat jme ho do studia a

— portrét z „Kultura lidí“ zkr 13-18

Vatikán: V úvodu své promluvy při středeční generální audienci sv. Otec upozornil, že Milostivé léto od nás vyžaduje nejen určitou duchovní jistotu, nýbrž i autentičnost našeho smýšlení, pokud jde o otázky víry. Dnešní doba dává přednost zkušenosti před rozumovou úvahou a proto nemá v oblibě apologetiku. Na náboženském poli dává přednost spíše charismatickému spiritualismu. Současný člověk, a hlavně mládež, jsou však též zkámani materialismem a dychtí po jistotě a pravdě. Moderní mentalitu prostě přápí problém – podle slov sv. Otce "opravdové pravdy". Pavel VI. k tomu poznamenal: "Uvedomme si optimismus katolického myšlení. Řekl bych, že v současném světě a civilizaci, pouze my /katolíci/ máme ještě jistotu. Jsem optimisty v myšlení. Církvi vyčítali tmářství, nevědomost, ale nevšimli se přitom, že my jediní ještě věříme v myšlení, v jistotu poznání a v objektivnost našich rozumových úvah". Je proto třeba znova se vrátit do školy sv. Tomáše Akvinského a jiných myslitelů, abychom opět získali důvěru v lidskou inteligenci a schopnost správně ji užívat". V závěru sv. Otec prohlásil: "Tuto opravdovost našeho učení žárlivě střežíme, protože ona má být základem našeho myšlení a života. Nevěříme, že tato opravdovost brzdí hledání náboženské pravdy, totiž možnost jejího studia a prohlubování. Je spíše rezervou a podnětem pro naši lásku k Boží moudrosti, neboť, jak říká sv. Augustin, v lásce se moudrost hledá, žádá, žije a v ní se i zjevila".

Rím: Ve středu a ve čtvrtek se koná v Římě 24. valné zasedání Mezinárodního ústavu pro unifikaci soukromého práva. Sv. Stolicí na něm zastupuje prof. Pio Ciprotti.

Buenos Aires: V hlavním argentinském městě probíhá X. světový sjezd o katolickém tisku s ústředním tématem "Novinářská etika". Účastní se ho delegáti ze 40 zemí. Předseda papežské komise pro sdělovací prostředky, mons. Deskur prohlásil v úvodním projevu, že tato etika je pro křesťany podnětem zhodnocujícím veškerou novinářskou činnost a že zároveň pomáhá objasňovat též význam lidského života a údělu člověka.

Vicenza: Ve 38 farnostech tohoto severoitalského města byl vyhlášen v rámci příprav na Milostivé léto tzv. "měsíc evangelizace". Je zaměřen hlavně na vlažné a tzv. matrikové katolíky. Skupiny věřících se budou snažit blíže seznámit s poselstvím evangelia i pracovníky v továrnách a úřadech

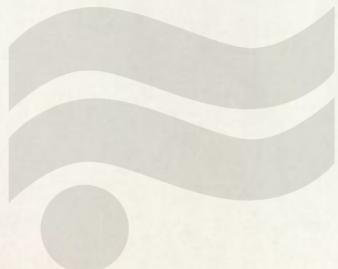
New York: Severoamerická televizní síť CBS vysílala minulou neděli pořad o nedávném římském biskupském synodu. Posluchače seznámili s jeho průběhem kard. Krol, vedoucí delegace Spojených států, arcibiskup z Cincinnati mons. Bernardin a pakistánský kard. Cordeiro.

Rím: 1. prosince bude ve Věčném městě zahájena 32. generální kongre-gace TJ. Zúčastní se jí 240 delegátů v zastoupení 30.000 jezuitů z 80 zemí. Podle slov generálního představeného, otce Arrupeho, jejím hlavním cílem bude účinnýk hledat, zpřesnit a účinněji i konkrétněji vyjádřit druh a způsob služby Tovaryšstva církvi v současné historické situaci.

Würzburg: Ve středu odpoledne začalo v tomto německém městě valné zasedání generální synody západoněmeckých diecézí. Hlavním námětem jednání jsou vztahy mezi církví a pracujícími, Kromě toho se bude diskutovat o vyučování náboženství na školách, svátostné pastoraci, řeholních řádech a o ekumenické činnosti.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

20 NOV. 1974

74

324/3

Maminka může přijít~~že rápidněk u mladých manželů~~

8. ledna: "Bylo by dobře, kdybychom vzali tvou maminku k sobě". Po těchto slovech mého manžela se mi velmi ulehčilo. Samo jsem už na to myslila, třebaže jsem věděla, že se tím poruší náš domácí pořádek. V poslední době maminka bydlela u mé sestry. Ale ta teď čeká dítě a nevede se jí právě nejlépe. Kdyby se přitom měla ještě starat o maminku, bylo by to na ~~moc~~ ^{moc} něco.

Jsem velmi ráda, že si s manželem vždy tak dobře rozumíme. Něco takového vždy člověku dodá odvahu. A muž mi říká: "Mohli bychom pro ni zářít mou pracovnu jako ložnicí".

11. února: Maminka u nás žije už druhý týden a ~~mně~~ cítí se tu mnohem lépe než jsem očekávala. Zdá se mi, jakoby se z ní stal úplně nový člověk. Snad na tom mají zásluhu i děti. Jsou tak roztomilé a tolik se o ni starají.

Pro Toma, mého manžela, a pro mně ovšem maminka neznamená žádné ulehčení. Je to rázovitá žena, snad i trochu panovačná. Především ale chce, aby v domácnosti bylo vše stále v nejlepším pořádku, právě tak, jako doma před lety, když mi ještě nebylo 20 let. Na druhé straně se však v mém způsobu života po jejím příchodu něco změnilo. Od té doby co jsme se vzali, snažili jsme se vždy, já i manžel, ~~jménem~~ navzájem si po máhat a jeden za druhého zaskočit, a to i v malých věcech a zvyklostech, které samy o sobě nejsou tak důležité.

9. dubna: Od té doby co přišla maminka mám dojem, že náš domácí soulad už není takový jako předtím. Dnes večer jsme si s mužem o této nové těžkosti důkladně promluvili. Pro mně je to zásadně důležitá věc, protože pozorují, že matčina přítomnost začíná vrhat stíny na naše manželské vztahy. Někdy přímo cítím, že se něco začíná viklat. A to bylo zlé, zvláště kdyby si toho všimly děti. Ne, náš rodinný soulad nesmí být porušen. Tom a já si musíme navzájem /více/ pomáhat, abychom se opravili do nové situace.

Když ~~nyní posloužujeme~~, že si o něčem ~~ještě~~ potřebujeme porádně promluvit, máme k tomu ~~malému~~ velmi málo času. Když si ~~všechno~~ ^{ale} upřímně povíme, dá nám to novou sílu znova začít. — — —

Mamince se ~~najednou~~ vede ~~hůře~~. Musí zůstat stále v posteli a stala se přitom strašně citlivá. Při nejmenším hluku hned ztrácí nervy. Samozřejmě říkám stále dětem, aby byly tiše. Ale ty na to vždy hned zapomenou: u dětí je to konečně přirozené, ale maminka si na to trpce stěžuje.

Vznikly nám tím nové starosti. Její nemoc je vidět všude a ve všem.

Ze začátku přicházel lékař jednou ~~den~~ za den, aby jí vyměnil obvaz, ale pak mi ukázal, jak se to dělá, a teď musím na všechno myslet já sama.

27. dubna: Někdy se mi zdá, že už to nevydržím. Zvláště když si pomyslím na ty doby, kdy jsme ještě byli normální rodinou - ale to už je celá věčnost. Oba, já i Tom, jsme nyní velmi nervozní. Jsou stále vzácnější chvílky, kdy můžeme být o samotě. Hned jak Tom přijde domů, slyší: Mohl bys prostřít stůl? Já se od maminky nemohu hnout ani na okamžik. Nemoc ji velmi rozčiluje, poněvadž je zcela odkázána na pomoc druhých.

Slyším, jak muž rachotí v kuchyni s nádobím. Sem tam požádá Luci ~~zkušku~~ aby mu pomohla. Při jídle je vždy velmi napjaté ovzduší. Když se Rob ~~ek~~ na něco zeptá, manžel mu jen rychle a krátce odpoví. A právě tak úsečně občas napomene Jendu, aby ~~si vyčistil nos~~ nepopotáhoval. Já se zatím stále točím jen kolem maminky. Situace v rodině je ~~pořád~~ tíživější. Tom se doma vždy jen otočí, krátce pozdraví mě a maminku a hned zase odejde do kanceláře. Jestli to takhle půjde dále, tak nevím, co se s námi stane.

10. května: Dnes ráno Tom odešel celý zamračený. A když se vrátil na oběd, sotva jsme se viděli, protože já jsem stále běhalu jen od maminky k dětem a naopak. Teď večer už je to lepší. Dali jsme zase do jednoho důkladného rozhovoru. Tom je mnohem klidnější. Celá užaslá poslouchám, jak říká: "Musím ti konečně povědět, co už v sobě nosím kolik dní. Víš, když jsem navrhl, abychom si vzali maminku k sobě, myslil jsem, že to bude jen na krátký čas, jak nám to ostatně řekl i lékař. Pak jsem si ale všiml, že s rodinou to jde s kopce, že jsme všichni stále rozčílení. Děti tím trpí a ty už jsi se silami u konce. A tak jsem si řekl: Naložili jsme toho na sebe moc ~~/vzali jsme si na sebe~~ příliš těžké břemeno /". Pak, po chvíli mlčení pokračoval: "Když jsem ale včera celou tu tíhu hodil na tebe, pak mi napadlo: To ale taky nepomůže. A celý den jsem se snažil, najít v tom všem nějaký smysl. Proč se to vlastně stalo a proč se to tak děje? Jsou věci, na které jsme přece stále věřili, že? Viděli jsme za vším určitý vyšší řád a moudrost, která v jádře všechno spojuje dohromady třebaže my to snad hned nevidíme. Ta víra nás vždycky držela a posilovala a myslím, že nám musí pomoci i teď. Já alespoň jiný prostředek nevidím." Potom nová, delší přestávka: "A tak jsem nakonec našel odpověď. Snad se o nás teď žádá něco docela nového. Kdyby se nám tahle věc nepřihodila, snad bychom ani nepřišli na to, že si můžeme navzájem dát mnohem více, než dosud

Měli jsme stále jen strach, že se naše rodinná pouta uvolnějí a že se vše začíná rozpadat. Udělali jsme chybou. Měli jsme vzít nemoc tvé maminky tak je ~~je~~ a vidět v tom příležitost prokazovat více lásky než předtím a, kdoví, možná že by pak bývalo všechno šlo po staru. Musíme se na to vše dívat jinýma očima a v jiné spojitosti. Takhle jsem o tom dnes přemýšlel. A ty, co myslíš?"

Dnes přišel Tom z kanceláře a jak už si v poslední době navykl, hned prostřel s Lucy ~~stůl~~. Když ho ale teď slyším z matčina pokoje, nemám už dojem, jako bychom žili ve dvou různých světech. Právě naopak, všude cítím jeho přítomnost. Snaží se ~~převést~~ dělat mou práci i v některých praktických maličkostech a to by jinak sám od sebe určitě nedělal.

3. června: "Mami, mě je tak ~~veselo~~ ^{krásné fajn!}" svěruje se mi Lucy ~~ale~~. Je to pravda, v poslední době byla až příliš vážná. Sama teď cítí změnu. A já se zase dokáži znova usmívat. Jsem sice stejně unavená jako předtím, ale nejsem už tak beznadějně deprimovaná. Trpíme všichni společně u lůžka umírající maminky. Zřekli jsme se dřívější důvěrné intimnosti v rodině a teď vidíme, že jsme se stali nějak jemnější, že máme hlubší smysl pro lásku a že spolu již nejednáme tak úsečně. A nejen to. I maminka cítí ve vzduchu něco nového. Je klidnější, třebaže její zdravotní stav se stále zhoršuje. Jistě strašně trpí, ale teď už si vůbec nenaříká, ani když děti dělají hluk. Dokonce se na ně ptá a volá je. Kromě toho je teď úplně zázračně trpělivá. Nezvoní už v jednom kuse jako dříve, ale jen když něco opravdu nutně potřebuje. Je taková skromná, že sama musím dávat pozor, abych ji nezanedbávala. V jejích očích se teď zračí dobrota a něžnost, jakou jsem u ní dříve u ní nepozorovala.

20. července: Maminka už dotrpěla a zanechala za sebou mír a pokoj. V posledních dnech jsme si všichni nádherně rozuměli. Každé gesto, každé setkání jsme prožívali jako něco skvostného a jedinečného. I na děti zřetelně zapůsobilo a proniklo do nich ovzduší lásky, které vyzařovalo z maminky. Dokonce i sousedi si toho všimli. "Je to, jakoby prošel domem anděl a vtiskl do všeho nějaký hluboký smysl" prohlásil jeden z nich. Ani dobře nevím, co mám říci; zdá se mi, jako bych za několik posleňních měsíců prožila celá léta života.

9'30"

21 NOV. 1974

325/1.

Co nového ve Vatikánu a v katolickém světě:

12 prosince o půl jedenácté hodině zahájí Svatý Otec konsistoř kardinálů a biskupů přítomných v Římě" inter centesimum ab Urbe lapidem" jak uvádí svolávací dekret kongregace biskupů.Svatý Otec bude žádat jejich názor na kanonisaci několika blahoslavených.Pak bude jmenovat kardinály legáty, kteří otevřou Svaté brány v jednotlivých patriarchálních basilikách;dále bude jmenovat biskupy na uprásdnené stolce a v průběhu koniskaře udělí palia. - - Ode dneška do neděle se koná v Londýně třetí zasedání Mezinárodní vědecké konference na téma:" Věda a absolutní hodnoty.Svatou stoliči tam zastupují: mons Derek Worlock,prof Ubbelohde a P. Tonucci. - V polské diecézi Plöcku vykonalo přeys 3.000 mladých jubilejní pouť do katedrály,která vyrcholila koncelebrovánou mší sv.Nato se účastníci poutě zúčastnili ve velkém semináři debaty o kněžství a řeholním povolání. - - Přední německý teolog,jesuita Karl Rahner přijal v New Yorku 18. Campionovu cenu,kterou každý rok uděluje Klub katolické knihy.P. Rahner právě dlí na kongresu o sv Tomáši Aquinském a sv Bonaventurovi,který se koná v Chicagu. Tato cena byla založena r.1955 k poctě blah.Edmunda Campiona,umučeného pro víru 1581 v Londýně.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

21 NOV. 1974

74

325/2

Tou mladou ženou byla herečka a ~~populární~~ zpěvačka Inge Brücke, která na sebe upozornila r. 1966 první cenou na festivalu v Rio de Janeiro a leni svou konversi. Tím však nechceme říci, že změnila svou víru. Zůstala katechikou jako předtím, protože tak byla již doma vychována. Po 20 let navštěvovala však kostely jen jako turistka se zájmem o umění. Teprve potom si náhle uvědomila, co je to víra a vyvodila z toho radikální důsledky pro své povolání i soukromý život. I nyní stále ještě vystupuje na jevišti a chodí nahrávat do studia, jenomže své umělecké vlohy dává i do služeb evangelia. Hlavně svými deskami chce přiblížit radostnou zvěst o Boží lásce i těm lidem, kteří již nechodí do kostela a neposlouchají kázání. Mluvili jsme s Inge Brücke v jejím malém bonnském bytu o tom, co ona sama nazývá "obracením". Zakusili jsme přitom něco, co bylo přiznačné pro prvotní církev, totiž přesvědčili jsme se, že ústa překypují tím, čeho je plné srdce. Z této přetékající vděčnosti za Boží dar vznikla nakonec i veškerá misijná činnost a proto také misijní práci může plně pochopit jen ten, pro koho evangelium znamená tolik, jako pro umělkyni Inge Brücke. ~~Nechávejte ji~~ si ale, ~~co tam má ráda~~ - rázem.

F - V mé případě by se dalo říct, jak jste poznamenal, čeho je plné srdce, tím ústa přetékají. Je to prostě výrazem nádherného osobního zážitku.

- Dá se to nějak přesněji vyjádřit?

F - Prožila jsem jistotu, že jsem objevila pravdu, ano, že ji stále nacházím. Trvalo to asi 14 dní; tato změna by ovšem nebyla vůbec možná bez Božího působení a všech těch "přípravných prací", které ve mně vykonala milost za posledních několik let.

F - Mohla byste říci
- Můžete vyjádřit, jak ve Vás postupovaly ty přípravné práce a co dalo podnět ke konversi?

F - Pro mne bylo rozhodující, že jsem nebyla spokojena se svým životem. A k tomu jsem měla ke všemu strašně skeptický názor. Pošilhávala jsem jeden čas po marxismu, ale zmítala jsem se v úplných temnotách a nevěděla jsem, na čem záleží. Avšak, hledala jsem dál, ve všem, co jsem četla, slyšela i zkoušela.

- A kde jste udělala svůj objev? V knize? nebo v rozhovoru?

F - To je právě zvláštní a pro mne úchvatné, že na počátku u mne nestálo žádné slovo, nýbrž jistota, kterou vyzařoval jeden člověk; cítila jsem, že mi chce něco dát, a naprostoto nezíštně. To byl první impuls. Až teprve potom

jsem se začala zabývat tím, co ten člověk říká.

- Působila na Vás víc jeho živá víra, než jednotlivé pravdy?

- Možná. Pamatují se, jak jsem mu někdy říkala: Víte, co mi tu vykládáte o tom, že jsem Boží dítě a to ostatní, tomu nerozumím, prostě to nechápu. Jen Vy! Vy nemáte žádný strach! Jste takový, jakou bych chtěla být sama! To byl kněz!

- Byla jste bohatá, slavná, měla jste všechno a přece to nestalo. Hledala jste něco hlubšího, hledala jste něco, co by prolamilo těsné hranice Vašeho dosavadního světa.

- Mně to nebylo tak jasné. Já jen věděla, že tak dál nemohu žít. Proč zpívám? K čemu je to dobré? K čemu ten shon? Proč žiji? To vystupovalo z hlubin myšlení. - Proč jednám takhle? Kdy vlastně má nějaká věta smysl? A tak jsem pomalu tápala, aniž jsem ještě znala Ježíše Krista. Věta má smysl jestli někomu něco dává. Na této cestě jsem už tedy byla, no a Bůh mě pomocí. Pak jsem si náhle uvědomila, že slova: Miluj svého bližního jako sebe sama - jsou absolutně pravdivá, a že nepochází od člověka. Zde mluví člověk-Bůh. A to mi bylo najednou jasné.

- Ríkáte: Bůh mluví k člověku. Napadlo Vás také hovořit s Bohem. O Bohu se dá velmi mnoho mluvit, avšak ^{ale když s ním člověk mluví} nehovoří-li člověk s ním, mluví pak o Bohu velmi zkresleně.

- Jistě. Máte pravdu. Ale když se dnes dívám zpátky, uvědomuji si, že jsem s ním vlastně vždycky hovořila. Neměla jsem ovšem tak jasné poznání jako nyní. Klikrát jsem se dostala do situací, kdy jsem si sama říkala: Ne! Tak špatná přece nemůžeš být. A vím, že jsem pak říkala: Bože, dobrý Bože, ty víš, že taková nejsem! A to byly první červánky. Dnes je to ovšem daleko důvěrnější rozhovor. ^{myslím}

- A tento zážitek, jaký význam má víra pro Váš život, je tak silný, že Vás nutí využít svého nadání, abyste přiblížila evangelium druhým lidem.

- Ano, cožpak je to jinak možné?

- A jak to děláte?

- Skládám verše i hudbu, zpívám, dělám nahrávky písni, které jsou prostou výpovědí toho, co žiji a cítím. Chci prostě upozornit lidi na to, že Bůh žije a že je naším Otcem.

- Komu v prvé řadě adresujete své písni?

- Myslím na každého, nedělám rozdílů.

— Jaký máte ohlas? Co Vám dává odvahu zpívat dál o Bohu do chladného mikrofonu?

— Co mi dodává odvahu pokračovat? No přece, sám dobrý Bůh, s ním vedu stálý rozhovor. Jako křesťanka nejsem nikdy sama. A jako zpěvačka před mikrofonem? Dovídám se, kolika lidem jsem dodala odvahu, kolik jich potěšila, kolik jsem rozdala. Ta svědectví bych už nespočítala. Víte, píší mi mladí i staří, ze všech sociálních vrstev, křesťané i ateisté; dostávám dopisy i od vězňů. Je to víc než dost důkazů, že to stojí za námahu, a že jdu správnou cestou.

— Píší Vám lidé i o svých problémech, co se týká víry? Chtějí se od Vás přímo dovedět, jak jste dosáhla jistoty ve své víře?

— Ano, a bývá to velmi často a také ty nejupřímnější dopisy.

— Dovídáte se tedy takhle, že lidé hledají v pravé víře smysl svého života a že jsou vlastně rádi, že našli, byť prostřednictvím desky, někoho, pro něhož ryzí víra hodně znamená, který o tom nemluví jen proto, že je to jeho povolání, ale angažuje se z vlastního přesvědčení?

— Znovu a znova objevuji, jaký jemný cit mají lidé pro pravdu. Prostě to cítí, zda někdo lže, zda předstírá apod. Já to nepotřebuji vůbec zdůrazňovat. Mám dojem, že každý cítí, že stojím za tím, co zpívám. A to je i pro mě písně rozhodující. Jistě se dá na nich mnoho kritizovat, ale hlavní je, že stojím plně za tím, co zpívám. A to lidé cítí, a já vím, že právě v samém světě je volání po Bohu zvláště silné, snad mocnější než v kterékoli době dřív.

Was sind wir ohne Dich — má název písnička, kterou jste právě slyšeli. Čím jsme bez Tebe, píše a zpívá herečka a populární zpěvačka INGE BRUCK. Kdo je tím Ty, kterého Inge Brück tak důvěrně oslovoje? Říká mu: Čím jsme bez věrnosti jež vede jedno srdce ke druhému, čím jsme bez přátelské ruky, která nám ukazuje pravou cestu? Ve dnech naplněných slzami, na cestách bez cíle, skrze lákavé sny o pzolátkovém štěstí vidíme Tvou tvář. — Komu to vyznává Inge Brück — KRISTU!!! Měli bychom vám ji krátce představit než jí dáme slovo. První nahraná písnička začínala slovy Nemusíš mě líbat hned dnes večer. Nejnovější nahrávka je výzvou: Sag JA zu Jesus! Řekni „ežíšovi své ANO! Mezitím leží oslnivá kariéra herečka a populární zpěvačky, r. 1966 první cena na festivalu v Rio de Janeiro, 50 televizních rolí, turné po všech kontinentech, velké úspěcha, potlesk, ale též frustrace, životní úzkost, hledání trvalých hodnot a setkání s Nekonečným; loni konvertovala...
totalitních režimů

Birmingham: Před necelými dvěma týdny vatikánský rozhlas vysílal výzvu irského kard. Conwaye k zastavení teroristických akcí v Irsku a Anglii. Odsoudil je a výslovně upozornil, že jde o činnost málo početných extrémních skupinek, zatímco drtivá většina obyvatelstva, katolíci i protestanté si přeje žít v míru a vyřešit své problémy vyjednáváním. Jak dokazuje surový čtvrtiční atentát v Birminghamu, kard. slova byla hlasem volajícím na poušti. Podle posledních zpráv krvavý masakr v Birminghamu si vyžádal až dosud 19 mrtvých a 202 raněných, z nichž někteří zápasí se smrtí. Jak jsme již oznámili birminghamský arcibiskup zakázal církevní pohřeb pro ty, kdo zahynou při teroristických akcích jako jejich strůjci.

Buenos Aires: Při závěrečném zasedání 10. kongresu Mezinárodní Unie pro katolický tisk byl ve čtvrtek zvolen Ital Flaminio Piccoli novým předsoudou této organizace. Členem předsednictva byl zvolen též šéfredaktor časopisu Civiltà Cattolica, páter Sorge z TJ.

Rím: Ve věčném městě zasedá v těchto dnech generální kapitula kongregace Oblátů Neposkvrněné Panny Marie. Hlavním projednávaným tématem je význam misionářské řinnosti v současné době. Kongregace má nyní celkem 6.459 členů rozptýlených ve skoro 1.000 domech po celém světě.

Paříž: Francouzští biskupové vyzvali věřící ve společném dokumentu aby přijali liturgickou obnovu ve všech jejich církvi schválených projevech hlavně pokud jde o mše sv., neboť tak si to přeje minulý koncil a sám sv. Otec. Kdo kritizuje nové obřady, nemůže být pokládán za věrného syna církve.

Takasaki: V japonském chrámu Panny Marie Andělské v Takasaki se bude tuto sobotu konat den modliteb za kněžská a řeholní povolání v celém světě. Podnět k této akci vyšel od sdružení pro růst ~~duchovních~~ ^{duchovních} povolání, které během dvou let svého trvání získalo v Japonsku již 1.300 členů.

Rím: V tzv. Africkém muzeu v Rímě byla ~~byla~~ ^{dnes} otevřena výtvarná výstava nazvaná "Italští malíři Třetímu světu". Organizuje ji organizace Mani tese, která se specializovala na pomoc rozvojovým zemím.

Tagaytay City: Dva velké semináře kongregace Verbistů na Filipínách zaznamenaly v posledním roce značný vzrůst bohoslovčů. V prvním z nich studuje v současné době 364, ve druhém 220 seminaristů.

Waterford: Severoamerická provincie Redemptoristů otevře v příštím roce studijní kolej pro kandidáty kněžství v okolí thajského hlavního města Bangkoku. Thajští bohoslovci tak budou moci doplnit svá teologická studia k ~~u~~ ve vlasti. Kolej bude přijímat i zájemce z řad diecézního knězstva a řeholní

Vatikán: Tajemník ústředního výboru pro Milostivé léto seznámil ve čtvrtek novináře s Kalendářem Jubilejního roku, který bude eventuálně ještě doplněn. Upozorňujeme na nejdůležitější body. Obřad otevření svaté brány v Svatém Petru před půlnoční mší sv.^{církev} bude zjednodušen a vysílán světovou televizí. Místo dosavadní jedné budou se konat dvě generální audience sv.Otce, vždy ve středu a v neděli. O květné neděli bude uspořádána na svatopetrském náměstí velká manifestace mládeže z celého světa. 29. června při pouti nemocných a ošetřovatelů bude Pavel VI. udělovat svátost pomazání nemocnýc. Neděle 26. října bude zvláštním dnem tělesně postižených, kdežto 23. listopadu přijde do Říma mezinárodní pouť vojáků. Na štědrý večer 1975 sv.Otec konečně zakončí Milostivé léto uzavřením svaté brány.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

22 NOV. 1974

Vrána
326/3

Poslední neděle v liturgickém roce je zasvěcena Kristu Králi. Dnešnímu člověku slova "král", "království", "kralovat" znějí přinejmenším zastarale jako přezitek dob dávno zašlých. Jestliže katolická liturgie trvá i dnes na královském titulu Krista, pak to není proto, že lpi na minulosti nebo že není schopna mluvit řečí dnešního člověka. Důvod k liturgickému slavnosti Krista Krále leží hluboko v samém srdci církve. Jeden z nosných, typických a ústředních pojmu biblického zjevení je právě Království Boží. Kristus sám sebe nazývá Králem a evangelista Jan ho označuje za Krále králů a Vladaře vladařů. Církev se nebojí slov, ani starých ani nových. Jde jí spíše o to, co v těchto slovech je vysloveno a zpřítomněno. Jde jí o to i dnesco může právě dnes a pro dnešního křesťana a člověka vůbec znamenat "království Kristovo"? Biblické texty příští neděle nás uvádějí do středu této otázky.

2 První čtení ze vzato z páté kapitoly druhé knihy Samuelovy Davidovy a podává zprávu o rozšíření královské moci na všechny izraelské kmeny. Král David je jakýmsi předobrazem ~~Krista~~ Krista, který přijde, aby sjednotil v jednom duchovním království nejen izraelské kmeny ale všecké lidstvo. Hebrejská zkušenost s královskou ústavou a vladou je velmi dramatická, ale také poučná. Oslnění mocí, nádherou a úspěchy okolních pohanských králů, Židé si vyžádali na proroku Samuelovi změnu souduovské ústavy v královskou. Nemůžeme si nepřipomenout pevný a zásadní nesouhlas proroka s tímto v podstatě normálním přáním. Nešlo však o otázku čistě politickou, ale spíše teologickou. Král ve starověku byl prakticky vybaven neomezenou mocí; sídlilo v něm samo božstvo. Jeho teokratická vláda byla spojena s idolatrií. Teolatrie politické moci měla za následek, že monarcha mohl vše; jeho nejvyšší právo bylo také nejvyšším bezprávím.

22 NOV. 1974

326/4

Poddaný se stával stále více věcí a materiélem, s kterým absolutní vlastař mohl naložit podle své libovůle. Takový zbožštěný král vládl zemi a lidu, ale nevládl pro zem ani pro lid. Již ve Starém zákoně se setkáváme s ostrou kritikou tohoto absolutistického pojetí moci.

Vládnout znamená - pro biblický služebníkem Božím, vládnout ve jménu Božím, ne pro sebe, ale pro člověka. Vládá je služba člověku. A člověk nemůže nikdy patřit zcela a úplně jinému člověku, protože je Boží. Může patřit jen Bohu a skrze něho i sobě ~~a~~^{je} pro sebe. V tom je jeho svoboda - a každá lidská vláda a pozemské panování mají ~~vra~~ smysl jen v tom, aby tuto svobodu chránily, množily a upevňovaly. Proto říká Bůh Davidovi:

"Budeš pastýřem a budeš v čele mého lidu Izraele".

Text druhého čtení z listu apoštola Pavla ke Kolosanům, 1.kap. p.12-20) shrnuje v prudké zkratce událost křesťanské spásy. "Bůh nás vytrhl" - píše Pavel - z moci temnosti a převedl nás do království svého milovaného Syna". Království Boží je událostí svobody a osvobození člověka od zotročujícího panství světa, času a jeho božstev. Člověk byl stvořen, aby světu a jeho silám, zákonům a dějům vládl, ne aby se jim klaněl a byl jimi ovládán. V Ježíši Kristu tato událost Božího království se naplnila a vyvrcholila. Co před Kristem bylo jen tušením nebo nejistým pokusem a cestou, to se v Něm stalo základní a pevnou skutečností. Kristus — celý člověk a celý Bůh — je oním srdcem a středem vesmíru, v němž vstoupila do dějin země jediná a Boží svoboda. Kristovo království, do něhož jsme vstoupili křtem a v němž žijeme, dýcháme a putujeme v čase, nás osvobozuje definitivně a radikálně od lživých nároků jakékoliv moci: moci nad našim tělem a moci nad naší duší. V Kristu a ~~sloze~~ Krista náležíme už jen Bohu a máme účast na Boží svobodné správě a panství.

22 NOV. 1974

326/5

Protože jsme nyní syny Božími a bratry Kristovými, jsme Božím právem "královským pokolením". Jsme ve světě a v jeho dějinách, ale jsme zde už jinak. Nemůžeme už nikdy přijmout vládu strachu a smrti, vládu lži a násilí, jimiž panovala a panují stará a nová božstva. Křesťan ovšem nebourá svět a jeho řády; osvobozuje a ~~osvobozuje~~ je. Říká své rozhodně "ne" k oné hrůzné a krvavé lži, která povyšuje člověka nad člověka, která z tvora činí Boha. Kristus je právě Král v tomto smyslu, jediný a absolutní, protože — jak říká Pavel — "v Něm a skrze Něho bylo stvořeno vše na nebu i na zemi, svět viditelný i neviditelný: ať už to jsou andělé při trůnu, ať to jsou panstva, ať to jsou knížata, ať to jsou mocnosti".

va
Engelni text ze sv. Lukáze, kapitoly 23.(35-43) nám ukazuje

Krista Krále na kříži. Je to velké pohoršení a ~~bláznovství~~ Evangelista Lukáš ~~příběhu~~ čtyři postoje člověka před ukřižovaným Králem. Zvědavý, nechápavý a rozpačitý, nerozhodný "lid stál a díval se", ~~jakoby~~ se Kristův kříž netýkal jeho osudu. Členové velerady a vojáci, tedy lidé mající moc a zvyklí s ní zacházet, zvyklí ovládat ~~zavázat~~ život i smrt člověka, se vysmívali: "Chtěl jsi být králem, chtěl jsi nás osvobodit a sám sebe ~~naučil~~ nejsi s to osvobodit". Jeden ze zločinců, kteří viseli na kříži, se rouhal. Jeho rouhání bylo zoufalým protestem člověka plného násili, zloby, člověka zaskočeného a uštvaného nejen lidskou mocí ale hlavně svým vlastním zlem. Nidko ~~z~~ těchto lidí nechápal, že právě teď na kříži a z kříže vyrůstá zcela nové a jiné království — ono království, v němž člověk už nebude jen stát a dívat se, jak s ním druzí zacházejí — ono království, proti kterému budou brojit všechny velerady a všichni, kteří důvěřují jen násilí, meči a přesile; ono království, v němž i zoufalý zločinec může zase doufat. Smysl Kristova královského kříže pochopil druhý zločinec. Jeho slova "Pamatuj na mne", Ježíši" se splnila pro nás všechny.

23 NOV. 1974

74 327/l

Vatikán: Podle údajů církevní statistické ročenky navštěvuje v současné době církvi řízené základní a střední školy na celém světě celkem přes 29 a půl milionu žáků a studentů. Nejúčinnější pedagogickou činnost vyvíjí církev v Africe, kde vede 27.637 základních škol s více než 5 miliony 800.000 žáky. Na celém světě má církev 91.392 základních škol se skoro 21 miliony žáků, kdežto středních škol a jím podobných učilišť má celkem 28.611 s více než 8 a půl miliony studentů. K tomu přistupují ještě církevní vyšší školy a university, na nichž je zapsáno asi 760.000 posluchačů.

New York: Páter Giovanni Lucal, člen papežské delegace u Spojených národů, mluvil v pátek večer na zasedání prve komise pro odzbrojení. Zdůraznil, že otázka odzbrojení má především morální ráz a podklad, protože na odzbrojení zaleží i veškerá budoucnost naší planety. Sv. Stolice nevystupuje jako velmoc, nýbrž jako duchovní mluvčí milionů katolíků a též jiných čestných lidí, kteří uznávají mrvní váhu církve při řešení světových problémů. V závěru řečník upozornil, že sv. Stolice si uvědomuje i nesnáze spojené s prvními kroky k odzbrojení. Úsilí v tom směru by mělo dít v co možná nejširším kolektivním duchu, jak prohlásil sv. Otec ve svém mírovém poselství 1973: Mír je možný, jestliže jej lidé opravdu chtějí. A jestli možný, pak se stává naší povinností.

Itaici: Minulé úterý zahájila brazilská biskupská konference své 14. valné zasedání za účasti asi 200 biskupů. Hlavním bodem jednání je pastorační program pro příští 4 léta. V tomto ohledu mají být věřící náležitě katecheticky připraveni zejména na příjetí svátosti oltářní a na biřmování. Diskutuje se rovněž o zavedení určitého druhu církevního desátku v zemi.

Vatikán: Pro návštěvníky Vatikánských muzeí bude v prvním týdnu příštího měsíce otevřena zvláštní reastaurace, anebo buffet se samoobsluhou. Bude mít rozlohu 350 m² a pojme 300 hostů. Bude též vybavena rozhlasovým zařízením a tlampači s oznameními a upozorněními návštěvníkům, kteří budou mít k dispozici i nádvoří Pinakotéky a přilehlý prostor. Restaurace bude v provozu po celou dobu, kdy jsou otevřena vatikánská muzea.

Sevilla: Místní arcibiskup kard. Bueno y Montreal uveřejnil pastorační exhortaci na téma: Milostivé léto a staří lidé. Upozorňuje především, že stáří není ani nemocí ani neštěstím, nýbrž údobím života, které z Boží vůle prodělává za přirozených okolností každý člověk. Podle křesťanského učení všichni, bez ohledu na svůj věk mají právo na úctu a lásku druhých.

23 NOV. 1974 10327/2

V Churchilových Pamětech se čte, že Stalin mluvil s jedním politikem o katolické církvi. Prý jen prohodil: "Kolik má ten papež divisí?". Západní diplomat mu naopak dokazoval, že i bez vojenských divisí církev představuje velkou moc ve světě. Tento rozhovor jistě není pojedinčlý. Jsou, a asi vždycky budou politikové, kteří považují katolickou církev za důležitou sílu světového dění. Jiní naopak tvrdí, že už dávno nejsme ve středověku a že dnešní politika s ^{Cath} skoro vůbec nepočítá. Co si myslí o svém postavení ve světě katolíci sami?

Vliv církve ve světě je tak různý, jak různé jsou historické okolnosti, místní poměry, duchovní i hmotné podmínky, sociální struktury. Konkrétní život je složitý a nedá se odbýt několika všeobecnými frázemi. Byly periody, kdy se zdálo, že církevní hierarchie řídila divadlo veřejného dění tak dokonale, že ostatní se zdáli jen loutkami v rukách přelátů. Vzápětí nato přišlo naopak období divokého pronásledování, ve kterém pouhý fakt, že někdo byl knězem, znamenal životní risiko. Periody církve "vládnoucí" a církve ujařmené se nejenom stále střídají, ale do konce se současně prolínají; nedivíme se proto, že vliv církve v jedné a téže situaci politikové často úplně opačně hodnotí.

Otzáka moci církve ve světě je však značně obtížná i po stránce čistě teologické, z hlediska hlavních principů. I tu najdeme řadu protichůdných výroků a postojů. Ježíšovi učedníci mají jít do celého světa a učit všechny národy /sr. ret/. Ten, kdo učí jiného, má rozhodující vliv na svého žáka. Ale naproti tomu se v evangeliu učedníci též upozorňují, že je svět nepřijme, že je bude pronásledovat, že je vyvrhne ze svého středu.

Zní to podivně. Je to jakoby Ježíš řekl: Usilujte o moc ve světě, ale počítejte s tím, že se vám to nepodaří. Nač by pak byl příslib: "Já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa" / /. "Důvěřujte, já jsem přemohl svět!"

Liturgie slaví nejenom svátek Krista velekněze, ale slavnostněji svátek Krista krále. A přitom čte text evangelia: "Mé království není z tohoto světa!" / /. Samo Ježíšovo ujištění, že jeho království není z tohoto světa, jistě nijak neznamená, že by se mělo z tohoto světa

23 NOV. 1974

vymýtit to, co má být jeho kvas /sr. /, co v něm má růst z malého semene dří velkého stromu /sr. /. I T.G. Masaryk nad tou větou zapochyboval a dodal: "Ježíšovo království není z tohoto světa, ale je pro tento svět".

Tyto antinomie neustále doprovázejí církev v jejím vývoji. Politikové si to nedovedou vysvětlit a říkají, že prý je církev jako nezmar: rozšířuje svůj vliv vždycky, když ztrácí oporu. Padla římská říše, padl papežský stát, ale vliv církve se rozšířil u těch, kdo je rozbili. Dnes říkají, že se církev opírá o kapitál, ale bojí se jí *nejvíce* tam, kde všechn kapitál ztratila a nemůže se opřít o nic.

Nad mocí církve ve světě se zahloubal ku konci života někdo, kdo se pokoušel sám celý svět ovládnout – Napoleon. Tento nadaný člověk, který dovedl rázem zamíchat kartami světového dění, který se uměl snadno zmocnit papeže a dosazovat biskupy jako ministry, nakonec dobře pochopil jednu věc, kterou jiní přehlédli. Bylo mu jasné, že církev není ani rovnoramenný partner v boji, ani stejně spolehlivý spojenec v míru. Je tu jakési zvláštní tajemství, které uniká pochopení státníka.

Abychom vnesli trošku světla do této dějinné hádanky, musíme ovšem opustit úzký rámc studií právních, historických, sociologických, politických. Ti, kdo psali o poměru církve a státu, a bylo jich mnoho, jsou donuceni tak zúžit studium styčného bodu mezi oběma veličinami, že většina skutečnosti zůstane mimo jejich obor. Mimoto se často dopouštějí z teologického hlediska neodpustitelného omylu: Vědí, co je stát, vláda, politická mocnost, ale zřídka se vážně zamyslí nad tím, co je vlastně církev.

Církev má právní zřízení, ale není jenom juridická instituce. Nevyřeší tedy pojem církve a státu studium občanských zákonů ~~z~~ v poměru k církevnímu kodexu. Církev je hierarchická, ale spory nebo spojenectví ~~sloučení~~ panovníků ~~nezasahuje~~ pravé jádro problému. Chceme-li se ~~z~~myslit nad mocí církve ve světě, nesmíme vycházet z jejího pojmu nejužšího, ale naopak z nejširšího. Moderní teologie (sněmu) nám úvahu usnadní.

~~Nachme teď stranou samu podstatu církve.~~ Všimněme si však otázky přináležitosti k církvi. Koho vlastně máme považovat za člena církve? Dekrety II Vat. sněmu dobrě rozlišují různé svazky, jimiž je kdo s mystickým tělem Kristovým spojen. Nejtěsnější je spojení vírou, svátostmi,

právním řádem, vědomou poslušností hierarchie. Nejvzdálenější je ~~před~~
 Ví pouto - upřímná touha po dobru. Tajeným, i když neuvědomělým svaz-
 kem je s církví spojen každý, kdo se rozhodl dobře žít a varovat se
 zlého. Je to pouto poslední, snad velmi nejasné, ale to naprosto ne-
 znamená, že by to bylo pouto slabé. Je naopak jakoby hlavní céva, jíž
 proudí ze srdce krev do údů, která pak může oživit všechny tkáně.

Projevuje-li se tedy život církve všude tam, kde se usiluje o do-
 bro, pak ovšem ani chvilku nepochybujeme o tom, že její moc je nesmírná:
 "Brány pekla ji nepřemohou!" / / . V tomto smyslu rozšiřuje moc
 církve i ti, kdo omylem proti ní bojují. Sv. Augustin konstataje tuto
 potěšující skutečnost s velkým zadostiučiněním. Je mu líto, že v době,
 kdy vyznával manicheismus, na církev útočil, ale současně uznává s po-
 vděkem, že vlastně nikdy nebojoval proti církvi, ale jenom proti svým
 nerozumným představám o církvi.

Tyto a podobné nerozumné představy však určují jednání lidí. Vzni-
 ká pak paradoxní situace. Lidé, kteří pro svou upřímnou vůli vlastně
 k církvi patří, a svými dobrými skutky ji posilují, navenek bojují
 proti jejím hierarchickým představitelům, proti jejím institucím i for-
 mulovaným dogmatům. V této paradoxní situaci se ovšem projevuje součas-
 ně i slabost církve. Ale je to slabost kříže Kristova, o němž věříme, že
 je síla ~~podrobující~~ svět. Církev je tedy mocná i ve svých slabostech.

Nakonec se však nevyhneme otázce: Nakolik je církev mocná ve svém
 právním zřízení, ve své hierarchii? Jaká je moc papeže, biskupů, řádů
 a spolků ve společnosti? Jsme si vědomi, jak neúplně zní naše odpověď,
 ale zdá se nám, že ji není možno formulovat jinak. Mají tolik moci u li-
 dí, nakolik u nich lidé objeví vyjádření své touhy po dobru a nakolik
 v nich hledají sílu Ducha sv.

Vyjde např. papežská encyklika. Je samo o sobě myslitelné, že by
 ta slova obrátila svět a zasáhla do jeho dění? A přece se to často stá-
 vá. Tu moc neměl papež ze sebe. Ale lidé v jeho slovech našli vyjádře-
 ní, jak uskutečnit svou touhu po dobru. Je to společná moc Ducha sv.,
 který oživuje Boží lid. Jistě je veliká, ale je v tajemství, tj. i ve
 slabostech a v kříži. Nemůže se srovnávat s mocí světskou, není z tohot
 světa, ale přesto tu působí. Jak a kde se to uskutečňuje konkrétně, o
 tom rozhoduje víc Boží prozřetelnost než plány a struktury lidí.

U příležitosti 1.200 výročí posvěcení salzburské katedrály měl vídeňský arcibiskup kard. König přednášku ve velké festivalovém sále na téma: "Církev v budoucnosti a budoucnost církve". - Církev budoucnosti - řekl vídeňský kardinál, bude v mnoha věcech čestná a skromná, bude se vyhýbat zbožným frázím a nebude žít v přesvědčení, že všechno ví a že má o všem rozhodovat. Náboženství budoucnosti bude lidštější, bude vidět člověka ve všech jeho dimenzích i s jeho tělesností, bude ho vidět v jeho velikosti i křehkosti i jako Boží koncepci. Náboženství budoucnosti dokáže lépe rozlišovat podstatné od nepodstatného, lépe než to umíme my, a daleko více se bude věnovat svému prorockému poslání. Církev budoucnosti nebude žádnou imponující organizací, nebude se vyžívat v davových projevech, nýbrž bude stavět na malých společenstvích. Mnohé, co jsme vykonali v minulosti a co konáme ještě dnes - tvrdil kard. - je činností pro činnost a nemá vliv mimo náš okruh. Církev budoucnosti bude daleko náročnější. Bude cítit odpovědnost za všechny lidi. Nebude ale nabízet lidem žádné snadné náboženství, nýbrž v mnohých věcech bude přísnější. Církev budoucnosti odmítne víru i morálku, která je pouze soukromou záležitostí, jak je to běžné dnes. Církev, která neklade vysoké mravní požadavky a která se vybíjí pouze v sociálních akcích a jež je zbavena všech tajemství, nemá v budoucnosti nejmenší šanci přežít. Církev budoucnosti nebude potlačovat konflikty, nýbrž bude s nimi žít s trpělivostí v plné důvěře, že to nebudou lidé, nýbrž Bůh, kdo oddělí plevy od zrní. Církev budoucnosti se nebude přít o ty nebo ony struktury a organismy, pravděpodobně nebude chápát, k čemu by takový spor byl dobrý. Budoucnost náboženství - užavřel kard. svou řeč - je budoucností lidstva. Vždyť Bůh nasměroval člověka do budoucnosti.

"Církev dnes a zítra"
Nařízení
úřadu

ústav pro studium
totalitních režimů

24 NOV. 1974

328/2

RaVat-Ceco Nikdo nesmí vzít Africe její náboženský rys.

Výnatek z knihy "Dopis mým dětem" od zambijského presidenta Kenneth Kuandy.

Katolická tisková kancelář DIA v Kinshase přinesla následující výnatek z nedávno vydané knihy zambijského presidenta Kenneth Kuandy, která má titul "Dopis mým dětem." President Kuanda je otcem devíti dětí a vyznává protestantské náboženství. V kapitole o víře v Boha píše:

"Já vím, že pro mnohé nadané a vzdělané Afričany je dnes v módě, odhodit náboženství jako primitívni pověru. Obyčejně k tomu dojde ve chvíli, kdy už nejdou ke kouzelníkovi, ale na kliniku, aby se vyléčili z nějaké nemoci. Nechtějí s ním mít nic společného. Nebo zase posuzují náboženství z ideologického hlediska, jako nástroj koloniálního útlaku a opázejí se představou že křesťanský Bůh opustil zemi hned po oslavě nezávislosti v tomtéž letadle jako guvernér. Rmoutí mě to, že i vzdělaní Afričané jsou často tak hloupí. Vymažte náboženské rysy z africké tradice, umění, obyčeji, řečí a práva, a zůstanez **N** naší minulosti prauboze málo **H**; ty trosky, jež zbudou, tvoří naprostě neutěšený základ pro budoucnost... To ryze africké, to, co má kořeny v rodné půdě našeho kontinentu než v psoluchýrnách evropských a amerických universit, je v **N** podstatě náboženský fenomén; čím jsme, tím jsme pro svůj životní postoj, který je poznamenán narozením a smrtí, úrodou i hladem našimi předky i nenarozenými... Pro mne je Bůh více přítomností, než nějakým filosofickým pojmem. Mám jasné vědomí i v osamění, že nejsem sám; že mé volání o pomoc nebo útěchu nebo sílu bude vyslyšeno... Teď už snad chápete proč tolik trvám na společné rodinné modlitbě, abychom se modlili před každým jídlem a pokud je to jen možné, abychom společně četli Písmo svaté. A že se někteří z vás tomu vzpírají, to vím... Je povinností rodičů, aby dali svým dětem plody své zkušenosti, a je-li Bůh nejdůležitější skutečností v životě rodičů, pak mají povinnost to dětem vysvětlit, proč tomu tak je a jak to bylo pro ně závratně důležité.

Díváme-li se na humanismus západní kultury historicky, vystupuje v roli alternativy k nadpřirozenému významu života. Západní humanisté začali stávět na moci vědy a na **síle** jejich poznatků, odmítli **christianismus**, víru v Boha a jako největší skutečnost osadili na místo Bóha člověka. Byl to smělý čin, ale je to na hony vzdáleno od humanismu, jak jej chápou já, že se totiž bije o člověka a jeho ryzí hodnoty, aniž by ho odíval božskými vlastnostmi.

24 NOV. 1974

328/3

RaVat-Ceco   Communio - znamená i tohle.

křesťanská filosofie se musí takřka každý den potýkat s marxistickou ideologií. Díky tomuto spojení s konkrétním životem a jeho problémy, podařilo se i křesťanské filosofii v Polsku udržet realistický směr. Odpovídá to křesťanské nauce o stvoření a ani našim partnerům z marxistického tábora, s nimiž vedeme dialog, to není cizí. "Těmito slovy charakterisoval krakovský arcibiskup, kardinál Wojtyla zvláštní situaci polských filosofů i teologů. Zároveň jimi také upozornil na důležitý aspekt dosavadního úsilí o živou výměnu mezi polskými a německými profesory teologie. Znovu a znova se zdůrazňuje nutnost německo-polského smíření, objevují se stále častější pokusy o politické, hospodářské, kulturní a sportovní kontakty. Cožpak nejsou kontakty mezi jednotlivými Církvemi stejně důležité? Ptali se účastníci přednášky kardinála Wojtyly při jeho nedávné návštěvě v západním Německu.

Polští teologové už mnohokrát navštívili za poslední léta universitu v Mohuči. V současné době tam dává jako host přednášky polský teolog Tadeusz Styczen. Tyto živé kontakty umožnilo přátelství mezi krakovským arcibiskupem a mohučským biskupem kardinálem Volkem, které se datuje už od zasedání II vatikánského koncilu. Mimoto jsou oba kardinálové každý ve své národní biskupské konferenci, předsedy komise pro nauku víry. Zatímco polští profesoři ovládají německy katolik, že mohou dávat německé přednášky, je pro německé profesory teologie, kteří dosud hostovali na polských univerzitách, velmi obtížným problémem. Kardinál Wojtyla odpověděl na tuto námitku, že jsou přesto tyto návštěvy na polských katolických učilištích v Krakově, Lublině, Varšavě, Bratislavě i na ostatních místech, prospěšné. Vždyť němečtí hosté měli desítky přednášek, mohli diskutovat s kolegy stejného oboru a měli dostatek příležitostí i času k osobní výměně názorů. V budoucnu je nutno ještě rozšířit výměnu hostujících profesorů, poznamenal, krakovský arcibiskup, vždyť tím se nejen upevňují přátelské vztahy, ale jevidět i růst a krásné plody na vědeckém poli. Kardinál Wojtyla si dobře uvědomuje, co říká. Váží každé slovo ze své zkušenosti. Při promoci o sv. Janu z kříže mluvil španělsky, při své habilitaci o Max Schelerovi německy, zná dobře polskou i německou kulturu, myslí na společné utrpení bl. Maximiliána Kolbeho a Edit Steinové v Osvětimi a vidí v takové výměně velkou příležitost ke smíření. Chce vnést ducha Milostivého léta i do universitních posluchátek.

24 NOV. 1974

328/4

RaVat:CECO/neděle/

Připojujeme zprávy z Vatikánu.- Svatý Otec před poledním "Anděl Páně" ~~u~~ četným věřícím, shromážděným na náměstí sv. Petra, vysvětlil význam slavnosti Krista krále.- Pavel VI. na začátku svého projevu připomněl, že ~~že~~ ty, kdo neuznávají obecný význam Božího království, tento svátek může působit dojemem triumfalismu nebo dokonce zavánět politikou. Ale tento svátek vylučuje jakékoli nedorozumění, když si uvědomíme drama a pak tragedii, jak o tom píše evangelium, když nám připomíná, že nápis o vině Kristově, napsaný samým Pilátem ve třech jazycích:hebrejsky, latinsky a řecky, a přibitý na kříž vojáky, kteří ho ukřížovali, říkal výslovně: Tento Ježíš Nazaretský , král židovský. Kontestace začala už během procesu, když židovští náčelníci, kteří žádali Ježíšovu smrt, poněvadž kázal Boží království a prohlásil se za Syna Božího, ho obžalovali u římského prokurátora jako císařova nepřítele, poněvadž se prohlásil za krále. Ježíš sám, když byl tázán, zda je králem, sám naznačil, kde hledat rozřešení nedorozumění, tím, že řekl, že jeho království není z tohoto světa. - Ale bylo to marné. Kristův mesiánský charakter, ~~takže~~ na sklonku ~~věku~~ pozemského života - po zjevení ~~Ježíše~~ božství - se projevil i v jeho královské moci. Proto jakoběť a lidskobožský mučedník za spásu světa Ježíš měl za úděl smrt v její nejradikálnější negaci a slávu ve vítězném a nejtotálnějším vyvýšení , které trvá až dodnes.

Dějiny - dějiny v ~~u~~ ^{ve} obecném a kosmickém rozsahu - mají stálé trvání. I dnes se křičí:"Nechceme, aby tento kraloval nad námi" a to stále v žárlivé obavě, aby se nezmocnil pozemské vlády časných království, po nichž Kristus nejen že neouží, nýbrž potvrzuje jejich platnost: Non eripit mortalia, qui regna dat caelestia, jak případně říká hymnus svátku Zjevení Páně, když poukazuje na ukrutnost Herodova, který hned při ohlášení ~~narození~~ Krista-Mesiáše, myslí jen na to, jak by ho usmrtil.]

Nedávný Koncil nás znovu ujišťuje, že náboženský a křesťanský život neohrožuje, nýbrž uznává a chrání hodnoty časné civilisace, ale to nestačí, aby uklidnilo bezbožecí a pohanský moderní sekularismus, který usiluje stále více, aby uzavřel světu nebeský horizont [který nám-lidem- Kristus otevřel, a] dělá překážky náboženskému osvobožujícímu poselství Kristova a Božího království.

Po modlitbě Anděl Páně svatý Otec udělil všem přítomným apoštolské požehnání.

25 NOV. 1974

Prohlášení o umělém potratuI. Úvod:

1. Otázka umělého potratu a jeho případného zákonného povolení se stala téměř všude předmětem rušných diskusí. Tyto debaty by nebyly/samy o sobě/, tak závažné, kdyby se v nich nejednalo o lidském životě, tedy o ^{základní} prvořadé hodnotě, kterou je nutno chránit a podporovat. Každý to ostatně chápe, třebaže někteří hledají důvody pro důkaz, že i potrat slouží tomuto účelu, ačkoliv ^{jde zřejmě protiřečení.} to odporuje veškeré skutečnosti. Je opravdu podivné, když vidíme jak na jedné straně se rozmáhají rozhodné protesty proti trestu smrti a proti všem formám války, zatímco na druhé straně rostou požadavky, aby byl zákonem povolen umělý potrat, a to buď úplně anebo ve stále širším rozsahu. Církev si až příliš dobře uvědomuje, že je povolána k tomu, aby bránila člověka proti všemu, co mu škodí a co ho ponižuje, a v tom je zahrnut i umělý potrat. Syn Boží vzal na sebe lidskou podobu a proto není člověka, který by, právě proto že je člověk, nebyl jeho bratrem a který by nebyl povolán ke křesťanství a ke spásce.

2. V mnoha zemích veřejné orgány, jež se staví proti zákonnému povolení umělého potratu, jsou ^{proto} vystaveny z této příčiny značnému nátlaku. Tvrdí se, že neznamená znásilňovat něčí svědomí, jestliže každý může svobodně jednat podle vlastních názorů, pokud je ~~nušem~~ nebude vnucovat druhým, což je zakázáno. Etický pluralismus se prostě vyžaduje jako normální důsledek ideologického pluralismu. Mezi oběma je však velký rozdíl. Jednání a činy se totiž (bezprostředněji) týkají zájmů druhých než pouhé názory a nelze se dovolávat svobody přesvědčení pro poškozování práv ostatních, zejména práva na život.

3. Mnoho křesťanských laiků, zvláště lékařů, ale též rodičovských sdružení, politiků a osobností zastávajících zodpovědná postavení, se energicky opřelo proti této názorové kampani. Byly to zejména četné biskupské konference a /jednotliví/ biskupové, kteří pokládali za vhodné připomenout svým vlastním jménem a bez jakékoliv dvojakosti na tradiční učení církve /v tomto směru/ /l/. Všechny příslušné dokumenty se výrazně shodují a stávají nesmlouvavě do popředí lidské a zárověň i křesťanské stanovisko úcty k životu. Stalo se však také, že nejeden z nich narazil tu a tam na výhrady a protesty.

25 NOV. 1974

74 329/2

4. Posvátná kongregace pro nauku víry, jejímž úkolem je ~~povznášet~~^{poslat} a bránit víru i ~~univerzální~~^{universální} ~~mrvnost~~^{církvi} považuje za účelné znovu připomenout všem věřícím toto učení v jeho základních rysech. Tím, že zdůrazní jednotu církve, potvrdí též ~~aut~~^{vlastní} autoritou sv. Stolice to, nač již biskupové vhodně upozornili. Kongregace ~~chová~~^{má} důvěru, že všichni věřící, i ti, jimž otřásly spory a nové názory, pochopí, že /tentokrát/ nejde jen o to, postavit proti sobě různé názory, nýbrž že /v tomto případě/ se jim předkládá nauka nejvyššího učitelstvího úřadu církve, jenž vykládá mrvní ~~pravidla~~^{zásady} ve světle víry /3/. Je tedy jasné, že toto prohlášení je závazné pro křesťanské svědomí /4/. Dej Bůh, aby též osvítilo všechny lidi, kteří se s upřímným srdcem snaží jednat podle pravdy /Jan 3,21/.

II. Ve světle víry

5. "Bůh nestvořil smrt a nemá radost ze zkázy živých" /Sap 1,13/. Bůh zcela jistě stvořil bytosti žijící po určitou omezenou dobu a fysická smrt nemůže zmizet se světa tělesně živých bytostí. Bůh si však především přál život a ve viditelném vesmíru zařídil vše s ohledem na člověka, stvořeného k Božímu obrazu a jako koruna stvořitelského díla /Gen 1,26-28/. Pokud jde o člověka "smrt přišla na svět dáblovou závistí" /Sap 2,24/; vznikla jako následek kříchu, je s člověkem svázána a je zároveň ~~jeho~~^{závisej} symbolem a důsledkem jeho viny. Nemůže však ~~triumfovat~~^{víry}. Na potvrzení ~~má~~^{víry} ve vzkříšení ~~zmrtvýchvstání~~/ náš Pán prohlašuje v evangeliu, že Bůh je "Bohem živých a nikoliv mrtvých" /Mt 22,32/ a že smrt, stejně jako hřích, ~~bude~~^{je} definitivně přemožena ~~zmrtvýchvstáním~~^{vzkříšením} /vzkříšením/ v Kristu /I Kor 15,20-27/. Z toho vyplývá, jak cenný je lidský život i na této zemi. Stvořitel jej vdechl /5/ a opět si jej bere./Gen 2,7; Sap 15,11/. Život zůstává pod jeho ochranou. Krev člověka křičí k němu ze země /Gen 4,10/ a Bůh bude žádat, aby z ní byl vydán počet, neboť "člověk byl stvořen k Božímu obrazu" /Gen 9,5-6/. Boží přikázání je jasné: Nezabiješ /Ex 20,13/. Život je současně darem i zodpovědností; člověk jej obdržel jako hřivnu /kterou má využít/ /Mt 25,14-30/ a ~~má~~^{ta má} být rozmnožena. K tomu, aby ji rozmnožil, bylo člověku na tomto světě uloženo mnoho úkolů, kterých se nemůže zprostit. Uvažuje-li hlouběji, křestan ví, že /jeho/ věčný život závisí na tom, jak ^{ve spolupráci} s Boží milostí, bude nakládat se svým pozemským životem.

6. Církevní tradice vždy zastávala přesvědčení, že lidský život musí být chráněn a podporován již od svého začátku a stejně tak i v různých ~~úd~~^{obcích}

25 NOV. 1974

74 329/3

svého vývoje. Již v prvých staletích se církev stavěla proti mravním zvyklostem řecko-římského světa a důsledně zachovala odstup, který v tomto ohledu od něho odděloval křesťanské mravy. V Didaché je výslově řečeno: "Neusmítiš potratem ~~zánik~~^{va} plod v lidském těle a nenecháš zahynout narozené dítě" /6/. Athenagoras zdůrazňuje, že křesťané pokládají za vražednice ženy které užívají přípravky pro umělý /potrat a odsuzuji vraždy dětí, i těch, jež dosud žijí jen v matčině těle, neboť "již tam jsou předmětem péče Boží prozřetelnosti" /7/. Tertullián ~~ukáz~~ snad vždy ~~neužíval~~ těchž výrazů, avšak i on neméně jasně vyhlašuje základní princip: "Zabránit narození znamená zavraždit. Nezáleží na tom, nechá-li se zahynout duše již narozená anebo dosud nenarozená. Je člověkem již i ten, kdo se jím má teprve stát" /8/.

7. Během dějin církevní Otcové, pastýři a ~~doktoři~~^{Církevní učitelé} /učenci/ hlásali tutéž nauku. Ani různost názorů o okamžiku, kdy je do člověka vdechována nesmrtná duše neuvedla v pochybnost přesvědčení, že umělý potrat nelze dovolit. Je pravda, že ve středověku, když zevšeobecnělo mínení, že člověk získává nesmrtnou duši až v prvních týdnech po početí, činily se rozdíly v hodnocení hříchu umělého potratu a v příslušných trestních sankcích. Někteří vynikající autoři připouštěli pro toto první údobí velmi široká řešení podle jednotlivých případů, vždy je však rozhodně odmítali pro následující údobí. Nikdo z nich ale nikdy nepopíral, že vyhnání plodu, i v ~~onech~~ prvních dnech, je objektivně těžkým hříchem. Toto odsození bylo skutečně jednomyslné. Postačí uvést jen některé z množství příslušných dokumentů. První mohučský koncil v r. 847 potvrdil tresty stanovené předešlými koncilem proti umělému potratu a rozhodl, že má být uloženo to nejpřísnější pokání "ženám, které vyženou plod počatý ~~ve jejich~~^{svoem} lůně" /9/. Graciánův dekret opakuje tato slova papeže Štěpána V: "Je vrahem ten, kdo umělým /potratem nechá zahynout, co bylo počato" /10/. Sv. Tomáš /Akvinský/, doktor církve, učí, že vyhnání plodu je těžkým hříchem odporujícím přirozenému zákoni /11/. V renesanční době odsuzuji umělý potrat co nejpřísněji papež Sixtus V. O století později Inocenc XI zavrhuje návrhy některých příliš shovívavých kanonistů, kteří doporučovali prominout umělý potrat provedený v době, než podle některých názorů nová bytost získá nesmrtnou duši / 13/. V naší době poslední papežové hlásali totéž učení s největší možnou jasností. Pius XI. odpověděl výslově na nejzávažnější námitky /14/; Pius XII. jasně vyloučil možnost potratu pokud je cílem anebo prostředkem k dosažení cíle /15/.

25 NOV. 1974

Jan XXIII. znovu připomněl učení církevních Otců o posvátnosti života, "který již od svého početí vyžaduje zásah Boha Stvořitele" /16/. Posléze II. Vat. koncil za předsednictví sv. Otce Pavla VI. co nejpřísněji odsoudil vyhnání plodu: "Život musí být již od chvíle početí co nejpečlivěji chráněn. Umělý potrat a zabítí novorozeného jsou odporné zločiny" /17/. Sám Pavel VI., když mluvil o tomto předmětu, několikrát prohlásil, že učení církve zůstává v tomto směru "nezměněno a neměnné" /18/

III. Ve světle víry a rozumu

8. Žádá k lidskému životu není uložena jen křesťanům. ~~K jejímu vyžádání~~ postačí i ~~pouze~~ rozumové důvody na základě rozboru toho, čím je a má být lidská osobnost. Člověk je svou přirozeností rozumná bytost, je sám sobě osobním podmětem, je schopen uvažovat sám o sobě, rozhodovat o svých činách a tím i o svém vlastním osudu. Člověk je svobodný a proto je i svým pámem, anebo, lépe řečeno, poněvadž se uskutečňuje v čase, má prostředky k tomu, aby se jím stal a je to i jeho úkolem. Jeho duše je stvořena bezprostředně Bohem, má duchovní povahu a proto je nesmrtná. Člověk je kromě toho zaměřen k Bohu a pouze v něm může nalézt své dovršení. Člověk však žije ve společnosti ostatních lidí sobě podobných a rozvíjí se ~~osobními~~ styky v nezbytném sociálním prostředí. Vzhledem ke společnosti a k ostatním lidem člověk je právem pámem sebe sama, svého života a svého majetku, v tomto ohledu všichni musí vůči němu zachovávat přísnou spravedlnost.

9. Přesto však život v čase na tomto světě nelze ztotožňovat s žákem člověkem jako osobou. Je totiž vlastní i hlubší ~~člověk~~ /pojetí/ života, jenž nemůže skončit. Tělesný život je základním statkem a na tomto světě i podmínkou všech ostatních statků. Jsou však i vyšší hodnoty, pro něž je dovoleno a dokonce nutno vystavit se ~~te~~ nebezpečí ztráty života. Ve společnosti lidských osob je společné, obecné dobro cílem, jemuž každá /jednotlivá/ osoba musí sloužit a jemuž musí podřídit své zvláštní zájmy. Ani společné dobro není však posledním cílem člověka a z tohoto hlediska naopak společnost je postavena do služeb jednotlivce, protože ten může dosáhnout svůj úděl jen v Bohu a pouze Bohu může být jednotlivec definitivně podřízen. S člověkem nelze nikdy zacházet jako s pouhým prostředkem, s nímž lze libovolně nakládat k dosažení nějakého vyššího cíle.

Vatikán: V úterních dopoledních audiencích sv. Otec přijal mezi jinými uruguayského ministra zahraničí, Dr. Blanca s chotí.

Vatikán: V kongregačním sále vatikánského paláce se konala v úterý ráno za předsednictví státního sekretáře kard. Villota schůze kardinálů prefektů posv. kongregací.

Paříž: V pondělí byla zahájena ve francouzském hlavním městě 53. schůze ~~xxxx~~ vedoucího výboru tzv. Konsolidačních fondů Evropské rady. Sv. Stolici na ní zastupuje mons. Muljor García.

Vatikán: V pondělí večer zemřel v New-Yorku ve věku 65 let bývalý ústřední tajemník Spojených národů U Thant. Sv. Otec zaslal soustrastné telegramy vdově po zesnulém a nynějšímu ústřednímu tajemníku panu Walhei-movi. V obou zdůrazňuje zásluhy zemřelého o mír a bratrství mezi národy.

Goa: ~~Ostatky sv. Františka Xaverského~~ ^{Alremu Muljor} byly přeneseny z chrámu zasvěceného Ježíšovi do městské katedrály, kde bude ~~konan~~ vystaveny do konce ledna. Děje se tak podle místní tradice každý 10. rok. Průvodu se zúčastnily tisíce věřících v čele s indickým kardinálem Parecattilem.

Santiago del Chile: Kard. Silva Henríquez otevřel slavnostně minulou neděli chrám zasvěcený Panně Marii Karmelském v čilské národní mariánské svatyni v Maipu. Ve své promluvě znovu vyzval celý národ ke smíření a míru. Zádal též, aby přestala zatýkání z politických důvodů a mučení vězňů.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

10. Pokud jde o vzájemná práva a povinnosti mezi jednotlivcem a společností, ~~je i v kolonu~~ ~~moral~~ ~~je~~ ~~přináleží~~ osvěcovat svědomí člověka, kdežto právní věda ~~má~~ zpřesňovat a uspořádat výkon těchto práv a povinností. Existuje však i určitý souhrn celek práv, jež nemůže určovat a upravovat lidská společnost, poněvadž jsou starší než ona sama; má však povinnost zajišťovat je a prosazovat. Jsou to většinou tzv. "Lidská práva", jejichž formulaci naše doba pokládá za svou zásluhu.

11. Prvním právem lidské osobnosti je právo na život. Člověk má i jiné statky, ~~a' dобра~~, ~~velmi cenné~~, ale život je ~~ten~~ základní, ~~staték~~ a podmínka všech ostatních. Proto též musí být chráněn více než ostatní. Nepřísluší ani lidské společnosti, ani jakémkoliv formě veřejné moci, některým toto právo uznávat a jiným je odpírat. Každá diskriminace je bezprávím, ať se zakládá na rozlišování ~~easy~~, pohlaví, barvy pleti či náboženského vyznání. Toto právo nevzniká teprve uznáním ostatních; naopak, vyžaduje uznání a jeho odpírání je svrchovaně nespravedlivé.

12. Diskriminaci založenou na různosti věku nelze ospravedlňovat více než kteroukoliv jinou. Právo na život zůstavá nedotknutelné i pro přestárlou a krajně zesláblou osobu. Neztrácí je ani nevyléčitelně nemocný člověk. Platí stejně pro novorozeně jako pro dospělého člověka. Úcta k lidskému životu je povinná již od začátku procesu jeho vzniku. Okamžikem oplodnění počíná život, který již není ani otcovým ani matčiným, nýbrž životem nové lidské bytosti, která se vyvíjí sama o sobě. Nemůže se stát lidským životem, není-li jím již od prvého okamžiku.

13. Tento fakt byl vždy zřejmý /a zcela nezávislý na diskusích o chvíli, kdy člověk získává duši¹⁹/ Moderní genetická věda poskytuje v tomto směru cenné důkazy. Dokázala, že již od první chvíle je v zádadeč určen program vývoje budoucí živé bytosti, totiž, že z ní bude člověk, lidské individuum, s charakteristickými, již dobře vymezenými rysy. Lidský život začíná již oplodněním a každá z velkých životních schopností, vyžaduje patřičný čas k tomu, aby se mohla začít projevovat. Při nejmenším je možno říci, že dnešní věda ve svém nejpokročilejším stadiu již neposkytuje nějaký podstatný přínos zastáncům umělého potratu. Biologickým vědám ostatně nepřísluší definitorní úsudek o otázkách čistě filosofických a morálních, jako jsou chvíle, kdy se začíná tvořit lidská osoba anebo oprávněnost umělého potratu. Z morálního hlediska je jisté, že kdyby zůstaly pochybnosti o tom, je-li plod již při početí lidskou osobou, je objektivně těžkým hříchem brát na sebe opovážlivě riziko vraždy. "Je již člověkem ten, kdo jím teprve bude" /20/.

26 NOV. 1974

IV. Odpověď na některé námitky

14. Boží zákon a přirozený rozum tedy vlučují jakékoliv právo přímo usmrtit nevinného člověka.

Problém umělého potratu by ovšem nebyl tak dramatický, kdyby důvody uváděné k jeho ospravedlnění byly vždy zjevně špatné a ~~konečně~~ /nepodložené/. Závažnost celé této otázky vyplývá z toho, že v určitých případech, snad i dosti četných, odmítnutím umělého potratu jsou postižena a poškozována důležitá dobra a statky, jež mají být normálně zabezpečena a jež někdy možná mají i přednost. Tyto závažné těžkosti nelze podceňovat. ~~Může~~ to být např. zdravotní stav matky, která by mohla těhotenství či porod zaplatit životem; nové dítě může být i zatížením pro rodinu, zvláště jsou-li oprávněné obavy, že dítě nebude normální, anebo že zůstane tělesně či duševně postižené; v určitém prostředí to může být i význam přikládaný pojmu cti a hanby, nebezpečí hrozící společenskému postavení atd. Zdůrazňujeme pouze že žádný z těchto důvodů nikdy nemůže opravňovat k tomu, aby někdo libovolně rozhodoval o životě druhého, a to i v počátečním vývojovém údobí. Pokud jde o obavu, že dítě bude mít něštastný život, ani otec ani matka nemohou rozhodnout jeho jménem, třebaže dítě je dosud v zárodečném stavu, zda je pro něj lepší smrt než život. Ani dítě samo, až dospěje, nebude mít nikdy právo na sebevraždu. Tím méně ho mohou odsoudit k smrti rodiče, dokud ještě nemá náležitý věk k samostatnému rozhodování. Souhrnně řečeno, život je příliš základním dobrem, než abychom je mohli srovnávat s určitými nevhodami, byť i závažnými./21/

15. Ženské emancipační hnutí je zcela oprávněné pokud v zásadě usiluje osvobodit ženu ode všeho, v čem je nespravedlivě diskriminována /22/ V některých civilizacích zbývá v tomto směru ještě mnoho práce. Není však možné ani změnit přirozenou povahu ženy, ani ji zprostit, stejně jako muže od toho, co tato jejich přirozenost od obou vyžaduje. Ostatně každá ^{lidí} věřejně uznávaná svoboda je vždy omezována tak, aby nebyla na újmu práv ostatních

16. Totéž je třeba říci i o požadavku pohlavní volnosti. Kdyby se pod tímto pojmem rozuměla postupně nabýtá vláda rozumu a opravdové lásky nad pudovými pohnutkami, jež by tím nesnižovala pohlavní požitek, nýbrž udržovala jej pouze v patřičných mezích, v takovém případě by nebylo možno nic vytýkat. Konečně vláda rozumu nad ~~pudovými pohnutkami~~ je vlastně jediná opravdová svoboda. Takto chápána svoboda jistě bude vždy chtít: být ^{livá} správed-

Jestliže se však tato svoboda vykládá v tom smyslu, že muž i žena mohou libovolně vyhledávat pohlavní požitek a ukojení, aniž by se přitom ohlíželi na nějaký zákon anebo na základní pravidla pohlavního života a jeho cíl, tj. plození potomstva, pak ovšem takový názor ~~není~~^{nejenže} vůbec křesťanský, nýbrž je i člověka nedůstojný. V žádném případě přirozeně neopravňuje k libovolnému rozhodování o životě druhého, třebas jen v zárodečném stavu, ani k vyhnání plodu pod záminkou, že dítě ~~by~~ bylo na obtíž.

17. Pokrok vědy otevírá a bude i nadále stále více otevírat technické možnosti různých důmyslných zásahů, jejichž důsledky mohou být velmi závažné jak v dobrém, tak i ve špatném smyslu. Technika však musí vždy zůstat podrobena morálnímu posouzení, poněvadž slouží člověku a musí respektovat jeho cíle. Stejně jako nemáme právo používat libovolně, tj. k jakémukoliv účelu jadernou energii, nejsme oprávněni ani k tomu, abychom v jakémkoliv směru upravovali a pozmenovali lidský život. Takového něco je dovoleno jen ve prospěch člověka, k zajištění lepšího ~~uplatnění~~ jeho přirozených schopností k předcházení či léčení nemoci anebo je-li takový zásah přínosem k dokonaléjšímu rozvoji. Je pravda, že technický pokrok stále více usnadňuje umělý potrat, ale z toho nevyplývá ~~nutno~~ ~~že je~~ ~~jinak že~~ mravně hodnotit.

18. Uvědomujeme si, jak závažným ~~problémům~~ se může stát pro některé rodiny či pro určité země problém kontroly porodnosti. Proto také minulý koncil a po něm následující encyklika "Lidský život" z 25. července 1968 mluví o "zodpovědném rodičovství" /24/. Znovu a s důrazem opakujeme, jak to /ostatně/ již připomněly koncilní konstituce Radost a Naděje, encyklika Pokrok národů a jiné papežské dokumenty, že ~~nikdy~~ a pod žádnou záminkou, ~~ne~~ ~~že~~ ani se strany rodiny, ani se strany politické moci, nelze ~~se~~ uchýlit k umělému potratu jako k zákonnému prostředku pro kontrolu porodnosti /25/. Podkopávání mravních hodnot je pro obecné dobro vždy větším zlem než jakákoliv jiná nevýhoda a potíž hospodářského a demografického rázu.

V. Morálka a právo

19. Diskuse o morální stránce umělého potratu bývá skoro všude doprovázena i důkladnými právními debatami. Neexistuje země, jejíž zákonodárství by nezakazovalo a netrestalo vraždu. V mnoha státech kromě toho platí tento zákaz a tresty i pro zvláštní případ umělého potratu. V naší době však mohutné veřejné hnutí žádá zrušení tohoto zákazu, pokud jde o umělý potrat a projevuje se již i dosti rozšířená tendence co možná nejvíce omezit veškeré

příslušné zákonodárství, poněvadž se v něm vidí zásahování do oblasti soukromého života. Mimoto se znova uvádí jako důvod pluralismus. Jestliže mnoho občanů, a zvláště členů katolické církve, odsuzuje umělý potrat, na druhé straně je i mnoho těch, kteří jej považují za dovolený, alespoň jako menší zlo. Proč by se jim tedy měl vnucovat názor, se kterým nesouhlasí, zejména v zemi, kde tvorí větsinu? Kromě toho, tam kde dosud existují zákony proti umělému potratu, jejich uskutečňování naráží na obtíže. /Tento/ zločin se již příliš rozšířil, než aby bylo možno v každém případě zakročit a veřejná moc proto často považuje za vhodnější přivřít oči. Zapomíná se však, že neuplatňování zákona, který nebyl zrušen, se vždy škodlivě projeví jak pro veřejnou moc, tak i pro ostatní zákony. K tomu je třeba připojit, že při tajně provedeném potratu ženy, které se k němu odhodlají, se vystavují těžkému nebezpečí nejen pokud jde o jejich budoucí neplodnost, nýbrž i pokud jde o jejich vlastní život. Co má tedy dělat zákonodárce. Třebaže stále vidí v umělém potratu zlo, nebylo by lepší omezit alespoň škody, které působí?

20. Takové důvody a stejně tak ani jiné, které možno nalézt posuzujeme-li věc s různých hledisek, neopravňují však k zákonnému povolení umělého potratu. Je pravda, že občanské zákony nemohou obsáhnout celou oblast morálky anebo trestat všechny přečiny. Nikdo to od nich ani nežádá. Je však třeba pozorně sledovat to, co může přivodit změnu zákonodárství. Mnoho lidí si bude možná myslet, že je zcela oprávněno to, co vlastně zatím jen prochází beztrestně. A v případě umělého potratu se taková beztrestnost může vykládat i tak, že zákonodárce již nepovažuje umělý potrat za zločin proti lidskému životu, protože zabítí se jinak vždy těžce trestá. Pravda, úkolem zákona není volit mezi různými názory a vnucovat z nich jeden na úkor druhého. Ale život dítěte znamená víc než jakýkoliv názor a není možno usmrtit je s odvoláním na svobodu myšlení.

21. Účelem zákona není trpně zaznamenávat co se děje, nýbrž přispívat k /celkovému/ zlepšení. V každém případě však je posláním státu bránit /zaručovat/ práva občanů a chránit ty nejslabší. Aby toto poslání plnil, musí napravit /napravovat/ mnoho křivd, Zákon není ^{sice} povinen starat se o všechno ale nemůže se také stavět proti přirozenému zákonu, kteří je hlubší a vzneseňší než všechny lidské. Tento přirozený zákon vepsal Stvořitel /jako normu ³ do srdce každého člověka/, kterou sám rozum odhaluje a snáší se ^{fyzicky} ^{psychicky} přesně

a kterou je třeba snažit se stále lépe chápat. Stavět se proti ní zůstává vždy zlem. Lidský zákon může upouštět od trestu, ale nesmí prohlašovat za čestné to, co se příčí přirozenému zákonu, protože takový rozpor stačí sám o sobě k tomu, aby nějaký zákon přestal být zákonem.

22. V každém případě musí být jasné, že křesťan nemůže poslouchat zákon, který je v jádře nemorální a takový je i zákon, který v zásadě připoští oprávněnost umělého potratu. Křesťan se nemůže zúčastnit ani názorové kampaně ~~ve prospěch~~ na podporu takového zákona a nemůže ~~pro něj ani~~ hlasovat, ani spolupracovat na jeho uplatňování. Je např. nepřípustné, aby lékaři a nemocniční personál byli donucováni provádět umělý potrat anebo při něm bezprostředně asistovat a tím aby byli stavěni před rozhodnutí volit mezi křesťanským zákonem a svým postavením v povolání.

23. Zákon je naproti tomu povinen zasadovat se o reformu společnosti a životních podmínek ~~v~~ jakémkoliv prostředí, především tam, kde je nejmenší schopnost ~~vlastní~~ obrany, aby tak vždy a všude umožnil každému dítěti, které přichází na svět, člověka důstojné přijetí. To znamená pomáhat rodinám a svobodným matkám, zajistit ~~příjmu~~ rodinné přídavky /na děti/, ~~uzákonit~~ postavení nemanželských dětí a vhodně uspořádat adoptování dětí. Je prostě nutná po-~~sitivní~~ politika, která by poskytovala konkrétní a čestné možnosti proti umělému potratu,

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

27 NOV. 1974

Vatikán: V projevu při středeční generální audienci sv. Otec probral otázku věrohodnosti církevního učení. Z čeho vyplývá tato věrohodnost? Pavel VI. uvedl shromážděné do celé problematiky těmito otázkami: "Nevyvěrá snad přesvědčivost určitého učitele z úcty k jeho morálním přednostem? Nevyplývá často apologetická síla nějakého svědectví z ctnosti toho, kdo je vydává? Anebo neklademe snad důraz na takové krajní svědectví jako je mučenictví? A naopak, neztrácí na ceně propaganda, šíření či zastávání určité ideologie, není-li doprovázena morální bezúhonností. Ideály je třeba žít, má-li být o nich přesvědčen ten, kdo jen naslouchá jejich výkladu". V této souvislosti sv. Otec připomněl Kristův spor s fariseji: "Říkají, ale sami podle toho nejednají. Taková nedůslednost se Krista hluboce dotýká. Je vidět že se proti tomu jako Bůh přímo bouřil, protože to byla zjevná lež. Hlásají nějakou pravdu, aniž by ji uskutečňovali. Tím ovšem fariseové pozbývali věrohodnost své mravní, duchovní a učitelské váhy, na níž si činili nárok ve své společnosti". Nestačí tedy víra sama o sobě bez zachovávání morálního zákona a stejně tak ani láska k Bohu bez lásky k bližnímu, neboli, jak Pavel VI. zdůraznil v závěru: "Věrohodnost naší křesťanské víry se tedy musí ztotožnit s příkladným, co možná nejdokonalejším osobním životem, a to v každém směru, zvláště pokud jde o lásku a obětavost vůči spolubratřím. Připomínáme, že všichni, alespoň v zásadě, jsou si navzájem bratří".

Vatikán: Sv. Otec udělil letošní mírovou cenu Jana XXIII. organizaci Spojených národů UNESCO. K jejímu ~~slavnostnímu~~ předání dojde 30. listopadu ve Vatikáně.

Itaici Brazílská biskupská konference zahájila minulou neděli slavnostně národní eucharistický rok, který vyvrcholí v příštím červenci eucharistickým kongresem v Manauš. Kromě toho v pondělí znova zvolila svým předsedou mons. Aloise Lorscheidera, kdežto mons. Ivo Lorscheider bude nadále zastávat funkci jejího ústředního tajemníka v dalších 5 letech.

New York: Generální tajemník Spojených národů Kurt Waldheim zaslal habešské vládě telegram s výzvou, aby přestala s dalšími popravami svých protivníků. Podotýká, že se tím nechce vměšovat do vnitřních záležitostí země, zdůrazňuje lidskou podstatu ~~jeho~~ poselství a příslušné obavy ^{svého} ~~z~~ spojených národů.

Linec: Kněžská rada této rakouské diecéze jednala při svém posledním zasedání o různých druzích činnosti stálých jáhnů. Jejich pomoc je velmi platná, téměř nepostradatelná v nemocnicích, velkých farnostech a v pastoračních, mládežnických jakož i sociálně podpůrných akcích.

27 NOV. 1974

VI. Závěr

24. Řídit se vlastním svědomím a ~~postoupat~~ zachovávat Boží zákon není vždy snadné. Může to vést k obětem a ~~oblivii~~, které nelze podceňovat. Věrnost víře a jejím požadavkům vyžaduje /přímo/ hrdinství. Současně je však též třeba zdůraznit, že cesta k ~~autentickému~~ rozvoji lidské osobnosti vede ~~ne~~ právě touto stálou věrností hlasu svědomí ~~zachovávajícího~~ přímost a ~~svylo pro~~ pravdu. Vyzýváme všechny, kdo k tomu mají prostředky, aby ulehčovali tíživý osud, který dosud drtí tolik mužů a žen, tolik rodin a dětí, jež musí čelit situacím ~~z~~ lidského hlediska neřešitelným.

25. Křesťan nemůže uvažovat jen ve zretelem na pozemský život. Ví totiž, že již během tohoto života se připravuje jiný ~~život~~, který je tak důležitý, že v jeho světle je třeba ~~vydodat~~ vlastní úsudky /26/. Z tohoto zorného úhlu /ani/ zde na zemi neexistuje absolutní зло. Není jím ani těžké utrpení, jež nutno snášet při výchově slabomyslného dítěte. V tom právě spočívá převrácení hodnot, jak je hlásal náš Pán: "Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni" /Mt, 5,5/. Kdybychom měřili štěstí podle ~~toho~~, jsme-li zbaveni ~~ved~~ a utrpení, znamenalo by to obracet se zády k evangeliu.

26. Tím ovšem nechceme říci, že je možno zůstat lhostejnými vůči těmto bědám a strastem. Každý člověk, který má srdce, a zcela jistě každý křesťan musí být ochoten učinit vše možné k jejich odstranění. Takový je zákon lásky a jeho první starostí ~~vždy~~ musí být nastolení spravedlnosti. Nikdy ~~ne~~ lze schvalovat umělý potrat. Především je nutno potírat příčiny, jež k němu dohánějí. K tomu je zapotřebí i politické akce a ta bude spočívat zejména v zákonodárné činnosti. Zároveň je však nutno působit i v mravní oblasti zasazovat se aktivně o vše, co může pomoci rodinám, matkám a dětem. Lékaři ve službě života dosáhli již značné pokroky. Musíme doufat, že budou i nadále pokračovat ve svém vlastním lékařském poslání a to nespočívá v potlačování života, nýbrž ~~jeho znečištění a podporovat~~ tím nejlepším způsobem. Stejně tak je dlužno si přát, aby se rozvíjely, ~~prostřednictvím~~ příslušných ústavů, anebo tam, kde nejsou, pomocí křesťanské štědrosti a lasky, ~~v~~ všechny formy sociálně podpůrné činnosti.

Není možno účinně působit na mravním poli bez stejně účinného boje v ideologické oblasti. Není možno dovolit, aby se bez zábran šířil způsob života, anebo, snad ještě více, způsob myšlení, který považuje plození dětí za neštěstí. Je pravda, že všechny civilizační formy nezaujímají stejně příznivý postoj k početným rodinám a je rovněž pravda, že takové rodiny

27 NOV. 1974

74 331 /3

narážejí na největší překážky ve společnosti, kde ~~vládne~~ industrializace a urbanizace. Proto také církve v poslední době kladla důraz na zodpovědné rodičovství jako projev opravdové, lidské i křesťanské ~~responsible~~. Ta ~~responsible~~ by však nebyla opravdová, kdyby v sobě nezahrnovala též velkodušnost. Musí si být stále vědoma, jak ~~velikým~~ /vznešeným/ úkolem je spolu-pracovat se Stvořitelem na /dalším/ předávání života, neboť tak obohacuje lidstvø novými členy a církev novými dětmi /syny/. Ochrana a podpora života je základní starostí Kristovy církve. Myslí přitom bezesporu předně na ten život, který Kristus přinesl na zemi, ~~jako my přidal slony~~: 2Já jsem přišel aby měly //mě ovce/ život a měly ho v hojnosti /Jan 10,10/. Život ale, ve všech svých projevech, přichází od Boha a jeho nepostradatelným počátkem je pro člověka /právě/ tělesný život. Do tohoto našeho pozemského života hříček vnesl utrpení a smrt, rozmnožil je a zhoršil. Ježíš Kristus však vzal tato břemena na sebe a přetvořil je. /Proto/ v očích těch, kdo v něho věří utrpení a dokonce i sama smrt se stávají nástrojem vzkříšení. Proto též sv. Pavel mohl prohlásit: "Jsem totiž přesvědčen, že utrpení tohoto času nejsou nic ve srovnání se slávou, která se na nás v budoucnosti zjeví" /Rím 8,18/. A my k tomu, pro přirovnání, připojíme: dočasné a lehké břemeno našich strastí nám zjednává slávu nad pomyšlení nesmírnou, která potrvá věčně. /II Kor 4,17/.

Dáno v Římě v sídle posv. kongregace pro nauku víry dne 18.listopadu 1974, o svátku ~~posvěcení~~ bazilik sv. apoštolů Petra a Pavla.

/Podepsání/

František kard. Šeper /prefekt/

Jeroným Hamer titulární arcibiskup z Loria
/tajemník/

ústav pro studium
totalitních režimů

27 NOV. 1974

Hle, přijdu brzy. Já jsem alfa i omega, první a poslední, začátek i konec. Já jsem výhonek z Davidova kořene a Davidův potomek, zářivá jitřní hvězda... Kdo to slyší, ať zvolá: Přijď Pane Ježíši!

~~Meditace~~I. Neděle adventní

Noc pokročila, den se přiblížil ...

Přijdeš k nám jednoho krásného dne, přijdeš k nám /jako nový, krásný den, jako ranní rozbřesk, který slibuje jasno v duši, jako východ slunce. Vloudíš se do našeho temného života jako paprsek světla, který ozáří/sko-ro až nemilosrdně/všechny pavučiny a hromady smetí a rozežene hrozivě tí-živé stíny pochyb, bolesti a ~~časy~~^{časy} v harmonii jedinou všechno, co tma roz-tříštila. Obalíš nás svým světlem a ukážeš cestu. V tvém světle uvidíme mnoho věcí, které by nám ve tmě unikly. V Tobě, v tvém světle uvidíme mnoho věcí - jinak.

Přijdeš k nám jako nový den. Každý den je ve skutečnosti nový, i když se všechny na pohled sobě podobají, každý den je nový svým ~~na~~^{ve} vnitřním naplně-ním, každý den prináší s sebou změnu, nové překvapení.

Přicházíš k nám denodenně, přicházíš k nám každoročně, a přijdeš k nám jako den, jako věčný den, který bude trvat jednou provždy, na konci naší pozemské pouti.

Den je slunce, radost, život, světlo, které sblížuje všechny věci a skládá je v jeden celek. Noc a noční události jdou slepě, děsí a škodí. Člověk za noci nevidí, člověk, který si žije svou pozemskou noc, ve sle-potě, dokáže vidět jen sebe anebo kousek, kousíček před sebe. Jen tvé svět-le mu může dodat pravého pohledu, jen ^{ve} světle může dohlédnout až k své-mu bližnímu a vidět ho jinak než jako stín, který mu překáží. Jen tvé světlo dokáže přeměnit meče a šípy v pluhy a kosy, které my slepě užíváme proti svému okolí. Právě proto ty přijdeš.

Přijdeš k nám jako nový den, vstoupíš do našeho času, přerušíš náš normální život, přistihneš nás při našem dosavadním zaměstnání. V tvém světle uvidíme pravou cenu a hodnotu všech věcí, až nás oslní, snad se i zastydíme, jako se začervená každý, kdo byl přistižen při něčem, co dělal pokoutně.

Tma se snaží skrýt, zahalit, den nemilosrdně odhaluje. Den nezná přetvářky. Den je:ano,ano - ne,ne.

27 NOV. 1974

Přijdeš k nám neočekávaně, jako slunce, které se vyhoupne najednou z těžkých mraků, ze zataženého nebe, vloudíš se pokradmu, abys nás překvapil, jako host, který potichoučku, ale jistě proklouzne zadními vrátky. Přijdeš brzy a záměrně ohlásíš předem svůj příchod, abys nás vytrhl z rozpaků. Chceš, abychom ti vyšli vstříc, abychom byli připraveni na tvůj den, na ten nový den, na ten věčný den, abychom se nezalekli oslnivého paprsku slunce, který zvědavě prošmejdí každý kout, i ten nejzapadlejší a my se nezastyděli, abychom nebyli rozpačití, když do největšího nepořádku zavítá vzácná návštěva se zkoumavým, kritickým pohledem, abychom si, ráno spáči, neprotírali rozespalé slepené oči nad plnou září, která pronikne krajkovým záclon.

Chceš, abychom změnili zbraně noci za ty, které patří dennímu světlu, abychom se probudili ještě před východem slunce a v napjatém očekávání nastavili umyté čerstvé tváře a jiskrným zrakem prvnímu paprsku nového dne

Přijdeš k nám jako nový den, jako slunce, které nezná západu. Přijď,
pane! *Přijď!* *Maranatha!*

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

28 NOV. 1974

RaVat-Ceco/čtvrtok/

Adventní...!

Jo Alojzína! Bichorek le pauvre

- Tuhle vám přijde za mnou Hanka/víte ta bledulka, co nás vždycky spolu potkáváte, když jdeme ze školy/ a ptá se mě: Ty, Ivo, co to je ten advent? řekla jsem jí sice: příprava na vánoce, první část církevního roku, -ale že bych s tím byla sama spokojena, to tedy ne!!! Prostě nedalo mi to. Z domu si ještě pamatuji, jak babička vyprávěla, že chodili za tmy na roraty, že museli hrozitánsky brzo vstávat a v kostele zpívali rorátní písni. Možná bych je ještě poznala, ale sama je už nesvedu. Víte, ale, pak otevřu misálek a čtu "Za těch dnů vystoupil Jan Křtitel a kázal v judské poušti: Činěte pokání, neboť se přiblížilo nebeské království!" To je ten, o němž je řečeno ústí proroka Isaiáše: Hlas volajícího na poušti. Připravte cestu Páně, vyrovnejte jeho stezky!"

- Tos tedy klepla hřebík na hlavičku. Advent znamená přece česky příchod! V životě Církve čekání na pátek příchod Páně. Janovo kázání o něm mluví jasně, ale říká také, co máme dělat. Změnit se, úplně, do kořene! A tak připravit cestu příjezdovému Kristu - ano přichází, aby byl prvním ve tvém srdci.

- Mně bylo tak trochu smutno z toho, že nemáme dnes, na poušti současných poměrů takového Jana Křtitele, který by nebojácně řekl: Plemeno zmijí, kdo vám ukázal, že máte utíkat před nadcházejícím hněvem! Neste tedy ovoce, které je hodno pokání. Sekera už je na kořeni stromu; každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vytažen a hozen do ohně. Já vás křtím vodou k pokání, ale ten, který přichází za mnou je silnější než já... nejsém ^{ani} hoden, abych mu přinesl obuv; on vás bude křtit Duchem svatým a ohněm." To bychom dnes potřebovali aby někdo těkly dokázal mluvit.

- Není mi jasné, to tvoje MY - myslíš na své vrstevníky anebo vůbec na všechny, lidi?

- Znám holky a kluky, co jsou jako já; vím, co sama cítím; za jiné bych mohla jen těžko mluvit. Vůbec se mi nelíbí, no takové to podbízivé lichocení mladým. Moc to nepomůže. Je to jako prskavka a kdo na to dá, tomu to jasně škodí. Potřebujeme dnes takového nekompromisního Jana Křtitele.

- A co když ho máte?

- Nevím o žádném.

- Raoul Follerau!

28 NOV. 1974

F- Kdo je to?

F- Tak se ptali farizeové i zákoníci, když Jan kázal u Jordánu a víš co jim odpověděl: "Já jsem hlas volajícího na poušti, připravte cestu Pánů! No, a Follerau je takovým hlasem na poušti dnešní doby.

F- Já ale opravdu o něm slyším poprvé!

F- Ve velkém sále pařížské Sorbony bylo 15. října 1967 také mnoho těch, co ho slyšeli poprvé. Jeden z nich si dodnes pamatuje závěr jeho řeči: "Ve světě, který vrávorá mezi ~~sofistikací a vrbou~~ a zoufalým hladem, mezi prázdnými a přečpanými bmřichy, vydejte svědectví prvenství lásky. Bez lásky je totiž veškerá věda, politika, hospodářství i kultura - velkou ničemností. - Přečti si sama jeho poselství mládeži celého světa z roku 1961. Třeba tento úryvek

F- Máte-li chuť k jídlu, neříkejte: Mám hlad! Ale myslíte na 400 milionů dětí a mladých lidí, kteří dnes nebudou jíst. Neboť polovina mládeže světa má hlad. Jste-li nachlazení, neříkejte: Bože, taková bolest! Ale myslíte na všechny ty, kteří trpí, na 800 milionů lidských bytostí, které nikdy neviděly lékaře. Nejde o to kradmo osušit jednu slzu: to se udělá příliš rychle. Ani ne o to mít na chvíli soucit, tp je příliš snadné. Jde o to uvědomit si ta fakta a již se nesmířit. Nespokojit se s tím, že se točím kolem SEBE - a svých drahých, kteří mne obklopují - a čekat SVŮJ kousíček ráje. Odepřít si prodlužování dobře míněného malého odpočinku, když všechno okolo vás vyje a zoufá si. Nepřijímat už ~~trvat~~ nekončící řadu kompromisů! Nespokojit se s negativním křesťanstvím, jež maloměštáci věčnosti dusí v bludišti formulí a zákazů. Nesmířit se už s tím být šťasten jen sám. Před bídou, nespravedlností a zbabělostí neustupujte, nevzdávejte se jí; nikdy s nimi nevyjednávejte.

Bojujte a porážejte je!.....vám řeknu, ten nám tedy nepodkuřuje!!!

F- Že by se ti už stýskalo po lichotkách?!

F- Ne! Jen ten nezvyk! Vždyť jsem dosud neslyšela, někoho takhle mluvit.

F- Ale chápeš, kolik je v tom pravdy!

F- To ano!! Je mi jako na čistém horském vzduchu, ale musím také hezky šlapat a pěkně do kopečka! — hudba —

F- Myslí to s vámi dobré. V roce 1968 vám píše: Nestaněte se kořisti ročtáři intelligence: povídou vás po cestách bez květů, které ústí do nicoty. Nedívajte se systémům a odvrátte se od sekt. Nenechte se ovlivnit netečnými, kteří jen mudrují, ani jejich máníí všechno odmítejte.

28 NOV. 1974

- Jedno je ale jasné *Follerau to* Myslí to s vámi poctivě. Rok na to vám adresuje slova "Buďte nesmlouvaví v povinnosti milovat. Nepovolte! Nesmlouvejte, neustupujte Smějte se do očí těm, kteří vám budou mluvit o opatrnosti, smějte se ubohým borcům zásady," ani ryba ani rak! A pak především věřte v dobro světa. V srdci každého člověka jsou úžasné poklady lásky: na vás je abyste je vzkříšíli. Největší neštěstí, jež vás může potkat, je, že nebude nikomu užiteční, že váš život nebude sloužit ničemu. Buďte smělí a nároční, vědomi si povinosti, že máte vystavět štěstí všem lidem, vašim bratřím! Neuvízněte na mělčině požitkářství a malátnosti. Bojujte s otevřeným hledím. Obžalovávejte hlasitě. Nedovolte, aby se ve vašem okolí podvádělo. Buďte sami sebou a zvíť *a hlas*

- To by pak svět musel být úplně jinačí!

- A nestálo by to za námahu?

- Stálo. Stojí. Vlastně musí, vždyť jinak člověk shnije v prostřednosti.

Follerau věří, že se lidé mohou úplně změnit.

- Jak?

- Přečti si, co píše mládeži r. 1965.

- Aby se znova zrodila na světě láska, je třeba bojovat. Bojovat každý den. Bojujte bez přestání! A neupříliš na podřadných věcech. Chci říci: nedejte se ovlivnit bázlivci, prospěcháři nebo podlými. Dělat jen to, co je možné, to je příliš málo. Je třeba dělat více. Je třeba dělat mnohem více. Mnohem více než je možné. Pokusit se udělat dost. Je však třeba dělat více. Každý den. Všechny dny. Každá zasetá láska dříve nebo později vykvete! ... to je tak pěkné: Každá... zagetá... láska... dříve nebo později... vykvete... Ale abyste si nemyslel, já to mínila s tím Janem Křtitellem upřímně!!!

- Já to také míním upřímně s jeho dnešními adresáty.

- Když ta jeho slova tak šokují! Může jim stačit člověk s normální dávkou odvahy?

- Jistě! Jen nesmí skládat ruce do klína a ovívat se svými vzdechy. *Follerau* formuluje pouze to, co desítky let žil a dosud žije. Na počátku byl také mladým nesmělým básníkem. Hleď tu mám poselství mládeži světa z roku 1968. Ve Florencii to četli desetitisícům mladých na stadionu dva hlasy, tak 16 letá dívky a trochu starší student. Asi takhle:

- Nestaňte se kořistí roštáků inteligence: povedou vás po cestách bez květů které ústí do nicoty

28 NOV. 1974

- Nedůvěřujte systémům a odvraťte se od sekt. Nedejte se ovlivnit mudrováním netečných a jejich mánií všechno odmítat. Nechají vás v prázdnotě, oklamou rozumem zahrabou vaše srdce.

- Vaše mladí musí být tvořivé, pozvedat, sloužit a radovat se. Přetvoříte svět jedině tehdy, obohatíte své srdce. Proto budete muset umlčet stroj, který hrozí pohltit člověka, ovládnotu rychlost, jejímiž zajatci jsme se stali a budete muset znova dobýt čas lásky.

- Hledáte cíl svého života? Ve světě chybí tři miliony lékařů: staňte se lékaři.

- Více než miliarda lidských bytostí neumí číst ani psát; staňte se učiteli

- Více než dvě miliardy lidí nezná radostnou zvěst, staňte se Kristovými učedníky!

- Dva ze tří lidí nejdou dosyta: staňte se rozsévači, obdělejte půdu ležící ladem a z její úrody nasyste hladovíci.

- Vaši bratři vás potřebují.

- Odmítejte dát svůj život do garáže. Ale odmítejte také dobrodružství, kde má pýcha přednost před službou.

- Rozpoutejte epidemii dobra! Ať se jí nakazí celý svět.

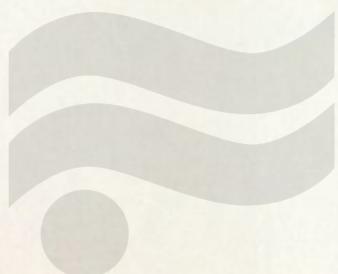
- Budujte štěstí druhých! Zítřek bude mít vaši tvář!

- Svět se odliďstujě... BUDĚTE LIDMI!!!

- Takhle tedy vypadá dnešní Jan Křtitel a jeho kázání: Činěte pokání, neboť se přiblížilo nebeské království??!!

Raimond Fau valm chose son père
Tendre lèche vejchudskich s'jà valm Dans le cœur de pauvres

10'15"

ústav pro studium
totalitních režimů

29 NOV. 1974

Vatikán: Státní sekretář kard. Villot obdržel dopisy a telegramy od představitelů různých organizací Spojených národů, v nichž souhlasí s rozhodnutím udělit letošní mírovou cenu Jana XXIII. orgánu UNESCO. Uvádíme např. Mezinárodní agenci pro atomovou energii, ~~z~~ Organizaci pro průmyslový rozvoj a mezinárodní zdravotní organizaci.

Paříž: Francouzské národní shromáždění schválilo v noci na dnešek, tj. na pátek vládní předlohu zákona o povolení umělého potratu. Definitivní platnosti nabude až po eventuálním odhlasování senátem, k němuž má dojít v poli prosince. Umělý potrat má být povolen v prvních 10 týdnech těhotenství po příslušném lékařském dobrozdání a v oprávněné nemocnici či klinice. Je zajímavé, že ~~vávice~~ než polovina poslanců vládní většiny hlasovala proti předloze, která tedy prošla jen díky hlasům levicové opozice. Je překvapující, že k tomuto rozhodnutí došlo v národě s tak bohatými kulturními a mravními tradicemi, jako je právě Francie.

Itaici: ~~Schváleno~~ celkový pastorační program na příští 4 leta. Bude založen hlavně na rozvoji základních /farnostních/ komunit, pastoraci v rodinách a mezi mládeží, na širším využití hromadných sdělovacích. ~~Předložku.~~ Byl též schválen dokument o svátosti oltární a bižmování a o jejich důležitosti při katechezi.

Madrid: Španělská biskupská konference jedná na svém valném zasedání o třech hlavních tématech. Jsou jimi: smíření, evangelizace a svátosti, jakož i hospodářské poměry a potřeby kněží.

Vatikán: Tuto neděli začne vatikánský rozhlas vysílat vždy po poledním Anděl Páně a promluvě sv. Otce pravidelný nedělní kulturně zpravodajský pořad o událostech, osobnostech a problémech různých zemí. Program bude přenášen ~~o~~ čtvrt na jednu pouze na střední vlně 196 m.

Rím: V těchto dnech vyšel první díl italského překladu breviáře. Celé vydání bude mít 4 svazky s celkovým počtem 7.500 stránek. ~~První, již vyšlý díl obsahuje texty pro adventní a vánoční údobí.~~ Existují již překlady breviáře do angličtiny, španělštiny a jiných jazyků, kdežto nový breviář v latinském znění již dosáhl svého 8. vydání.

Jerusalem: 350 řeholnic působících ve Svaté zemi vykonalo v minulých dnech v Jeruzaleme společnou duchovní obnovu. Byly rozděleny do jazykových skupin, vyslechly přednášku o Milostivém létě a závěrem ~~vykou~~ se společně odebraly ke Kristovu hrobu.

Kotonú: 30.000 věřících ze západoafrické republiky Dahomé se účastnilo celonárodní pouti v rámci Milostivého léta do mariánské svatyně v Arigbo. Pouť vedlo 5 biskupů, kteří ~~měly promluvy~~ ^{měly promluvy} ~~ještě~~ ^{zavazaly} významu Jubilejního roku.

Vídeň: V těchto dnech ~~býl~~ ^{dokončen a} dan do tisku oficiální jednotný překlad bible pro všechny německy mluvící oblasti. Starý zákon si budou moci zájemci koupit již před Vánoci. Překlad Nového zákona ~~byl uveden~~ ^{byl dokončen} již před 3 lety.

Lisabon: Portugalská biskupská konference zasedala v minulých dnech ve Fatimě. Jednala hlavně o pastoračních otázkách v souvislosti s novými sociálně-politickými poměry v zemi. Biskupové upozornili na nutnost zastávat i nadále ideály pravdy, spravedlnosti, svobody a lásky. Zároveň odsoudili projevy nenávisti, pomstychvivosti a všechny formy násilí. Připomněli rovněž, že kněžím není dovoleno přijímat a vykonávat funkce v politických stranách.

Madras: V Annanagaru bude příští týden otevřen ústav pro duševně zasaostalé děti. Bude mít 200 chovanců a zvláštní školu pro speciální ošetřovatelky v tomto odvětví. Ústav byl vystavěn ve spolupráci státních a církevních úřadů.

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

29 NOV. 1974

Modlíváte se, drazí bratři a sestry, Otče náš? Modlíváte-li se ho, pak prosíváte: "Přijád království tvé!" Je to zajímavá prosba. My jsme přece přesvědčeni, že tu Boží království už nějak je, vždyť mezi nás přišel Kristus, náš král, jak jsme ho oslavovali minulou neděli, ale přitom se stále modlíme: "Přijád království tvé." Je tedy zřejmé, že to, co tu je, není ještě definitivní. Že jsme stále na cestě, že k něčemu směřujeme, že před sebou máme nějaký cíl, a proto že stále žijeme i v naději.

Právě o tomto cíli a o této naději nám mluví liturgie příští neděle, kterou začíná nový církevní rok. Kdo se vyzná v církevním názvosloví, anebo kdo si dal pozor při ohlašování tohoto rozhlasového pořadu, ví, že ji nazýváme první neděli adventní, že čtyři týdny před vánoci se jmenují advent a že advent znamená česky příchod, čili návrat Pána Ježíše. Boží Syn k nám přišel před dvěma tisíci let, když se narodil v Betlému. Přichází k nám v liturgii, v tajemství eucharistickém. Ale přijde jednou i ve slávě soudit živé a mrtvé a jeho království bude bez konce. Kdy to bude?

Přírodní vědy ukazují na to, že tento náš vesmír jednou zanikne. A jsou i některí náboženští myslitelé, kteří mluví o konci světa v tomto smyslu. Jako o něčem vypočitatelném, jako o nějaké katastrofě, kterou astronomové předem určí. Písmo mluví jinou řečí. Verš Matoušova evangelia, který předchází statí, kterou budeme číst v neděli, jasně praví: "O tom dni a o té hodině neví nikdo, ani nebeští andělé, ani Syn, jenom sám Otec." Kdy se tedy vrátí Syn Boží na svět? To neví nikdo z nás. A nikdo z nás to ani nikdy vědět nebude. Žádný astronom, žádný fysik, žádný prorok. Může to být dnes v noci anebo třeba za padesát milionů let. "Jako za dnů Noe, takový bude příchod Syna člověka: Jako za dnů před potočpou hodovali a plili, ženili se a vdávaly až do dne, kdy Noe vešel do korábu, a nic nepoznali, až přišla potopa a zachvátila všecky - takový bude i příchod člověka." My víme jen jedno: že přijde jistě a že přijde znenadání. A že tak, jako přijde tento poslední soud pro lidstvo a celé národy, tak že přijde ^{jednou} i osobní soud pro mne. Zde ovšem nemohu počítat s miliony let, ba ani se stovkami. A také v tomto případě nevím, kdy. Třeba teď na cestě, až se budu vracet ze zdejšího rozhlasového studia, třeba za pár desetiletí, až budu vetchým stařečkem. I v tomto případě ale: "O tom dni a o té hodině neví nikdo." Co z toho plyne? Že musím být stále připraven. Že musím stále být. "Bděte tedy, protože nevíte, v který den váš Pán přijde."

To je poselství nedělního evangelia. Zrovna před měsícem jsem měl příležitost citovat slova svatého Pavla: "Bratři, co se týká doby,

kdy přijde náš Pán Ježíš Kristus,.. prosíme vás nenchťte si tak snadno poplést hlavu nebo dokonce se polekat nějakou prorockou řečí nebo listem sbad od nás psaným." Jeden posluchač z Prahy na to reagoval, zdálo se mu, že snad otupuji slova Písma o křesťanské bdělosti. Dnes mu tedy odpovídá Písmo samo. Bděli být musíme. Kdy přijde Pán, opravdu nevíme. Ale to neznamená, že musíme propadnout panice. K té jsou odsouzeni jen Kristovi nepřátelé, kterým se povede jako při potopě. Kdežto Ale my, kteří jsme Kristovi, my, co jsme - jak řekne svatý Pavel v druhém čtení - oblečení v Krista, my se přece vůbec nemusíme bát, my se můžeme jen těšit. "Neboť nyní je nám spása blíže než tehdy, když jsme uvěřili. Noc pokročila, den se přiblížil." Zde jde vlastně jen o jedno: zda jsme děti světla anebo temnot. Když ráno svítá, noční ptáci slepnou, kdežto denní prohlížejí. Pro zlé znamená jitro odhalení, pro dobré však novou jistotu. Proto nás vybízí svatý Pavel: "Nastala hodina, kdy je třeba se probrat ze spánku... Zanechme tedy skutků temnoty a oblečmě se do výzbroje světla." To je naše povolání a to nám také dává naší jistotu. Jistotu a odvahu, která se musí osvědčit i v situacích, o nichž mluví ~~pravost~~ verše předcházející textu evangelia: "Budou vás mučit a zabíjet.. pro mé jméno vás budou nenávidět. Lidé se budou navzájem zrazovat a nenávidět jeden druhého. Vystoupí také mnoho falešných proroků a mnoho lidí svedou. A protože se značně rozmnожí nepravost, ochladne u mnoha lidí láska. Kdo však vytrvá až do konce, bude spasen." To je evangelium. Pro zlé hrozba, pro dobré útěcha. "Kdo vytrvá až do konce, bude spasen."

Svým způsobem nejzajímavější je však text prvního čtení. Byl napísán už v osmém století před Kristem a prorok Izaiáš se v něm dívá na příchod Vykupitele průhledem věků. Bude to naplnění starých příslibů, bude to oslava Jeruzaléma. Město Boží přestane patřit jen Židům a otevře se všem národům: "Stane se v posledních dnech: Pevně bude stát hora Hospodinova doma na vrcholu hor, vyvýšena nad pahorky. Budou k ní proudit všechny národy, budou k ní putovat četné kmeny." Světlo evangelia se rozzáří nad národy, a ty řeknou Hospodinu: "Ať nás naučí svým cestám, choďme po jeho stezkách." Co se pak stane s národy, které přijmou Krista? "Zkují své meče v radlice a kopí svá ve vinařské nože. Národ proti národu nezdvihe již meče, válce se již nebudou učit." Tato slova zazněla už i v síních Spojených národů v New Yorku, neboť je to ~~pravost~~ jeden z nejkrásnějších obrazů míru na zemi. "Zkují své meče v radlice a kopí svá ve vinařské nože." Jak by to dnes potřebovaly méně vyvinuté národy, aby ^{se} ocel pancéřových vozů zkula v pluhy a továrny začaly vyrábět ~~pravost~~ kombajny místo bombardérů. Jenže - ne všichni lidé upírají zraky na Hospodinovu horu, ne všichni chtějí kráčet po stezkách evangelia. Vedle hory Hospodinovy, vyzdvižené nad pahorky Boží pravici, se

zvedá také babylonská věž budovaná lidskou pýchou a sobectvím. A zatímco se z Hospodinovy hory šíří poselství o lásce a míru, babylonská věž rozšiřuje ideologii nenávisti a boje. A tu věž si staví lidé zde i onde, protože na jedné i na druhé straně vládne ~~MM~~ pýcha a sobectví. Proto stále chybí lidsvu mír. Proto zní tolik slov o míru prázdně a pokrytecky. Mír není možný bez lásky a spravedlnosti, a těch se marně dovolává, kdo odmítá Boží desatero a Kristovo evangelium. My křesťané jsme už svým povoláním za mír, ale právě proto se nemůžeme vzdát nároku na výchovu podle evangelia. Tak to řekl, myslím, jednou i Otec kardinál Trochta na jednom mírovém zasedání v litoměřickém semináři - byla to snad poslední slova, která jsme od něho četli v Katolických novinách. Bez křesťanské výchovy, bez lásky a spravedlnosti je všechno povídání o míru pokryteckým tlacháním. "Bezbožní jsou jako rozbouřené moře, které se nemůže uklidnit. Jeho vlny vyplavují bláto a bahno. Nemohou mít pokoj bezbožní, praví Hospodin, nemohou mít mír." To je odkaz velkého papeže Jana a to je ~~MMMM~~ smysl jeho encykliky o míru na zemi.
nejčerství

RadioVaticana.cz

Česká sekce Vatikánského rozhlasu

ústav pro studium
totalitních režimů

Vatikán: V sobotu dopoledne v konsistorním sále sv. Otec odevzdal mírovou cenu Jana XXIII. zástupcům UNESCO. Na počátku jejího slavnostního předání kardinální sekretář kard. Villot v krátké úvodní řeči připomněl neúnavnou činnost Pavla VI. směřující k povzbuzení osob a institucí pracujících ve prospěch mezinárodního bratrství a jeho osobní iniciativy v tomto ohledu. Sv. Otec ve svém projevu zdůraznil, že sv. Stolice se plně shoduje a spolupracuje se zásadou, kterou si vytklo UNESCO, že totiž mír musí být založen na intelektuální a mravní solidaritě lidstva. Mezi záslužnými akce mi, k nimž dalo UNESCO podnět, Pavel VI. podtrhl zejména kampaň proti negramotnosti. Připomněl dále, že cesty církve a UNESCO jsou v podstatě souběžné, neboť cílem prvej je náboženství míru, kdežto cílem UNESCO je práce pro mír. O jeho uskutečnění UNESCO usiluje již od svého založení, snaží se též všemožně přispívat k rozvoji dosud málo vyvinutých zemí a to je hlavní důvodem rozhodnutí udělit mírovou cenu právě tomuto orgánu, protože prakticky plní zásadu vyslovenou v encyklice "Pokrok národů", že totiž rozvoj je novým názvem pro mír. Zároveň chce církev tímto způsobem znovu povzbuďit všechny, kdo se zasazují o tytéž ideály. V závěru sv. Otec upozornil že udelení mírové ceny UNESCU je též uctěním památky Hana XXIII. podle něhož je cena pojmenována a který byl též prvním pozorovatelem sv. Stolice u tohoto mezinárodního orgánu.

Dm: Společnost sv. Pavla apoštola slaví letos 60. výročí svého založení. Během svého trvání se specializovala zejména na apoštolát v oboru hromadných sdělovacích prostředků. Získala si zásluhy zvláště o katolický tisk a na tomto poli její členové pracují v současné době již v 35 zemích. Za 60 let svého trvání vydala a rozšířila 150 milionů různých knih, z toho 50 milionů výtisků Bible a evangelíí. Její činnost je plně na výši i po technické stránce a snaží se tak splnit doporučení, které jí dal Pavel VI. aby se totiž vyvarovali jakéhokoliv improvizování a dilettantství. V Itálii mají i vlastní filmovou společnost, která zatím natočila, třebaže má jen omezené prostředky, kromě několika delších a celovečerních filmů, sérii 50 krátkých filmů pro účely katecheze, jakýsi katechismus v obrazech. Do duchovní rodiny této společnosti patří též kongregace řeholních sester Učednic božského učitele, které se věnují téměř výhradně modlitbě, meditaci, ~~metivání adoraci~~, svátosti a službám ve prospěch kněžství a liturgie. Modlí se a obětuje za celou církev, hlavně však za ostatní odvětví Společnosti sv. Pavla.

30 NOV. 1974

9/304

74

~~TOP~~

334/2

7 Kritika Říma

Osobnost římského papeže byla často znamením rozporu. Hesla jako např. "Pryč od Říma" nejsou tak starého data. Tyto útoky však ponejvíc zvenčí, od jinověrců. Mezi katolíky se naopak vyslovovalo jméno papeže s úctou. Říkalo se mu ponejvíc "Svatý otec", "náměstek Kristův" apod. Dnes se situace, jak se zdá, změnila. Pohrdlivé poznámky o papeži, o Římu, o strukturách církve je často slyšet právě od katolíků, a nezřídka i od řeholníků, kteří se dali papeži přímo do služby.

Je to bohužel pravda. Stačí prolistovat katolické časopisy, poslouchat, co se mluví na katolických sjezdech, na synodých kněží. Svoboda slova, která tu panuje více než dříve, přináší i tento důsledek: útoky proti autoritě se líbí, jsou moderní a zdají se konstruktivní kritikou. Vždycky se však ptáme, nakolik jsou oprávněné, dovolené, užiteč-

Dobří katolíci se obyčejně těchto kritik a útoků děsí. Lomí rukama nad zkažeností a neukázněností ve vlastních řadách. Kam církev dospěje, když dovolí takové řeči!

Myslím, že přehánějí i oni. Podléhají známé iluzi publicity, jednostrannosti sdělovacích prostředků. Klasickým, jakoby školským příkladem této nevyváženosti úsudku jsme viděli před několika lety, Pavel VI. navštívil Sardinii. Odkudsi od kohosi přiletěl kámen a vlastně nebylo ani jasné, kam mířil. Hned ráno jsme četli skoro ve všech novinách na první stránce palcové nápisu: "Pavel VI. přivítán kamením". Jeden z novinářů, kterému vytýkali tuto bombastičnost nedůležitého momentu, se hájil více nebo méně takto: Nevíte, pánové, co jsou noviny? Musí přinášet novosti. Že tam byly statisíce, které mu cestou mávaly, o tom jsme psali už tolíkrát, to není nic nového. Ten kámen však byl pravou novinářskou sensací. Té pak musí každý novinář využít.

Novinovou a časopisovou senzací se staly i útoky katolíků proti papeži. Statisíce při pravidelných a zvláštních audiencích v Římě jsou naopak nezajímavé, plné svatopetrské náměstí každou neděli v poledne se nefotografuje, pro tisk je to už otřepaný motiv. Není proto správné, když se řekne docela všeobecně, že jsou dnes katolíci proti papeži. Kolik krásných důkazů svědčí o opaku, hlavně v těch zemích, kde tato věrnost stojí skutečné oběti.

Přesto však nesmíme zavírat oči ani před opačným zjevem. Některí katolíci mají skutečně tzv. protiřímské smýšlení. Nemáme ani úmysl vyuvařet jejich námítky, nakolik jsou nesprávné. Spíš nás zajímá, co snad je v jejich útocích oprávněného. To bývá charakteristikou doby.

I s hlediska čistě historického je papežství zajímavou institucí. Překonalo věky, přežilo změny, a tó i takové, které mu podkopávaly, jak se zdálo, samy základy. Přitom se uskutečňuje i ten podivný jev, že každá ta změna znamená současně i hlubokou krisi i nový vzestup a posílení. Viděli jsme to naposledy při pádu papežského státu. Definice neomylnosti a nový rozmach světové církevní centralizace přišly vzápětí jako důsledek I. vatikánského sněmu.

Víme dobře, že II. vatikánský sněm navazuje na předcházející, doplňuje jej, pokračuje v jeho myšlence. A přece se na první pohled zdá, jakoby papežský primát zásadně omezil, pořádně otřásl ^{převy} privilegi ~~z~~ Říma. Tak se tomu alespoň často rozumí a i dobrí katolíci si postěžují, že koncil má vinu na těch všech kritikách, které se ozývají proti autoritě Říma. Některé z nich jsou skutečně nechutné, jiné jsou zřejmě nekatalogické.

Nemůže však být i kritika Říma positivní, skutečně konstruktivní? Na tu otázku chce odpovědět známý teolog a ekumenista Gustav Thils. V prvním svazku své knihy La primauté pontificale /Papežský primát, 1972/ studuje znova dějiny konstituce Pater aeternus I. vatikánského sněmu. Je přesvědčen, že po r. 1870 teologové definice koncilu značně rozvedly a upřílišili. Je potřeba uvést na správnou míru jejich tvrzení, vysvětlit sněmové prohlášení v lepší souvislosti s naukou Písma a tradice. Jde tu tedy o jakousi revizi nauky o papežském primátu. Katolíci ovšem nepopřou samo dogma, ale snaží se stále o jeho lepší pochopení a vysvětlení. Je tedy potřeba i opravit mínění, které panovalo o tzv. římském duchu. Pod příliš prostoduchým vyznáváním věrnosti papeži se skrývalo občas nemálo jednostrannosti se všemi neblahými důsledky, které z toho plynou.

Zásadní problém, o který tu jde, je povaha a právo místních církví v rámci církve univerzální, poměr biskupů světa k biskupu římské církve. Náhlé přerušení I. vatikánského sněmu zabránilo tomu, že se tato otázka řešila. II. koncil se k ní proto právem vrátil. Kolegialita sboru

biskupů je dnes všeobecně uznaná. Podle Thilsova mínění se však tento doplněk papežského primátu uskutečnil na sněmu jen "modestement et plutôt péniblement" /jenom v jakémisi náčrtku/.

Není se ostatně čemu divit. Koncily jsou opatrné a prohlašují slavnostně jen to, o čem už je shoda v církvi. Jak uskutečňovat kolegia&kitu v praxi^Z. Kde začínají oprávněné požadavky místní církve a kde už jde o rozbíjení jednoty? Tyto otázky si dnes kladou všichni katolíci. Předkládají se návrhy, zavádějí se zvyky a přirozeně se i kritizuje. Římské centrální správě se pak vytýká, že v těchto zmatcích ztratila všechnu autoritu, že nemá dost iniciativy ani staré autority. Jiní naopak myslí, že se římští preláti nemohou vžít do nové změněné situace a že pořád ještě zasahují do věcí, do kterých nemají mluvit. Jiní zase se pohoršují nad tím, že taková situace mohla vzniknout.

A přece jde v jistém slova smyslu o přirozený vývoj. Uzpůsobování struktur se nemůže dít jinak než jakýmsi bojem mezi směry, řadou pokusů i omylů. To vše s sebou nese i kritiku. Dnes se dokonce právem vynáší její positivní konstruktivní funkce. Kolik morálních vlastností je však potřeba k tomu, aby kritika skutečně byla pravá a vedla k dobrému? A kolik dobré vůle a taktu je potřeba, dotýká-li se kritika toho, co je nám svaté! Na to ať nezapomenou ti, kdo chtějí "konstruktivně" kritizovat Řím. Papežství totiž není jen "struktura", ale je to především autorita Otce a náměstka Kristova, viditelný obraz jeho přítomnosti v církvi. Obrazy tak cenné se nemohou restaurovat hrubými štětkami pouličních natěračů, ale jen odborníky, kteří pracují s láskou a pochopením.

ústav pro studium
totalitních režimů